

PRZEGLĄD BIBLIOSRAFICZNY W Y D A W N I C T W G O S P O D A R C Z Y C H

Rok VI

Listopad – Grudzień 1952 r.

Zeszyt 6

TREŚĆ

Jan Drewnowski — Planowanie gospodarki narodowej. Przegląd literatury 244

BIBLIOGRAFIA

I. Marksizm-leninizm	249
II. Ekonomia polityczna	251
III. Historia	253
IV. Geografia	254
V. Budownictwo socjalistyczne	254
VI. Polityka i gospodarka światowa	257
VII. Planowanie gospodarki narodowej	259
VIII. Ustawodawstwo	260
IX. Statystyka	261
X. Rachunkowość. Kontrola. Sprawozdawczość	262
XI. Finanse	263
XII. Praca	267
XIII. Przemysł	273
XIV. Rolnictwo i Leśnictwo	279
XV. Transport	283
XVI. Handel i żywnienie zbiorowe	285
XVII. Zagadnienia komunalne. Gospodarka mieszkaniowa	288
XVIII. Szkolenie zawodowe	289
XIX. Bibliografia. Encyklopedie. Słowniki	289

OMÓWIENIA, SPRAWOZDANIA, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Wielka Encyklopedia Radziecka. Przewodnik Bibliograficzny (c. d.)	291
Zagadnienia pracy	291
Ekonomika przemysłu	291
Kazimierz Orthwein — Kłasyści marksizmu-leninizmu o pracy jako kategorii ekonomicznej	292
Krystyna Piotrowska-Hochfeldowa — Pauperyzacja klasy robotniczej w krajach kapitalistycznych. Przeгляд literatury	294
Biblioteka Pracowników Pracy — Rec. Kazimierz Kąkol	296
Uzupełnienia i zmiany w Wykazie Czasopism	298

JAN DREWNOŃSKI

Plan Gospodarki Narodowej

W WYKAZIE Przegląd literatury

CZEŚĆ I. PRACE OGÓLNE. ZADANIA, ZASADY I METODY PLANOWANIA

UWAGI WSTĘPNE

Bibliografia planowania gospodarki narodowej, którą podajemy poniżej, obejmuje wybrane pozycje książkowe i artykuły z literatury polskiej i radzieckiej. Wybór został dokonany z myślą o czytelniku, który się chce zapoznać z obecnym stanem nauki o planowaniu gospodarki narodowej. Nie zostały więc uwzględnione prace niepoprawne i przestarzałe, które temu celowi nie mogą służyć, chociaż mogą być interesujące z punktu widzenia historii myśli ekonomicznej w zakresie planowania. Ze względu na ich liczbę nie mogły być uwzględnione wszystkie wypowiedzi klasyków o planowaniu. Ponieważ bibliografia ma służyć celom praktycznym, więc nie objęła ona prac, które są albo niedostępne, albo bardzo trudno dostępne dla czytelnika polskiego, jak np. niektóre wyczerpane książki radzieckie lub większość materiałów powielanych. Bibliografia nie stawia sobie również za zadanie podania wszystkich wydań. Ogranicza się ona do najłatwiej dostępnego wydania. Jeżeli jednak chodzi o prace tłumaczone z rosyjskiego, podana jest jedynie polska pozycja bibliograficzna.

Część I bibliografii, zamieszczona w niniejszym zeszycie, obejmuje prace ogólne, tj. zajmujące się całością nauki o planowaniu gospodarki narodowej oraz prace, dotyczące podstawowych zagadnień tej dyscypliny, tj. zadań, zasad i metod planowania gospodarczego. W następnych zeszytach „Przeglądu” przewiduje się umieszczenie dalszych części bibliografii, która obejmie planowanie w Polsce, w ZSRR i w krajach demokracji ludowej oraz niektóre ważniejsze dziedziny planowania.

Prace w I części bibliografii podzielone zostały na pięć grup. Pierwsza obejmuje prace klasyków, a więc Lenina i Stalina, twórców nauki o planowaniu gospodarki narodowej. Grupa druga zawiera głównie prace ekonomistów radzieckich o wypowiedziach klasyków na temat planowania. Grupa trzecia podaje opracowania typu podręcznikowego. Grupa czwarta wreszcie zawiera inne ważniejsze prace ekonomistów radzieckich i polskich, związane z planowaniem. Każda pozycja bibliograficzna z czterech pierwszych grup zaopatrzona została w krótką notatkę bibliograficzną. Grupa piąta obejmuje prace różnego charakteru, przy których notatki bibliograficzne zostały uznane za zbędne.

Zasadą naszą było umieszczenie wyłącznie prac prawidłowo ujętych i odpowiadających najnowszym osiągnięciom nauki. Jednakże w październiku 1952 r. ukazała się genialna praca Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” rzucająca nowe światło na

podstawowe zagadnienia ekonomii politycznej i planowanie gospodarki narodowej w ustroju socjalistycznym. Wskutek tego większość dotychczasowych prac z tego zakresu przestała być zgodna z najnowszymi osiągnięciami nauki i wymaga nowego ujęcia.

I KLASZYCY

Liczne wypowiedzi klasyków — Lenina i Stalina — na temat podstaw planowania wytyczają drogę gospodarki planowej w ZSRR i nauki o planowaniu. Nie można było tu uwzględnić wszystkich ich wypowiedzi. Z prac klasyków zostały wybrane pozycje najważniejsze i najbardziej charakterystyczne, odnoszące się do poszczególnych podstawowych zagadnień nauki o planowaniu gospodarki narodowej. Dla zapewnienia najtrafniejszego doboru tych pozycji wzięto pod uwagę literaturę zaleconą dla studiujących planowanie gospodarki narodowej w wyższych szkołach radzieckich i polskich. Niektóre z zamieszczonych poniżej wypowiedzi klasyków są bardzo zwięzłe, inne stanowią dłuższe czy krótsze fragmenty większych prac i muszą być umiejętnie wyodrębnione. Wszystkie mają podstawowe znaczenie dla nauki o planowaniu.

LENIN W. I.: *Państwo i rewolucja*. Dzieła. T. 25. Warszawa 1951. K i W, str. 492—511.

W rozdziale V pt. „Ekonomiczne podstawy obumierania państwa” Lenin daje głęboką interpretację często nierozumianych i przeinaczanych poglądów Marksa i Engelsa na ten temat oraz przedstawia rolę państwa w ustroju kapitalistycznym w okresie przejściowym i w obu fazach rozwoju społeczeństwa komunistycznego. Należyte zrozumienie roli państwa socjalistycznego leży u podstaw nauki o planowaniu gospodarki narodowej, dlatego też powyższa praca Lenina stanowi podstawowe źródło do studiów nad planowaniem.

LENIN W. I. *Nadbrośok plana nauczno-technicznych robot*. Soczinienija. Izd. 4. T. 27. Moskwa 1950. Partizdat, str. 288—289.

Notatka Lenina z kwietnia 1918 r. o konieczności stworzenia planu reorganizacji przemysłu i rozwoju gospodarczego Rosji. Lenin uważa, że trzeba rozpocząć prace nad takim planem. Notatka ma historyczne znaczenie jako pierwszy projekt stworzenia planu w skali ogólnopaństwowej.

LENIN W. I.: *Ob jedinom choziajstwiennom planie*. Soczinienija. Izd. 4. T. 32. Moskwa 1950. Partizdat, str. 114—122.

Praca ta jest artykułem drukowanym w „Prawdzie” 22 lutego 1921 r. W owym wczesnym okresie rozwoju gospodarki radzieckiej Lenin krytykuje jałowe gadulstwo na temat planowania i wskazuje prawidłowe metody opracowywania planów gospodarczych. Jako przykład najlepiej opracowa-

nego planu podaje Goelro, ale uważa, że wiele jeszcze trzeba pracować nad udoskonaleniem form i metod planowania gospodarczego.

STALIN J. W.: *List do W. I. Lenina*. Dzieła. T. 5. Warszawa 1950. K i W, str. 58—60.

Historyczny list z marca 1921 r., w którym Stalin w pełni popiera opracowany przez Lenina plan elektryfikacji Rosji i wytyka błędy innych chybionych koncepcji planowania, przedstawionych przez różnych autorów. Plan Goelro, w swej ogólnej koncepcji, zgodny był z linią późniejszych Stalinowskich pięciolatek.

STALIN J. W.: *Przyczynek do zagadnień leninizmu*. Zagadnienia Leninizmu. Wyd. 5. Warszawa 1951. K i W, str. 142—204.

Powyższa praca Stalina stanowi jedno z podstawowych źródeł dla zrozumienia istoty leninizmu, roli dyktatury proletariatu i możliwości zwycięstwa rewolucji w jednym kraju. Oświetla ona również szereg zagadnień, związanych z walką o budownictwo socjalistyczne w okresie nepu.

Dla planowania gospodarczego najważniejsze są rozdziały, mówiące o roli partii przy dyktaturze proletariatu i o walce o zwycięstwo budownictwa socjalistycznego.

STALIN J. W.: *XV Zjazd WKP(b)*. Sprawozdanie polityczne Komitetu Centralnego. Część II, par. 2 i 3. Dzieła. T. 10. Warszawa 1950. K i W, str. 297—310.

Wybrane paragrafy z referatu Stalina z grudnia 1927 r. dotyczą tempa rozwoju przemysłu socjalistycznego i rolnictwa. Referat ten, wygłoszony w okresie dyskusji nad przygotowaniem I Planu Pięcioletniego, dotyczy zagadnień proporcji, tempa wzrostu produkcji i współzależności między przemysłem a rolnictwem. Na tych wypowiedziach opierają się do dziś obowiązujące zasady planowania w tych dziedzinach.

STALIN J. W.: *Zagadnienie tempa rozwoju przemysłu*. Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1950, nr 1, str. 3—12.

Jest to rozdział I przemówienia Stalina „O industrializacji kraju i o prawnym odchyleniu w WKP(b)” z listopada 1928 r. Wyciągnięto tu wnioski z długotrwałych dyskusji o metodach planowania, które poprzedziły pierwszą pięciolatkę. Przemówienie to obala ostatecznie błędne i szkodliwe poglądy na temat rozwoju gospodarki socjalistycznej i ustala zasadę pierwszeństwa przemysłu w ogóle i przemysłu środków produkcji w szczególności jako właściwej podstawy przekształcenia gospodarki narodowej.

STALIN J. W.: *Sprawozdanie polityczne Komitetu Centralnego. Na XVI Zjeździe WKP(b)*. Część II i III, par. 1. Dzieła. T. 12. Warszawa 1951. K i W, str. 264—350.

Część II referatu mówi o postępach gospodarki radzieckiej w pierwszych dwóch latach pierwszej pięciolatki. Na tle doświadczeń tego okresu wykształciła się duża część do dzisiaj obowiązujących zasad planowania. Szczególnie ważne jest tu zagadnienie tempa rozwoju przemysłu i cały zespół problemów, związanych z kolektywizacją. Dla nauki o planowaniu najważniejszy jest paragraf 1 części III referatu. Zawiera on określenie i udowodnienie słuszności generalnej linii Partii w tym

okresie i stanowi jednocześnie zwięzły wykład zasad planowania. Stalin określa też istotę planowego kierownictwa gospodarki socjalistycznej i obala teorię gasnącej krzywej.

STALIN J. W.: *O zadaniach działaczy gospodarczych*. Zagadnienia Leninizmu. Wyd. 5. Warszawa 1951. K i W, str. 414—424.

Jest to przemówienie Stalina wygłoszone 4 lutego 1931 r. na konferencji pracowników przemysłu. Stalin w zwięzły sposób formułuje w nim podstawowe warunki rozwoju przemysłu socjalistycznego. W szczególności podkreśla znaczenie umiejętnego kierownictwa przedsiębiorstwami przemysłowymi i obowiązek działaczy partyjnych zdobywania pełnych kwalifikacji w tym zakresie. Zwraca uwagę na konieczność utrzymania i podniesienia tempa rozwoju przemysłu socjalistycznego. Przemówienie to, wygłoszone w okresie I pięciolatki ZSRR, ma duże znaczenie dla nauki o planowaniu gospodarki narodowej, a w szczególności dla planowania w Polsce na obecnym etapie.

STALIN J. W.: *Nowa sytuacja — nowe zadania budownictwa socjalistycznego*. Zagadnienia Leninizmu. Wyd. 5. Warszawa 1951. K i W, str. 423—448.

Jest to przemówienie Stalina wygłoszone dn. 23 czerwca 1931 r. na naradzie działaczy gospodarczych. Stalin stwierdza, że w wyniku wykonania I planu 5-letniego powstały nowe warunki rozwoju przemysłu w ZSRR. W związku z tym wywołują nowego ujęcia następujące zagadnienia: 1) siły roboczej, 2) płac, 3) organizacji pracy, 4) inteligencji technicznej klasy robotniczej, 5) „starej” inteligencji technicznej, 6) zasady kalkulacji gospodarczej. Sposoby rozwiązania tych zagadnień, podane tu przez Stalina, mają podstawowe znaczenie dla ustalenia zasad planowania gospodarki narodowej.

STALIN J. W.: *Wyniki pierwszej pięciolatki*. Zagadnienia Leninizmu. Wyd. 5. Warszawa 1951. K i W, str. 463—506.

Praca Stalina jest referatem, wygłoszonym na połączonym plenum Komitetu Centralnego i Centralnej Komisji Kontroli WKP(b) 7 stycznia 1931 r. Treść tego referatu przekracza ramy omówienia wyników planu gospodarczego. Zawiera on przegląd zadań i zasad planowania gospodarczego w krajach socjalistycznych a prócz tego analizę międzynarodowego znaczenia wykonania planu 5-letniego i porównanie postępów gospodarstwa radzieckiego z zastojem gospodarki kapitalistycznej. Powyższa praca jest jednym z najważniejszych, klasycznych źródeł dla nauki o planowaniu gospodarki narodowej.

STALIN J. W.: *Biesieda z angielskim pisатіeіem H. G. Wells'om*. Woprosy Leninizma. Izd. 10. Moskwa 1935. Partizdat, str. 599—613.

W rozmowie Stalina, przeprowadzonej w r. 1934 z Wellsem, poruszony jest szereg podstawowych zagadnień ustroju socjalistycznego (m.in. zadania i charakter socjalistycznego planowania).

STALIN J. W.: *O projekcie konstytucji Związku SSR*. Część II. Zagadnienia Leninizmu. Wyd. 5. Warszawa 1951. K i W, str. 639—671.

Referat Stalina o projekcie konstytucji ZSRR ma dla zagadnienia planowania gospodarczego po-

dwójne znaczenie. Po pierwsze podaje zasady konstytucji, stwarzającej warunki dla socjalistycznego planowania, a powtórnie daje przegląd przemian politycznych i gospodarczych Związku Radzieckiego w latach 1924—1936, tzn. zrealizowanych zamierzeń władzy radzieckiej w dziedzinie politycznej i gospodarczej.

Dla studiujących zagadnienie planowania gospodarki narodowej najważniejsza jest II część referatu.

STALIN J. W.: *Referat sprawozdawczy na XVIII Zjeździe Partii o działalności KC WKP(b). Zagadnienia Leninizmu*. Wyd. 5. Warszawa 1951. K i W, str. 705—761.

Referat Stalina, wygłoszony 10 marca 1939 r., obejmuje sprawozdanie za okres 5 lat (1934—1939). Część I zawiera charakterystykę sytuacji międzynarodowej, m.in. porównanie stanu gospodarczego krajów kapitalistycznych i ZSRR z wskaźnikami rozwoju przemysłu. Część II mówi o wewnętrznej sytuacji Związku Radzieckiego i zawiera bardzo wiele danych o gospodarce radzieckiej. Analiza wykonania planów ilustrowana jest licznymi tablicami statystycznymi. Część III poświęcona jest dalszemu wzmocnieniu WKP(b). Dla zagadnień planowania gospodarczego szczególnie ważny jest paragraf 4, w którym Stalin daje charakterystykę roli państwa w okresie budowy socjalizmu i mówi o roli inteligencji radzieckiej.

STALIN J.: *Przemówienia na przedwyborczych zebraniach wyborców stalinowskiego okręgu wyborczego w Moskwie 11 grudnia 1937 r. i 9 lutego 1946 r.* Warszawa 1951. K i W., str. 10—25.

Przemówienie Stalina z dn. 9 lutego 1946 r. w bardzo zwięzłej formie daje przegląd radzieckich osiągnięć gospodarczych, które przyczyniły się do zwycięstwa w II wojnie światowej. Dla nauki o planowaniu gospodarki narodowej szczególnie ważne są uwagi o drogach uprzemysłowienia.

STALIN J.: *Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR*. Nowe Drogi. 1952, nr 10, str. 3—33; wyd. książkowe: Warszawa 1952. K i W, s. 102.

Epokowa praca Stalina, ogłoszona w przeddzień XIX Zjazdu WKP(b) wskazała nowe drogi ekonomii politycznej. Tym samym ma podstawowe znaczenie dla planowania gospodarki narodowej. Do planowania gospodarki narodowej odnoszą się w szczególności następujące rozdziały: Rozdział I, mówiący o charakterze praw ekonomicznych. W rozdziale tym Stalin stwierdza istnienie prawa planowego (proporcjonalnego) rozwoju. Prawo to daje organom planującym możliwość prawidłowego planowania. Rozdział II, traktujący o zagadnieniu produkcji towarowej, jej przyczynach i konsekwencjach. Rozdział III, mówiący o prawie wartości w warunkach socjalizmu. Rozdział VII, gdzie sformułowane są podstawowe prawa współczesnego kapitalizmu i socjalizmu. Szczegółowego opracowania, dotyczącego znaczenia tej pracy Stalina dla planowania gospodarki narodowej, dotychczas brak.

2 OMÓWIENIA KLASYKÓW

Ta druga z kolei grupa opracowań jest pożytecznym uzupełnieniem pierwszej. Daje komentarz do zwięzłych wypowiedzi klasyków i wykładu

przystępnie doniosłość ich osiągnięć naukowych. Zawiera ona w większości prace ekonomistów radzieckich.

JĘDRYCHOWSKI S.: *Wkład Józefa Stalina do rozwoju ekonomii politycznej*. Ekonomista. 1949, z. 4, str. 3—19.

Przemówienie wicepremiera Jędrychowskiego, wygłoszone w dniu 22.12.1949 r. w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym. Autor poświęca drugą część swego przemówienia stworzonej przez Stalina teorii planowania socjalistycznego oraz wskazuje na jej znaczenie dla Związku Radzieckiego i dla krajów demokracji ludowej.

Z zagadnień planowania w pracach Józefa Stalina z okresu 1917—1933. Gosp. plan. 1949, nr 12, str. 690—697.

Artykuł przedstawia pokrótce rolę Stalina w stworzeniu nauki o planowaniu gospodarki narodowej na tle rozwoju gospodarki radzieckiej. Omawia naukę Stalina o socjalistycznym uprzemysłowieniu, o uspołecznieniu rolnictwa i o roli handlu socjalistycznego. Podkreśla znaczenie stalinowskiej nauki dla gospodarki polskiej.

KUJBYSZEW W.: *Lenin i Stalin o socjalistycznym planowaniu*. Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“ 1950, nr 1, str. 13—30.

Artykuł przedstawia rolę Lenina i Stalina jako twórców nauki o planowaniu gospodarki narodowej, a jednocześnie stanowi doskonały przegląd podstawowej problematyki tej nauki. Szkicuje historię metod planowania i zwycięstwo leninowsko-stalinowskich metod nad wieloma błędnymi, obcymi klasowo koncepcjami. Wskazuje na aktualne zagadnienia, stojące przed planowaniem radzieckim (w 1934 r.).

GLADKOW J.: *Woprosy stroitielstwa socjalizma w SSSR w trudach J. Stalina 1917—1920*. Wopr. ekonom. 1948, nr 5, str. 3—22.

Woprosy stroitielstwa socjalizma w SSSR w trudach J. Stalina 1921—1923. Wopr. ekonom. 1948, nr 8, str. 3—22.

Woprosy stroitielstwa socjalizma w SSSR w trudach J. Stalina 1924—1926. Wopr. ekonom. 1949, nr 8, str. 3—19.

Autor w trzech artykułach daje systematyczny przegląd prac Stalina od 1917 do 1926 r. Zagadnienia planowania gospodarki narodowej są przez autora uwzględnione, jednakże nie wyodrębnione w wyraźny sposób.

Dla pełnego zrozumienia roli Stalina w stworzeniu nauki o planowaniu gospodarki narodowej artykuły te mogą być wielką pomocą. Mają one również znaczenie dla studiujących rozwój zasad planowania gospodarczego.

PIEROW G.: *Stalin a socjalistyczne planowanie gospodarki narodowej*. (Tłum. z Płan. choz. 1949, nr 6). Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“. 1950, nr 2, str. 30—47.

Przedstawiając rolę prac Stalina dla rozwoju planowania gospodarczego w ZSRR autor daje systematyczny przegląd zasad planowania i ich praktycznego znaczenia dla gospodarki radzieckiej. Przeprowadza on tezę, że planowanie gospodarki narodowej przyczyniło się do budowy socjalizmu, a obecnie jest narzędziem stopniowego przechodzenia do komunizmu.

SZYRYNSKI J. D.: *Leninowsko-Stalinowska nauka o planowaniu socjalistycznym*. (Tłum. z Wopr. ekonom. 1951, nr 9) Gosp. plan. 1951, nr 12, str. 34-42; *Ekonomista* 1951, z. 4, str. 86-99.

Krótki przegląd podstawowych zadań i zasad planowania gospodarki narodowej, wskazujący na rolę Lenina i Stalina w stworzeniu tych zasad. W bardzo zwięzłym artykule ujęte są wszystkie najważniejsze zagadnienia.

3 PODRĘCZNIKI

Liczba opracowań o charakterze podręcznikowym jest niewielka. W wykazie naszym mamy tylko dwa zwięzłe opracowania radzieckie, dotyczące ogólnych zagadnień planowania. Z pozycji polskich najważniejsze są prace prof. B. Minca. Ze względu na ich wagę, oprócz prac drukowanych, umieszczony został również skrypt tego autora.

MINC B.: *Wstęp do nauki planowania gospodarki narodowej*. T. 1. Warszawa 1950. Polgos, s. 446. Biblioteka Planowania.

Jedyny, obecnie istniejący podręcznik planowania gospodarki narodowej na poziomie szkół wyższych. Dostosowany jest on do obowiązującego programu wykładu tego przedmiotu w wyższych szkołach ekonomicznych, ale jako tom I nie obejmuje całości kursu. Część I zawiera rozdziały: 1. Pojęcia podstawowe, 2. Metoda, zadania i zasady planowania, 3. Plany gospodarcze, 4. Układ i treść narodowego planu gospodarczego, 5. Sposób opracowania, organizacja i kontrola wykonania planów; część II — rozdziały: 6 — 14. Historia planowania w ZSRR; część III — rozdziały: 15. Planowanie w krajach demokracji ludowej, 16. Zarys rozwoju planowania gospodarki narodowej w Polsce, 17. Organy planowania w Polsce Ludowej; część IV zawiera 15 pozycji materiałów źródłowych, dotyczących planowania w ZSRR i w Polsce, zaś część V — ustawę o Planie 6-letnim. Podręcznik ten wymaga już aktualizacji.

MINC B.: *Planowanie gospodarki narodowej*. Skrypt z wykładów wygłoszonych w SGPS w r. ak. 1951/52. Warszawa 1951/52. PWN, cz. I, s. 129; cz. II, s. 63; cz. III, s. 43; cz. IV, s. 118; cz. V, s. 37.

Skrypt ten stanowi uzupełnienie podręcznika tego autora (poprzednia pozycja bibliografii). Obejmuje następujące tematy: cz. I: Program produkcji, Plan produkcji przemysłowej, Plan produkcji rolniczej, Plan komunikacji i łączności, Plan rozwoju techniki; cz. II: Program inwestycji i budownictwa, Plan obrotu towarowego; cz. III: Plan obrotu towarowego (dokończenie), Plan zatrudnienia i płac; cz. IV: Plan zatrudnienia i płac (dokończenie), Program podniesienia materialnego i kulturalnego poziomu mas pracujących, Plan handlu wewnętrznego, Plan usług socjalnych i kulturalnych, Plan kosztów własnych i planowania cen; cz. V: Program finansowy, Bilans gospodarki narodowej.

Skrypt ten, wraz z podręcznikiem, stanowi najpełniejszy wykład planowania gospodarki narodowej, jaki dotychczas został opublikowany w Polsce.

PAJESTKA J., KRYNKE S.: *Gospodarka planowa i ogólne zasady planowania*. T. 1. Warszawa 1951, Zakł. Wyd. Spółdz., s. 210.

Podręcznik wydany na prawach rękopisu, dla państwowego Technikum Korespondencyjnego i Spółdzielczego Studium Korespondencyjnego, a więc dla nauczania na poziomie średnim. Ukazał się dotąd tylko tom I. Obejmuje on następujące części: I Gospodarka planowa (pojęcia wstępne), II Rozwój planowania gospodarczego w ZSRR, III Rozwój planowania gospodarczego w Polsce Ludowej, IV Organizacja aparatu planowania w Polsce, V Rodzaje i treść planów, VI Sporządzanie narodowych planów gospodarczych, VII Wykonanie planu i jego kontrola. Podręcznik w sposób przystępny przedstawia podstawowe elementy planowania i daje sporo wiadomości z historii planowania. Wymaga już aktualizacji w niektórych punktach.

PAJESTKA J.: *Jak powstaje narodowy plan gospodarczy*. Warszawa 1951. Czytelnik, s. 55. Wiedza Powszechna.

Niewielka broszura wydana w serii „Wiedzy Powszechnej”. Na wstępie zwięzłe podane są zadania i zasady planowania gospodarki narodowej, dalej zaś tryb sporządzania i układ narodowego planu gospodarczego według przepisów obowiązujących na rok 1950.

KURSKI A. D.: *Rola i zadania planowej gospodarki narodowej ZSRR*. Warszawa 1950. Polgos, s. 127.

Niewielkich rozmiarów podręcznik, zawierający ogólne wiadomości o planowaniu gospodarki narodowej, a pomijający zagadnienia szczegółowe, tj. planowanie poszczególnych gałęzi gospodarki. Obejmuje on 4 rozdziały: I Rola i zadania planowej gospodarki narodowej w ZSRR, II Rozwój planowania gospodarki narodowej w ZSRR, III Zasady opracowania planu gospodarki narodowej, IV Walka o wykonanie planu gospodarki narodowej.

SZIRINSKI J. D.: *Narodnochozjajstwiennieje planirowanije w SSSR*. Moskwa 1951. Gos. Izd. Polit. Litier., s. 98.

Krótki podręcznik, zawierający podstawowe wiadomości o planowaniu w Związku Radzieckim. Obejmuje on następujące rozdziały: I Konieczność planowego kierownictwa gospodarki w ustroju socjalistycznym, II Zadania planowania, III Zasady planowania, IV Organizacja planowania, V Wielki powojenny rozwój planowej gospodarki socjalistycznej. Szczegółowe zagadnienia planowania i historia planowania są pominięte.

4—5 INNE POZYCJE BIBLIOGRAFICZNE

4 Czwarta grupa pozycji bibliograficznych obejmuje prace o różnym charakterze. W większości są to wypowiedzi na temat planowania kierowników gospodarki radzieckiej i polskiej, ogłoszone w czasopismach gospodarczych lub oddzielnych broszurach. Wypowiedzi te określają zadania i metody planowania właściwe dla danego etapu rozwoju. Prócz tego, w grupie tej zostały zamieszczone prace nie dotyczące samego planowania, ale dziedzin ściśle z nim związanych. Stanowią one niezbędne źródła dla pełniejszego zrozumienia podstawowych zagadnień planowania.

MINC H.: *O właściwe metody planowania w Polsce*. Nowe Drogi 1948, nr 8, str. 17—38.

Referat wicepremiera Minca na naradzie PPR i PPS (luty 1948 r.) zawiera krytykę błędnych metod, stosowanych przez CUP w planowaniu gospodarczym i wskazuje drogi planowania oparte o naukę marksistowsko-leninowską. Referat ten miał przełomowe znaczenie w historii planowania w Polsce.

MINC H.: *W kwestii zasad planowania w krajach demokracji ludowej*. O trwały pokój. 1949, nr 27, str. 2—3; „Trybuna Ludu“. 1949, nr 322.

Artykuł w zwięzły sposób przedstawia najistotniejsze właściwości planowania gospodarki narodowej w warunkach okresu przejściowego w krajach demokracji ludowej.

MINC B.: *Zmiany w metodologii planowania na r. 1952*. Gosp. plan. 1951, nr 7, str. 7—16.

Artykuł wskazuje na zmiany metodologiczne, wprowadzone w Polsce przy opracowaniu planu na rok 1952. Zmiany te są wyrazem rozwoju naszej gospodarki i doskonalenia się metod planowania.

ZAWADZKI J.: *Rozwój gospodarki narodowej w ZSRR*. Zagadnienia wybrane. Warszawa 1951. Polgos, str. 136.

Książka zawiera omówienie szeregu zagadnień gospodarki radzieckiej. Dla planowania gospodarki narodowej najważniejsza jest część II „Główne zasady systemu gospodarki socjalistycznej“.

Gospodarka narodowa ZSRR. Tłum. z ros. Warszawa 1950. Polgos, cz. I, s. 252; cz. II, s. 156.

Artykuł z Encyklopedii Radzieckiej, wydany po polsku jako oddzielne wydawnictwo w dwóch częściach. Materiał ułożony jest wg działów gospodarki narodowej. W części I — przemysł i rolnictwo, w II — transport, łączność, gospodarka komunalna, handel, finanse i kredyt. Wiadomości o metodach planowania podawane są przy opisie poszczególnych gałęzi, przede wszystkim w części historycznej opisu.

Dla nauki o planowaniu gospodarki narodowej najważniejszym będzie jednak rozdział 2: „Zasadnicze cechy systemu radzieckiej gospodarki socjalistycznej“.

MOŁOTOW W. M.: *Trietij piatiletnij plan razwitija narodnowo choziajstwa SSSR*. — Dokład i zakluczitelnoje słowo na XVIII Sjezdie WKP(b). Moskwa 1939. Gos. Izdat. Polit. Litier s. 63.

Referat Mołotowa charakteryzuje zadania planowania radzieckiego w przededniu II wojny światowej. Dla ogólnych zagadnień planowania znaczenie ma przede wszystkim część III.

SOROKIN G.: *Stalinowskie plany pięcioletnie*. Tłum. z ros. Warszawa 1950. Polgos, s. 96.

Praca nie jest poświęcona ogólnym zagadnieniom planowania, lecz ma na celu podanie wiadomości o czterech pierwszych planach pięcioletnich. We wstępie jednak i przy omawianiu poszczególnych planów podano sporo wiadomości o zadaniach planowania na odpowiednich etapach rozwoju gospodarki radzieckiej. Na końcu książki podana jest bibliografia.

KRASNOŁOBOW I. M.: *Planowanie i obliczanie dochodu narodowego*. Tłum. z ros. Warszawa 1949. K i W, s. 129.

Książka ta traktuje o planowaniu dochodu narodowego, a więc o zagadnieniu szczegółowym, wobec tego formalnie znajduje się poza zakresem

naszej bibliografii. Ze względu jednak na duże znaczenie planowania i obliczania dochodu narodowego dla całości planowania i związek tego działu z określeniem podstawowych zadań planu, uznano za właściwe włączyć tę pracę do pozycji, dotyczących zadań i metod planowania.

Książka daje kompletny i przejrzysty wykład zagadnień związanych z planowaniem, a następnie z obliczaniem dochodu narodowego. Autor podkreśla konieczność konsekwentnie marksistowskiego ujęcia dochodu narodowego i wskazuje na błędy, które były pod tym względem popełniane w przeszłości.

5 Piąta grupa obejmuje różne prace, przy których umieszczenie notatek bibliograficznych nie zostało uznane za konieczne. Są to albo wypowiedzi kierowników gospodarki, których treść i znaczenie są powszechnie znane, albo przyczynki mniejszej wagi czy to ze względu na ich wąski zakres, czy też dlatego, że tylko częściowo dotyczą zagadnień planowania. W całości jednak grupa stanowi pożyteczne uzupełnienie czterech pierwszych.

MINC H.: *Osiągnięcia i plany gospodarcze*. Warszawa 1949. K i W, s. 117.

MINC H.: *Plan sześcioletni rozwoju gospodarczego i budowy podstaw socjalizmu w Polsce*. Ustawa o planie 6-letnim — nowym manifestem lipcowym. Plan sześcioletni. Warszawa 1950 K i W, str. 23—83.

OSTROWITIANOW K.: *Rola ekonomiczna państwa radzieckiego*. (Tłum. z „Prawdy“. 1950, nr 90). Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“. 1950, nr 2, str. 48—57.

CZESNOKOW D.: *O działalności gospodarczo-organizacyjnej państwa socjalistycznego*. (Tłum. z „Bolszewika“. 1950, nr 18). Gosp. plan. 1950, nr 11, str. 583—592.

GATOWSKIJ L.: *Planirujuszczozje socjalistickoskoje gosudarstwo-istocznik razwitija sowietskoj ekonomiki*. (Planujące państwo socjalistyczne jako źródło rozwoju gospodarki radzieckiej). Plan. choz. 1948, nr 2, str. 50—69.

KOSJACZENKO G.: *Priedupreždienije disproporcij w narodnom choziajstwie odna iz ważniejszich zadacz planirowanija*. (Zapobieganie powstawaniu dysproporcji w gospodarce narodowej jako jedno z najpoważniejszych zadań planowania). Plan. choz. 1946, nr 4, str. 3—17.

PAWŁOW P. M.: *O planowych choziajstwiennych ryczagach socjalistickoskowo gosudarstwa*. (O dźwigniach ekonomicznych w planowaniu gospodarczym w państwie socjalistycznym). Leningrad 1950. Leninizdat, s. 168.

Planirowanije w posliewojennyj period i nowaja struktura Gosplana. (Planowanie w okresie powojennym i nowa struktura Gosplanu). Plan. choz. 1946, nr 5, str. 16—25.

O tiempach razwitija narodnowo choziajstwa SSSR. (O tempie rozwoju gospodarki narodowej ZSRR). Plan. choz. 1947, nr 4, str. 3—11.

Bolszewitskoje planirowanije moszcznyj ryczag nieuktonnowo pod'joma narodnowo choziajstwa SSSR. (Bolszewickie planowanie jako potężna dźwignia nieustannego podnoszenia poziomu gospodarki narodowej ZSRR). Plan. choz. 1949, nr 2, str. 3—16.

I MARKSIZM — LENINIZM

KLASYCY MARKSIZMU—LENINIZMU

3306. ★ ENGELS F.: *Artykuły z „The Labour Standard“ („Sztandar Pracy“)* Londyn 1881. Tłum. z niem. Warszawa 1952. K i W, s. 56. Biblioteka Klasyków Marksizmu-Leninizmu.

Zbiór zawiera jedenaście artykułów Engelsa, napisanych w r. 1881 dla angielskiego czasopisma trade-unionów „The Labour Standard”. Artykuły publikowane były w okresie powstawania partii socjalistycznych w Europie i Ameryce Pn. Są one poświęcone problemom samodzielnej walki politycznej proletariatu; zawierają ocenę doświadczeń ruchu robotniczego kilku krajów europejskich. Za szczególnie ważne uważa Engels doświadczenia niemieckiego ruchu robotniczego, omówione w artykule „Bismarck a niemiecka partia robotnicza” (str. 43—46). (Tłumaczenie dokonane na podstawie wydania niemieckiego z 1947 r.).

3307. ★ LENIN W. I.: *List do organizacji RKP o przygotowaniach do zjazdu partyjnego*. Sprawozdanie Komitetu Centralnego. Warszawa 1952. K i W, s. 35, 1 nlb. IX Zjazd RKP(b). 29.III — 5.IV.1920 r. Mała Biblioteczka Marksizmu-Leninizmu, Nr 55.

IX Zjazd RKP(b), który odbył się w r. 1920, nakreślił najważniejsze zadania gospodarcze kraju w dziedzinie transportu i przemysłu, zwracając szczególną uwagę na konieczność współpracy związków zawodowych w budownictwie gosp. kraju oraz na zagadnienie jednolitego planu gospodarczego. (Materiały do studiowania rozdziału VIII Krótkiego Kursu Historii WKP(b)).

3308. ★ LENIN W. I.: *Marksizm a powstanie. — Kryzys dojrzał. — Rady człowieka postronnego. — List do towarzyszy bolszewików biorących udział w zjeździe rad obwodu północnego. — List do towarzyszy. — List do członków partii bolszewików. — List do Komitetu Centralnego SDPRR. — List do członków KC*. Warszawa 1952. K i W, s. 81, 2 nlb. Mała Biblioteczka Marksizmu-Leninizmu Nr 39.

Powyższe artykuły i listy Lenina napisane zostały w okresie między wrześniem a listopadem 1917 r., a więc bezpośrednio przed wybuchem Rewolucji Październikowej. (Materiały do studiowania rozdziału VII Krótkiego Kursu Historii WKP(b)).

3309. ★ LENIN W. I.: *Przemówienie o oszukiwaniu ludu hasłami wolności i równości*. Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 55, 1 nlb.

Przemówienie wygłoszone w dniu 19.V.1919 r. na I Ogólnorosyjskim Zjeździe, poświęconym zagadnieniom oświaty pozaszkolnej. W przemówieniu tym Lenin analizuje zagadnienie równości w ogóle, a przede wszystkim zagadnienie równości robotnika i chłopca. Demaskuje on podstępna, antyrewolucyjną propagandę mieńszewików i eserowców, starających się nie dopuścić do zawarcia sojuszu między robotnikami a chłopstwem.

3310. ★ LENIN W. I.: *Przemówienie wygłoszone na otwarciu Konferencji. — Przemówienie w sprawie projektu zwołania międzynarodowej konferencji socjalistycznej. — Rezolucja w związku z propozycją Borgbjerga. — Przemówienie w obronie rezolucji o wojnie*. STALIN J. W.: *Referat w kwestii narodowej*. LENIN W. I.: *Rezolucja w kwestii narodowej*. Warszawa 1952. K i W, s. 44, 3 nlb. VII (Kwietniowa) Konferencja SDPRR (bolszewików). Mała Biblioteczka Marksizmu-Leninizmu Nr 32.

VII (Kwietniowa) Ogólnorosyjska Konferencja SDPRR (dn. 24—29 kwietnia 1917 r.) była pierwszą legalną konferencją bolszewików. Konferencja na-

kreśliła linię partii we wszystkich podstawowych zagadnieniach rewolucji i nastawiła partię na walkę o przekształcenie rewolucji burżuazyjno-demokratycznej w socjalistyczną. (Materiały do studiowania rozdziału VII Krótkiego Kursu Historii WKP(b)).

3311. ★ LENIN W. I.: *1. Referat o działalności Rady Komisarzy Ludowych. — 2. Słowo końcowe po dyskusji nad referatem o działalności Rady Komisarzy Ludowych. — 3. Słowo końcowe przed zamknięciem Zjazdu*. Warszawa 1952. K i W, s. 38, 2 nlb. Trzeci Ogólnorosyjski Zjazd Rad Delegatów Robotniczych, Żołnierskich i Chłopskich. Mała Biblioteczka Marksizmu-Leninizmu Nr 44.

Trzeci Ogólnorosyjski Zjazd Delegatów Robotniczych i Chłopskich obradował w dn. 10—18 stycznia 1918 r. Zjazd uchwalił m. in. ustawę o „socjalizacji ziemi”. (Materiały do studiowania rozdziału VII Krótkiego Kursu Historii WKP(b)).

3312. ★ *Lenin i Stalin o współzawodnictwie socjalistycznym, czujności rewolucyjnej, walce z biurokracyzmem, szkoleniu i wychowaniu kadr*. Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 45, 2 nlb.

Zbiór artykułów omawiających wskazania Lenina i Stalina odnoszące się do zagadnień, poruszonych w referacie Bolestawy Bieruta na VII Plenum KC PZPR. Publikacja stanowi cenną pomoc dla aktywistów związkowych. Znajdą w niej oni ideologiczne i praktyczne wskazania co do realizacji postulatów VII Plenum.

3313. ★ STALIN J. W.: *Przemówienia wygłoszone na przedwyborczych zebraniach wyborców stalinowskiego okręgu wyborczego w Moskwie 11 grudnia 1937 r. i 9 lutego 1946 r.* Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 24, 3 nlb.

W przemówieniu z r. 1937 Stalin charakteryzuje wybory w państwie socjalistycznym podkreślając ich prawdziwie demokratyczny charakter, któremu przeciwstawia antydemokratyczną praktykę wyborczą krajów kapitalistycznych. W przemówieniu z r. 1946, wygłoszonym wkrótce po zwycięskim zakończeniu II wojny świat., Stalin składa zwyciężę, syntetyczne sprawozdanie z dotychczasowych osiągnięć i pracy WKP(b) oraz na tym tle przedstawia dalsze jej plany i zamierzenia w zakresie budownictwa komunistycznego w ZSRR. Podkreślić należy szczególną aktualność publikacji i znaczenie poruszonych w niej problemów.

Zob. poz. 3456—57.

PRACE O KLASYKACH MARKSIZMU—LENINIZMU

3314. ★ ARŻANOW M.: *O proźwiedzeniu W. I. Lenina „Gosudarstwo i rewolucja“*. 1952. Gospolitizdat, s. 46, 2 nlb.

Omówienie pracy Lenina „Państwo i Rewolucja”, podstawowej dla teorii dyktatury proletariatu, w oparciu o analizę tła historycznego. Wykazanie aktualnego znaczenia pracy Lenina oraz przedstawienie rozwinięcia przez Stalina teorii dyktatury proletariatu.

3315. ★ BOŁGOW A.: *O proźwiedzeniu I. W. Stalina „K woprosam agrarnej politiki w SSSR“*. 1952. Gospolitizdat, s. 34, 2 nlb.

Charakterystyka pracy Stalina „W kwestii polityki agrarnej ZSRR” jako jednej z najważniejszych prac, zawierających stalinowską teorię kolektywizacji rolnictwa. Autor publikacji wyprowadza szereg aktualnych wniosków i nawiązuje do problematyki budownictwa socjalizmu w krajach dem. ludowej.

3316. DADYKIN R.: **Wydajuszejsia dokument tworczeskowo marksizma—leninizma.** Wopr. ekonom. 1952, nr 9, str. 32—44.

Artykuł poświęcony 25-leciu rozmowy Stalina z pierwszą amerykańską delegacją robotniczą. Analiza wielkiego znaczenia teoretycznego tej rozmowy dla podstawowych zagadnień teorii komunizmu naukowego w nawiązaniu do doświadczeń ZSRR w okresie ostatnich 25 lat.

3317. GAWRIŁOW B.: **O pracy tow. Stalina „O odchyleniu prawicowym w WKP(b)“.** Tłum. z ros. Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“, 1952, z. 4, str. 61—75.

Znaczenie teoretyczne i praktyczne przemówienia Stalina „O odchyleniu prawicowym w WKP(b)“, wygłoszonego w kwietniu 1929 r. na plenum KC i CKK WKP(b). Zdemaskowanie prawicowego odchylenia bucharinowskiego jako agentury kułaczstwa w szeregach partii bolszewickiej. Znaczenie sojuszu proletariatu i chłopstwa jako podstawy polityki uprzemysłowienia kraju i kolektywizacji rolnictwa.

3318. **„God wielikowo pierieloma“.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 578—579. Zob. poz. 3978.

Omówienie pracy Stalina „Rok wielkiego przełomu“. Praca ta poświęcona jest okresowi generalnej ofensywy socjalizmu na pozycje kapitalizmu na wszystkich frontach budownictwa socjalistycznego. Uogólnia ona sukcesy władzy radzieckiej w dziedzinie industrializacji kraju i socjalistycznej przebudowy wsi.

3319. **„Gołowokrużenije ot uspiechow“.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 619—621. Zob. poz. 3978.

Omówienie pracy Stalina „Zawrót głowy od sukcesów“, (wydanej w r. 1950), wskazującej drogi dalszego rozwoju ruchu kołchozowego. Podkreślenie doniosłego znaczenia tej pracy dla walki z niebezpieczeństwem lewackich wypaczeń linii partyjnej oraz dla mobilizacji partii bolszewickiej do zadań socjalistycznej przebudowy wsi.

3320. HAVEMANN R.: **Dialektik der Natur.** Einheit. 1952, nr 9, str. 842—855.

Omówienie genezy i naukowego znaczenia dzieła F. Engelsa, pt. „Dialektyka przyrody“. Autor wyjaśnia niektóre zagadnienia, opracowane przez Engelsa.

3321. JEGOROW A.: **Klasiczeskij trud o gosudarstwie i rewolucii.** Bolszewik. 1952, nr 16, str. 52—64.

Artykuł z okazji 35-lecia wydania pracy Lenina „Państwo i rewolucja“. Syntetyczne przedstawienie ogromnego znaczenia dzieła Lenina dla teorii dyktatury proletariatu, poparte aktualnymi wnioskami politycznymi i ekonomicznymi.

3322. ★ KIEDROW B.: **O proizwiedienii F. Engelsa „Dialektika prirody“.** 1952. Gospolitizdat, s. 78, 2 nlb.

O pracy F. Engelsa „Dialektyka przyrody“. Na podstawie analizy tła historycznego autor omawia treść dzieła i jego ogromną rolę w walce o obalenie światopoglądu burżuazyjnego i umocnienie materializmu dialektycznego.

3323. ★ OBICZKIN G.: **O proizwiedienii I. W. Stalina „Anarchizm ili socializm?“.** 1952. Gospolitizdat, s. 38, 2 nlb.

Autor publikacji omawia pracę Stalina „Anarchizm czy socjalizm?“, wykazując jej znaczenie jako uogólnienia doświadczeń walki partii w okresie pierwszej rewolucji rosyjskiej. Podkreśla on aktualne znaczenie tej pracy dla walki przeciw współczesnej reakcyjnej filozofii burżuazyjnej.

3324. ★ OKUŁOW A.: **Walka Lenina i Stalina o teoretyczne podstawy partii marksistowskiej. (Lata 1908—1912).** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 253, 3 nlb.

Autor przedstawia jeden z etapów walki Lenina i Stalina o teoretyczne podstawy partii marksistowskiej przeciwko rewizjonizmowi filozoficznemu.

Wykazuje on i analizuje znaczenie, jakie miało dla rozwoju partii bolszewickiej ukazanie się dzieła Lenina „Materializm a empiriokrytycyzm“.

3325. ★ TROPKIN N.: **O proizwiedienii W. I. Lenina „Dietskaja bolenn „lewizny“ w kommunizmie“.** 1952. Gospolitizdat, s. 30, 2 nlb.

Charakterystyka pracy Lenina „Dziecięca choroba lewicowości w komunizmie“. Praca ta stanowi jedno z ważniejszych dzieł, uogólniających zagadnienia strategii i taktyki w oparciu o doświadczenia partii bolszewickiej i całego międzynarodowego, proletariackiego ruchu rewolucyjnego.

3326. ★ WASIECKIJ G.: **Książka W. I. Lenina „Materializm a empiriokrytycyzm“ i jej rola w teoretycznym przygotowaniu partii bolszewickiej.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 79, 1 nlb.

Omówienie i analiza podstawowej pracy filozoficznej Lenina. Znaczenie dzieła Lenina dla opracowania podstaw teoretycznych filozofii marksistowskiej. Krytyka kierunków rewizjonistycznych. Praca napisana jest przystępnie.

Zob. poz. 3488, 3812.

PRACE O MARKSIZMIE—LENINIZMIE

3327. ★ CZERNOW F.: **Marksistsko-leninskaja teorija klassow i klassowoj bor'by.** Izd. 2. 1952. Gospolitizdat, s. 86, 2 nlb. Zob. poz. 786.

3328. MITIN M.: **Pierwyj tom izbrannyh proizwiedienij Mao Czeduna.** Bolszewik. 1952, nr 17, str. 59—69.

Omówienie pierwszego tomu dzieł wybranych Mao Tse-Tunga. Autor artykułu wykazuje znaczenie dzieł wodza Chin Ludowych dla międzynarodowego ruchu robotniczego, dla walki o pokój, demokrację ludową i socjalizm. Pierwszy tom dzieł zawiera prace napisane w r. 1926—1937, odnoszące się do okresów pierwszej i drugiej rewolucyjnej wojny domowej w Chinach. Prace te są wzorem zastosowania teorii marksizmu-leninizmu do analizy konkretnych wydarzeń.

3329. ROZENTAL M. M.: **Razrabotka zakona bor'by protivopolożnostiej w „Kapitale“ K. Marksa.** Wopr. filozof. 1952, nr 4, str. 46—63.

Obszerna praca wybitnego filozofa radzieckiego, poświęcona charakterystyce marksowskiej metody dialektycznej, przeprowadzonej w oparciu o zastosowanie tej metody w „Kapitale“ przez Marksa przy analizie przeciwieństw kapitalizmu. Dalej przedstawia autor rozwój logiczno-historyczny analizy marksowskiej. Wyprowadza wnioski ważne dla nauki o przeciwieństwach w ogóle, podkreślając jako zasadniczą cechę marksowskiej metody analizy dążenie do wykrywania wewnętrznych sprzeczności i walki przeciwieństw we wszystkich zjawiskach ekonomicznych. Artykuł specjalnie cenny dla ekonomisty-teoretyka.

3330. TUGARINOW W. P.: **O zakonach objektivnowo mira i zakonach nauki.** Wopr. filozof. 1952, nr 4, str. 78—92.

Marksistowsko-leninowskie ujęcie praw świata obiektywnego i praw nauki. Prawa przyrody i społeczeństwa wyrażają obiektywnie istniejące związki i zależności między zjawiskami. Prawa nauki są odbiciem w świadomości człowieka procesów zachodzących niezależnie od świadomości ludzi. Kryteria naukowości praw. Proces poznawania praw. Znaczenie poznania praw dla praktyki. Artykuł ma duże znaczenie w związku z nauką Stalina o prawach podstawowych, gdyż pozwala na należyte ustawienie zasadniczych pojęć filozoficznych.

3331. WRÓBLEWSKI A.: **Marksizm a zagadnienie językoznawstwa.** (Bibliografia prac polskich i przekładów za okres od 1950 do czerwca 1952). Kwartalnik Instytutu Polsko-Radzieckiego. 1952, nr 1, str. 106—112. Całość materiałów bibliograficznych podzielona jest na dwie części: wydania prac J. W. Stalina oraz broszury i artykuły o pracach J. Stalina poświęconych zag. językoznawstwa.

II EKONOMIA POLITYCZNA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3332. DONSKOJ W. M.: **Ob ułęczszeniu priepodawania obszczestwiennych nauk w wysszich uczebnych zawiedienjach.** Wopr. filozof. 1952, nr 4, str. 199—206.

Skrót referatu sekretarza Komitetu Moskiewskiego WKP(b), wygłoszonego na konferencji kierowników katedr, poświęconego usprawnieniu nauczania przedmiotów z zakresu nauk społecznych w wyższych zakładach naukowych. Krytyczne omówienie pracy katedr nauk społecznych na moskiewskich wyższych uczelniach. Wskazanie niedociągnięć i braków oraz ich analiza. Omówienie sposobów osiągnięcia wyższego poziomu nauczania. Publikacja cenna dla pracowników naukowych wyższych uczelni ekonomicznych.

3333. **Gołód.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 623—626.

Głód jako klęska społeczna, dotykająca masy pracujące we wszystkich formacjach antagonistycznych. Głód jako przejaw prawa bezwzględnej pauperyzacji klasy robotniczej w kapitalizmie, szczególnie w stadium imperializmu. Analiza oparta na konkretnym materiale liczbowym. Zob. poz. 3978.

3334. ZAWADZKA M.: **Komitet Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk.** Ekonomista. 1952, z. 3, str. 188—191.

Sprawozdanie z dotychczasowej działalności Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN, powołanego do życia w maju br. przy Wydziale I Nauk Społecznych PAN.

HISTORIA MYŚLI EKONOMICZNEJ

3335. ★ BLANQUI L. A.: **Izbrannyje proizwiedienija.** Pierwod s franc. Moskwa 1952. Izd. AN SSSR, s. 394.

Wybór dzieł francuskiego komunisty utopijnego L. Blanqui'ego zawiera przede wszystkim artykuły i przemówienia, związane z wypadkami rewolucji 1848 r. oraz fragmenty „Krytyki socjalnej”. Odzwierciedlają one m. in. stosunek autora do komunizmu, do ruchu spółdzielczego, jego poglądy na przemysł kapitalistyczny, na ekonomię polityczną itd. Wybór poprzedzony jest obszerną przedmową akademika I. Wołgina, charakteryzującą poglądy polityczne i socjalne Blanqui'ego jako rewolucjonisty i komunisty utopijnego.

3336. BLUMIN I.: **Burżuazyjnyje ekonomisty na służbie militarysty i wojny.** Wopr. ekonom. 1952, nr 2, str. 107—119.

Przegląd najnowszego piśmiennictwa burżuazyjnego, dot. zagadnień militarystyki gospodarki. Autor demaskuje kłamliwe teorie ekonomistów burżuazyjnych przytaczając liczne fakty.

3337. **Germania. Politiczeskaja ekonomia.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 91—93.

Historia niemieckiej ekonomii politycznej. Omówienie kierunków wulgarnej ekonomii politycznej i ich ogólnego charakteru. Marksizm i jego rola. Teorie ekonomiczne w Niemczech w okresie imperializmu. Zdradziecka rola teoretyków socjaldemokratycznych. Zob. poz. 3978.

3338. **Gildebrand Bruno.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 373.

Życiorys i ocena twórczości Brunona Hildebrandta — jednego z głównych przedstawicieli wulgarnej ekonomii w Niemczech, należącego do szkoły historycznej. Zob. poz. 3978.

3339. **Gilferding Rudolf.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 378.

Ocena działalności politycznej i naukowej Rudolfa Hilferdinga — jednego z przywódców socjaldemo-

kracji i II Międzynarodówki, zdrajcy klasy robotniczej. Krytyka jego teorii kapitału finansowego. Zob. poz. 3978.

3340. **Gobson Dżon Atkinson.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 563—564.

Życiorys i ocena twórczości ekonomisty burżuazyjnego Johna A. Hobsona — przedstawiciela burżuazyjnego reformizmu i pacyfizmu. Zob. poz. 3978.

3341. GRABOWSKI T. S.: **Z dziejów fizjokratyzmu i oświecenia w Słowacji na przełomie XVIII wieku.** Juraj Fándli (1750—1811). Prz. zach. 1952, nr 9—10, str. 51—95.

Zarys monograficzny życia i działalności Fándliego, jednego z najbardziej postępowych działaczy społecznych Słowacji okresu Oświecenia. Analiza poglądów społeczno-ekonomicznych Fándliego. Jego działalność oświatowa i popularyzatorska wśród mas ludowych Słowacji.

3342. LIPiŃSKI E.: **Uwagi do „Zarysu historii polskiej myśli ekonomicznej”.** Ekonomista. 1952, z. 3, str. 162—168.

Pierwszy głos w dyskusji nad tezami do historii myśli ekonomicznej w Polsce. Autor kwestionuje m. in. słuszność ujęcia punktów omawiających wiek XV — XVI, szczególnie charakterystykę poglądów Ostroroga i niedostateczne uwypuklenie znaczenia myśli Modrzewskiego. Podaje on w wątpliwość trafność oceny poglądów Kołłątaja, Skarbka i H. Kamińskiego. Zob. poz. 3345.

3343. MARTYNOWSKAJA W.: **Ekonomiczeskije woźrienija N. P. Ogariowa.** Wopr. ekonom. 1952, nr 9, str. 82—94.

Omówienie poglądów ekonomicznych N. P. Ogariowa. Charakterystyka dorobku wybitnego rosyjskiego myśliciela XIX w., bliskiego Heczenowi, jednego z pierwszych krzewicieli idei socjalizmu przedmarksowskiego.

3344. ★ **Sesja naukowa poświęcona trzeciemu polskiemu wydaniu I tomu „Kapitału” Karola Marksa. Referaty i dyskusja.** Warszawa 1952. K i W, s. 365. **Rec. ZURAWICKI S.** Ekonomista. 1952, z. 3, str. 214—222.

Opublikowanie materiałów „Sesji” stanowi cenny przyczynek do zrozumienia znaczenia „Kapitału” K. Marksa. Analiza też poszczególnych referatów i wypowiedzi w dyskusji nad nimi. Pozytywna ocena inicjatywy zwołania Sesji. Wskazania organizacyjne na przyszłość. Zob. poz. 2142.

3345. **Zarys historii polskiej myśli ekonomicznej.** Cześć 1-sza (do r. 1871). Ekonomista. 1952, z. 3, str. 153—161.

Tezy do historii polskiej myśli ekonomicznej, stanowiące pierwszą próbę syntetycznego jej oświetlenia. Redakcja „Ekonomisty” pragnie zapoczątkować dyskusję nad tezami, do której zaprasza ekonomistów i historyków, interesujących się problematyką historii polskiej myśli ekonomicznej. Zob. poz. 3342.

3346. ZAWADZKI J.: **Krytyka socjaldemokratycznych teorii imperializmu.** Ekonomista. 1952, z. 3, str. 75—107.

Opracowanie przez Lenina teorii imperializmu jako monopolistycznej fazy kapitalizmu. Rozwinięcie teorii imperializmu przez Stalina. Analiza różnic między leninowsko-stalinowską teorią a wszelkimi innymi teoriami imperializmu. Omówienie socjaldemokratycznych teorii imperializmu. Teorie kapitalizmu zorganizowanego w polskim ruchu robotniczym. Krytyka oraz wykazanie błędów i zafałszowania omawianych teorii.

EKONOMIA POLITYCZNA KAPITALIZMU

3347. ★ BIEŁOW P. A.: **Woprosy ekonomiki w sowriemiennoj wojnie**. 1951 Wojenizdat, s. 224. Rec. CZE-PURIN N. M. Sowiet. Kniga. 1952, nr 9, str. 95—98.

Rec., analizując pracę, ocenia ją jako podręcznik dla kadr ekonomicznych. Słusznie oświetla ona istotę i prawidłowość rozwoju gospodarki wojennej krajów imperialistycznych oraz wyjaśnia problemy gospodarki socjalistycznej w okresie ubiegłej wojny i jej wyższość nad gosp. kapitalistyczną. Natomiast nie dość wnikliwie przeprowadzona jest analiza gospodarki wojennej krajów kapitalistycznych w okresie powojennym. Autor nie uwzględnił też roli kolonii i krajów zależnych. Jednak poza pewnymi usterkami, omawiana praca poważniejszych błędów nie zawiera. Zob. poz. 2302.

3348. KOZŁOW G. W.: **Ogólny kryzys kapitalizmu i jego zaostrzenie w obecnym etapie**. (Tłum. z Wopr. ekonom. 1952, nr 4, str. 68—86). Ekonomista. 1952, z. 3, str. 169—187. Zob. poz. 2149.

3349. LUBOSZYC L.: **Zagadnienie kryzysów agrarnych**. Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, z. 4, str. 141—167.

Znaczenie ustalenia przedmiotu specjalnej teorii kryzysów agrarnych dla prawidłowego ujęcia zagadnienia i rozgraniczenia różnych zjawisk kryzysowych w rolnictwie. Nadprodukcja jako zasadnicze zjawisko długotrwałego kryzysu agrarnego i przemysłowego. Cechy charakterystyczne kryzysów agrarnych, powodujące ich szczególną długotrwałość. Planowy i nieprzerwany wzrost sił produkcyjnych rolnictwa w ustroju socjalistycznym jako przeciwstawienie zacofanego, nękanego żywołnością kryzysów agrarnych rolnictwa w krajach kapitalistycznych. (Artykuł zawiera fragmenty pracy Luboszyca pt. „Problemy marksistowsko-leninowskiej teorii kryzysów agrarnych” — Warszawa 1951 PWRiL) — zob. 1951 poz. 5012.

3350. ★ MARCHLEWSKI J.: **Pisma wybrane**. T. 1. Z przedmową S. Jędrzychowskiego. Warszawa 1952. K i W, s. XXVII, 1 nlb., 682.

Wybór prac „wielkiego Polaka-rewolucjonisty”, zawierający większą część jego dorobku pisarskiego. Pierwszy tom obejmuje przede wszystkim prace o charakterze naukowym, publicystycznym i naukowo-popularnym, omawiające rozwój kapitalizmu w Polsce od przełomu XVIII i XIX w. aż do okresu imperializmu. Treść I tomu: Fijokratyzm w dawnej Polsce (1896), Napoleon a Polacy (1913), Etapy rozwoju kapitalizmu w Polsce (1923), Kwestia polska w okresie rewolucji 1848 (1922), Stosunki społeczno-ekonomiczne w ziemiach polskich zaboru pruskiego (1903), Stosunki społeczne w Księstwie Poznańskim w świetle statystyki (1899), Uwagi nad sprawą rolną w Królestwie Polskim (1907), Proletaryzacja chłopów (1897), Robotnicy wędrowni w rolnictwie (1899), W kwestii zadań naszych wobec robotników wiejskich i włościan (1908), Z podróży po Galicji (1901). Wiele prac zamieszczonych w zbiorze ukazało się po raz pierwszy w języku polskim. Przedmowa pióra S. Jędrzychowskiego zawiera naukowo-krytyczne omówienie rozpraw zawartych w I tomie. Zbiór poprzedzony jest fragmentem przemówienia prez. Bieruta, wygłoszonego 24.III.1950 r. na akademii poświęconej J. Marchlewskiemu.

Zob. poz. 3329, 3336.

EKONOMIA POLITYCZNA SOCJALIZMU

3351. GAPOCZKA P.: **Obszczestwiennoje i licznoje pri socjalizmie**. Profies. sojuzy. 1952, nr 9, str. 29—36.

Własność społeczna i prywatna w ustroju socjalistycznym. Wykazanie współzależności między obu rodzajami własności. Źródła powstawania i po-

większania własności społecznej oraz mienia indywidualnego w ZSRR.

3352. K. Ł.: **„Zagadnienia ekonomiki okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu”**. Ekonomista. 1952, z. 3, str. 196—205.

Sprawozdanie z posiedzenia Rady Naukowej IKKN przy KC PZPR (30.V.1952 r.), poświęconego dyskusji nad pracą prof. W. Brusa i M. Pohorillego pt. „Zagadnienia ekonomiki okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu”.

3353. KOSZELEW F.: **Nieukłonnyj podjom żizniennowo urownia trudiaszczichsia w socjalistичесkom obszczestwie**. Wopr. ekonom. 1952, nr 9, str. 45—57.

Stałe podnoszenie poziomu życiowego ludności pracującej w społeczeństwie socjalistycznym. Charakterystyka podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu w przeciwstawieniu do kapitalizmu. Omówienie procesu wzrostu poziomu materialnego i kulturalnego ludności ZSRR w kolejnych etapach rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem roli poszczególnych pięcioletek. Autor doprowadza swą analizę do chwili bieżącej.

3354. **Partia Lenina-Stalina-wdochnowitiel i organizator stroitelstwa kommunizma w SSSR**. Bolszewik. 1952, nr 18, str. 51—65.

Cenny artykuł teoretyczny, poświęcony omówieniu marksistowsko-leninowskiej teorii przechodzenia od socjalizmu do komunizmu w oparciu o pracę Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. Artykuł ma też duże znaczenie dla lepszego zrozumienia pracy Stalina.

3355. STALIN J.: **Ekonomiczeskije problemy socjalizma w SSSR**. Bolszewik. 1952, nr 18, str. 1—50. Zob. poz. 3356.

3356. ★ STALIN J. W.: **Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR**. Warszawa 1952. K i W, s. 102, 1 nlb.

Nowa praca Stalina, mająca epokowe znaczenie dla teorii marksizmu-leninizmu, a przede wszystkim dla marksistowsko-leninowskiej ekonomii politycznej. W pracy tej zostały wszechstronnie zbadane prawa produkcji społecznej i podziału dóbr materialnych. Zawiera ona uzasadnienie obiektywnego charakteru prac ekonomicznych; odkrywa i formułuje podstawowe prawa ekonomiczne współczesnego kapitalizmu i podstawowe prawo ekonomiczne socjalizmu. Odkrycie tych praw zadaje druzgoczący cios zakłamaniu ekonomii burżuazyjnej i apologetom kapitalizmu, daje natomiast potężny oręż teoretyczny nauce ekonomii politycznej socjalizmu. Stalin wysuwa tezy programowe, dot. podstawowych warunków wstępnych przygotowania przejścia do komunizmu, wykazuje ogrom i zawilość zadań, które musi rozwiązać państwo w okresie budownictwa komunizmu. Nowe genialne dzieło Stalina będzie drogowskazem dla całej postępowej ludzkości w jej drodze do socjalizmu i komunizmu.

3357. STALIN J. W.: **Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR**. Nowe Drogi. 1952, z. 10, str. 3—66. Życie gosp. 1952, nr 22, str. 1218—1251. Zob. poz. 3356.

3358. SZIK O.: **Tworba a rozdzieleni narodniho ducho-du w social. spolecznosti**. Nowa Mysl. 1952, nr 8, str. 660—677.

Tworzenie się i podział dochodu narodowego w społeczeństwie socjalistycznym. Sposób produkcji i dochód narodowy. Sposoby obliczania dochodu narodowego. Wzrost dochodu narodowego w gospodarce socjalistycznej. Dochód narodowy w ludowej CzSR.

Zob. poz. 3392—93, 3485, 3895.

III HISTORIA

3359. ★ CZAPLIŃSKI W.: **Polska a Bałtyk w latach 1632—1648. Dzieje floty i polityki morskiej.** Wrocław 1952. Wroślawskie Towarzystwo Naukowe, s. 151.

Zarys historyczny polityki morskiej Polski za panowania Władysława IV. Powstanie i rozwój floty polskiej. Plan wprowadzenia ceł morskich i przyczyny jego niepowodzenia. Likwidacja floty.

3360. **Gławkizm.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 456. Charakterystyka systemu zarządzania przemysłem, stosowanego w ZSRR w okresie komunizmu wojennego. Zob. poz. 3978.

3361. GROSFELD L.: **Wzrost eksploatacji klasy robotniczej w Polsce w okresie kryzysu 1929—1933.** Prz. hist. 1952, z. 1, str. 5—33.

Artykuł jest fragmentem pracy pt. Polska w latach kryzysu gospodarczego 1929—1933. Zob. poz. 2169.

3362. ★ HILTON A. H., FAGAN H.: **The English Rising of 1381.** London 1950. Lawrence and Wishart, s. 200, Rec.: MAŁOWIST M. Prz. hist. 1952, z. 1, str. 136—139.

Analiza i pozytywna ocena pracy Fagana i Hiltona. Praca stanowi, zdaniem recenzenta, interesującą próbę marksistowskiej analizy opisywanych wydarzeń. Recenzent podaje w wątpliwość trafność wyjaśnienia przyczyn nagłej klęski powstania 1381 r. podanego przez autorów, próbując je uzupełnić dodatkowymi szczegółami. Zob. poz. 806, 1503.

3363. ★ JAKÓBCZYK W.: **Wielkopolska (1815—1850). Wybór źródeł.** Wrocław 1952. Oss., s. XLVII, 238.

Teksty źródłowe usystematyzowane są wg następujących zagadnień: stan gospodarczy prowincji, uwłaszczenie chłopów, kwestie społeczne, stosunki polityczne, praca organiczna; życie kulturalne. We wstępie, poprzedzającym materiały źródłowe, autor podaje zarys stosunków polityczno-gosp. Prus w pierwszej połowie XIX w. i na tym tle omawia ogólny rozwój Wielkopolski w tym okresie. Ponadto w części wstępnej podano źródła i wybór bibliografii do dziejów Wielkopolski i Prus okresu 1813—1850.

3364. ★ JEZIERSKI F. S.: **Wybór pism.** Opr. Z. Skwarczyński. Ze wstępem J. Ziomka. Warszawa 1952. PIW, s. 351, 2 nlb.

Zbiór najważniejszych pism publicystycznych jednego z działaczy „Kuźnicy Kołatajowskiej”, napisanych w okresie Sejmu Czteroletniego. Wznowienie dzieł Jezierskiego dokonane jest po raz pierwszy w piśmiennictwie polskim, po 160 latach od chwili ich ukazania się drukiem. Podkreślić należy postępowość poglądów społeczno-politycznych Jezierskiego, zwłaszcza na sprawę reformy włościańskiej.

3365. ★ KAŻDAN A. P.: **Agrarnyje otnoszenija w Wiantii XII—XIV ww.** Moskwa 1952. Izd. AN SSSR, s. 241, 3 nlb.

Publikacja wyjaśnia wpływ układu stosunków agrarnych w Bizancjum w XII—XIV w. na stosunki w Rosji jako spadkobierczyni kultury Bizancjum. Charakterystyka ruchów społecznych w państwie bizantyjskim. Osiągnięcia nauki rosyjskiej w zakresie poznania stosunków gospodarczych, panujących w państwie bizantyjskim. Wykaz i omówienie źródeł. Literatura.

3366. ★ LASZCZENKO P. I.: **Istorija narodowo choziajstwa SSSR.** Moskwa 1952. Gospolitizdat, t. I, s. 656; t. II, s. 759, 1 nlb.

Trzecie wydanie podręcznika historii gospodarczej dla wyższych szkół ekonomicznych. Tom I obejmuje okres od czasów najdawniejszych do r. 1861,

tj. okres wspólnoty pierwotnej i feudalizmu. Tom II obejmuje okres kapitalizmu i imperializmu. W pracy uwzględnione są również dzieje społeczno-gospodarcze tzw. Królestwa Polskiego (1815—1914). Publikacja odznaczona nagrodą stalinowską.

3367. ★ LOWMIANŃSKI H.: **Stan badań nad podłożem gospodarczym i społecznym genyzy Państwa Ruskiego.** Prz. hist. 1952, z. 1, str. 34—59.

Analiza poglądów historyków burżuazyjnych zachodnio europejskich i rosyjskich na genezę Państwa Ruskiego oraz ich krytyka. Sformułowanie zasadniczych tez, wg których kształtowały się poglądy i wypowiedzi historyków na temat genyzy Państwa Ruskiego. Kształtowanie się poglądów na tę kwestię w historiografii radzieckiej. Nowe oświetlenia zagadnienia przez B. D. Grewowa w związku z pracami Stalina o językoznawstwie.

3368. ★ RODZIEWICZ H.: **Powstanie chłopskie w powiecie leskim. 21.VI—9.VII.1932.** Warszawa 1952. K i W, s. 762, 3 nlb. Wydział Historii Partii KC PZPR.

Zbrojne wystąpienie chłopów leskich jako fragment wspólnych walk wyzwoleniczych chłopów polskich i ukraińskich przeciw obszarnikom i kapitalistom Polski przedwrześniowej. Tło i bezpośrednie przyczyny powstania chłopskiego w powiecie leskim. Przebieg powstania, jego skutki i znaczenie.

3369. SZPIESZ A.: **Manufaktury na Słowensku na konci XVIII storočia.** Priroda a Spolecnost. 1952, nr 6, str. 334—338.

Stosunki ekonom. — społ. na Węgrzech pod koniec XVIII w. Manufaktury węgierskie w XVIII w. Manufaktury na terenie Słowacji. Mapa z lokalizacją manufaktur.

3370. ★ **Wielka Październikowa Rewolucja Socjalistyczna.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 62, 2 nlb.

Analiza Wielkiej Rewolucji Socjalistycznej jako klasycznego przykładu zastosowania leninowskiej teorii i taktyki rewolucji proletariackiej. Zarys historyczny przygotowania i przebiegu Wielkiej Październikowej Rewolucji Proletariackiej. Podkreślenie ogólnoswiatowego znaczenia historycznego Rewolucji Październikowej. Publikacja jest przekładem artykułu z Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej.

3371. ŻABKO-POTOPOWICZ A.: **Handel zbożem w Polsce w XVI wieku.** Ekonomista. 1952, z. 3, str. 125—149.

Rozwój gospodarki folwarcznej w Polsce w XVI w. oraz jej nastawienie na produkcję zbożową. Eksport zboża z Polski, jego kierunki. Zaopatrzenie rynku wewnętrznego w zboże. Rozwój handlu zbożem jako jedna z przyczyn narastania konfliktów między mieszczaństwem a szlachtą. Upadek miast. Przechodzenie od renty w naturze i pieniężnej do renty odrobkowej. Obszerna bibliografia zagadnienia. Rec. PIEKARCZYK S.: Uwagi do artykułu „Handel zbożem w Polsce w XVI wieku”. Ekonomista. 1952, z. 3, str. 150—152. Recenzja uznaje za słuszne główne tezy artykułu prof. Żabko-Potopowicza krytykując jednak przestarzałe i odrzucone przez postępową historiografię ujęcie pewnych zasadniczych problemów jak zag. kolonizacji, pominięcie kwestii folwarków sołtych, niedostateczne uwypuklenie skutków gospodarki folwarcznej dla miast polskich.

Zob. poz. 3324, 3350, 3414, 3452, 3572, 3674, 3792, 3807.

IV GEOGRAFIA

3372. ★ **BARBAG J., BEREZOWSKI S.: Geografia gospodarcza Polski** (dla klasy X). Warszawa 1952. PZWS, s. 324.

Podręcznik zawiera dane dot. środowiska geograficznego, stosunków ludnościowych, życia gospodarczego całego kraju oraz charakterystykę ekonomiczną poszczególnych województw Polski Ludowej.

3373. **Giermania. Ekonomiko-geograficeskij ocerk.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 10—21.

Charakterystyka gospodarcza Niemiec przed i po II wojnie światowej. Rozwój imperializmu niemieckiego i faszystowska gospodarka wojenna w okresie panowania hitleryzmu. Ekonomia Niemieckiej Republiki Demokratycznej i jej rozwój w planie

pięcioletnim. Niemcy Zach. pod panowaniem monopolu amerykańskich. Zob. poz. 3978.

3374. ★ **ZAJCZIKOW W. T.: Koreja.** Moskwa 1951. Geografiz, s. 477,3 nlb. **Rec. E. W. Prz.geogr.** 1952, z. 1—2, str. 110—111.

Autor recenzji ocenia publikację jako cenną pozycję w literaturze geograficznej. Zob. poz. 1519.

3375. ★ **ZIENCOWA A. I.: Kuba.** Moskwa 1952. Geografiz, s. 36,1 nlb.

Zarys najważniejszych wiadomości o wyspie Kubie: historia i geografia gospodarcza wyspy, ruchy zwolencze.

Zob. poz. 3454, 3927.

V BUDOWNICTWO SOCJALISTYCZNE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3376. **JAWORZNICKI B.: Międzynarodowe stosunki ekonomiczne w obozie socjalizmu.** Sprawy Międzynarodowe. 1952, z. 5, str. 57—69.

Założenia ekonomiczne stosunków międzynarodowych w obozie socjalizmu i ich odmienny charakter od stosunków międzynarodowych w obozie państw kapitalistycznych. ZSRR jako ośrodek i twórca nowego wyższego typu stosunków międzynarodowych w dziedzinie ekonomicznej. Zakres stosunków pomiędzy krajami obozu socjalizmu. Charakterystyka rynku międzynarodowego krajów socjalistycznych.

3377. **KRYŁOW P.: Planowanie narodowo-chozajstwa w jewropiejkich stranach narodnoj diemokratii.** Płan. choz. 1952, nr 4, str. 70—83.

Planowanie gospodarki narodowej w europejskich krajach demokracji ludowej. Ogólny rzut oka na rozwój, organizację i metody planowania gospodarczego w wymienionych krajach. Autor uwypuszcza osiągnięcia i niedomagania gospodarki planowej omawianych krajów nawiązując do doświadczeń ZSRR. Nieco więcej uwagi poświęca on kilku węzłowym problemom, jak: zagadnienie norm techn.-ekonomicznych, metoda bilansowa, kontrola wykonania planów.

3378. **MALICH L.: Kraje demokracji ludowej wykonują plany II kwartału 1952 r.** Życie gosp. 1952, nr 18, str. 1000—1002.

Wyniki wykonania planów w zakresie produkcji przemysłowej i rolnej, budownictwa, komunikacji i handlu.

3379. **Die wichtigsten Daten der wirtschaftlichen Entwicklung der Sowjetunion und der Volksdemokratien im II Quartal 1952.** Statist. Praxis. 1952, nr 9, str. nlb.

Tabele, zawierające ważniejsze dane, dot. rozwoju gospodarczego ZSRR, Czechosłowacji, Polski, Rumunii, Węgier, Bułgarii i Albanii w II kwartale 1952 r. Tabele wykazują wzrost produkcji, obniżkę cen, zwiększenie obrotu towarowego, rozszerzanie się sektora socjalistycznego na wsi.

POLSKA

3380. **GAŁĘSKI B.: U podstaw dysproporcji między przemysłem a rolnictwem.** Gosp. plan. 1952, nr 10, str. 11—15.

Nierównomierny rozwój przemysłu w stosunku do rozwoju rolnictwa w Polsce Ludowej. Przyczyny powstawania nadmiernych dysproporcji i ich ujemny wpływ na życie gospodarcze kraju. Potrzeba socjalistycznej przebudowy wsi i objęcia

przez gospodarkę planową całości ekonomiki narodowej.

3381. **PRAWDZIC C.: O niektórych zagadnieniach ustalania proporcji gospodarki narodowej w Polsce Ludowej.** Ekonomista. 1952, z. 3, str. 36—64.

Planowanie gospodarki narodowej przez państwo socjalistyczne jako metoda organizacji walki o urzeczywistnienie praw społeczeństwa socjalistycznego. Istota metody bilansowej planowania gospodarczego i walka o jej stałe wzmacnianie. Znaczenie ustalania planowych proporcji pomiędzy poszczególnymi gałęziami gospodarki narodowej; znaczenie ustalania proporcji między rozwojem przemysłu i rolnictwa, analiza zmian tych proporcji w okresie socjalistycznej industrializacji kraju. Realizacja praw planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej w Polsce Ludowej. Konieczność likwidacji dysproporcji w gospodarce nar. Polski, będących spuścizną gospodarki kapitalistycznej. Analiza postępów industrializacji kraju. Kształtowanie się nowych proporcji w poszczególnych dziedzinach produkcji materialnej Polski Ludowej. (Artykuł stanowi fragment większej rozprawy dyssertacyjnej).

3382. ★ **ROMAN L.: Wykorzystanie piasków Pustyni Błędowskiej.** Warszawa 1952. Polgos, s. 66, 1 nlb.

Znaczenie Pustyni Błędowskiej dla gospodarki narodowej Polski Ludowej. Cele, metody i wyniki gospodarcze wykorzystania piasków Pustyni Błędowskiej. Zagadnienie podszadki w przemyśle węglowym. Plany zagospodarowania Pustyni Błędowskiej.

3383. ★ **Uspiechi planowowo chozajstwa Narodnoj Polszi.** Sbornik matieriałow. Pierewod s pol. Moskwa 1952. Izd. Inostr. Litier, s. 277, 1 nlb.

Osiągnięcia gospodarki planowej w Polsce Ludowej. Wydawnictwo zawiera materiały V Plenum KC PZPR oraz ustawę o planie 6-letnim, jak również ustawę o planie na r. 1951 i komunikaty PKPG o wykonaniu planu 3-letniego i planów na r. 1950 i 1951. Obszerna przedmowa. F. Koszelewa stanowi syntetyczne omówienie przemian społeczno-gospodarczych w Polsce oraz wprowadzenie w problematykę gospodarki polskiej.

3384. **Wielkie Dni.** Nowe Drogi. 1952, z. 10, str. 73—82.

Charakterystyka okresu przeżywanego w chwili obecnej przez naród polski i klasę robotniczą całego świata. Program Frontu Wyborczego; wzmożony wysiłek narodu nad podjęciem i wykonaniem zwiększonych zadań produkcyjnych dla uczczenia Wyborów i XIX Zjazdu WKP(b). Znaczenie pracy Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” oraz XIX Zjazdu WKP(b) dla całej postępowej ludzkości.

3385. ★ WILSKI A.: **Walczymy z trudnościami.** Warszawa 1952. LSW, s. 87, 1 nlb.

Popularne omówienie trudności okresu przejściowego w budownictwie socjalistycznym Polski Ludowej. Wyjaśnienie przyczyn niedostatecznego zapotrzebowania rynku miejskiego w artykule spożywcze. Charakterystyka aktualnej sytuacji gospodarki kraju, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki socjalistycznej przebudowy rolnictwa w Polsce.

3386. **Wykonanie Narodowego Planu Gospodarczego w II kwartale 1952 r.** Komunikat Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego. Prz. techn. 1952, nr 9, str. 321.

Zob. poz. 3312, 3580, 3796.

ZWIĄZEK RADZIECKI

3387. BIERIA Ł.: **Przemówienie (na XIX Zjeździe KPZR w dniu 7 października 1952 r.).** Nowe Drogi. 1952, nr specjalny poświęcony XIX Zjazdowi KPZR, str. 182—197.

Referent analizuje ekonomiczne i moralne przyczyny zwycięstwa Narodu Radzieckiego w II Wojnie Światowej, podkreślając niezłomność potęgi ZSRR i pokojowy charakter jego polityki. Z kolei referent przechodzi do analizy potężnego rozwoju gospodarki narodowej ZSRR, zwracając specjalnie uwagę na międzynarodowe znaczenie tych osiągnięć. Zwycięski marsz ZSRR do komunizmu jako źródło natchnienia dla mas pracujących wszystkich krajów w ich rewolucyjnej walce o pokój, demokrację i socjalizm.

3388. ★ BIERIA Ł.: **Riecz na XIX Sjeździe WKP(b) 7 października 1952.** 1952. Gospolitizdat, s. 29, 1 nlb. Zob. poz. 3387.

3389. BIERUT B.: **Przemówienie powitalne towarzysza Bolesława Bieruta na XIX Zjeździe WKP(b).** Nowe Drogi. 1952, str. 67—72.

Znaczenie XIX Zjazdu WKP(b) i przedstawionych na nim dyrektyw w sprawie nowego planu 5-letniego dla budownictwa komunizmu w ZSRR. Międzynarodowe znaczenie XIX Zjazdu. Pomoc ZSRR dla Polski Ludowej i współpraca pomiędzy narodami obozu socjalizmu.

3390. ★ **The building of socialist society in the USSR.** Tłum. z ros. Moscow 1952. Foreign Language Publishing House, s. 53, 1 nlb.

Odbudowa gospodarki narodowej ZSRR po pierwszej wojnie światowej. Budownictwo socjalistyczne ZSRR i zagadnienie industrializacji kraju. Kolektywizacja rolnictwa. Zwycięstwo socjalizmu i przejście do budownictwa komunizmu w ZSRR. Publikacja zawiera zbiór artykułów, ogłoszonych w czas. „Prawda“ w r. 1951.

3391. ★ CZERNOW F. F.: **Sowietskoje socjalistyczskoje gosudarstwo.** 1952. Gospolitizdat, s. 208, 4 nlb.

Historia rozwoju państwa radzieckiego. Omówienie jego dwóch faz rozwojowych oraz funkcji i form państwa w obu tych fazach. Funkcje gospodarczo-organizacyjne państwa i ich rozwój. Obszerny i jasny wykład stalinowskiej teorii roli państwa w budownictwie społeczeństwa komunistycznego. Praca nieukończona zmarłego autora, w drugim wydaniu uzupełniona szeregiem aktualnych danych.

3392. GAPOCZKA P. N.: **Likwidacja przeciwpołożności między miastem a dieriewniej w SSSR.** Wopr. filosof. 1952, nr 4, str. 3—19.

Likwidacja przeciwpołożności między miastem a wsią w ZSRR. Autor omawia historię tego przeciwpołożności w formacjach przedsocjalistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem okresu imperia-

lizmu. Następnie przedstawia drogi jego likwidacji w ZSRR w wyniku zwycięstwa socjalizmu. Wreszcie wysuwa jeden z centralnych problemów budownictwa komunizmu — problem likwidacji istotnej różnicy między miastem a wsią i omawia sposoby jego rozwiązywania na obecnym etapie.

3393. GLEZERMAN G.: **Z historii walki klasowej w ZSRR w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“. 1952, z. 4, str. 3—38.

Nowe formy walki klasowej w okresie utrwalania dyktatury proletariatu. Zmiany stopnia ostrości walki klasowej. Przebieg walki o przewyższenie sprzeczności między klasą robotniczą a chłopstwem. Likwidacja kułactwa w ZSRR jako ostatniej i najliczniejszej klasy wyzyskiwaczy.

3394. KORNIEJEW A.: **Problemy rozwoju sił produkcyjnych w strefie Głównego Kanału Turkmeneńskiego.** (Tłum. z mies. Wopr. ekonom. 1952, nr 6) Inw. i Budown. 1952, nr 9, str. 30—35.

Ogólne kierunki oraz poziom rozwoju rolnictwa i przemysłu w strefie kanału. Zagadnienie lokalizacji sił wytwórczych. Planowanie produkcji roślinnej i hodowlanej. Znaczenie i zadania kanału jako drogi komunikacyjnej.

3395. KOWDA W. A.: **Program wielkokołowego stroitelstwa i przeobrażania przyrody.** Wopr. filosof. 1952, nr 4, str. 36—45.

Program wielkiego budownictwa i przeobrażenia przyrody. Praca znanego autora radzieckiego, zajmującego się specjalnie tymi zagadnieniami. Zawiera ona ogólne omówienie perspektyw rozwojowych gospodarki radzieckiej, stworzonych przez stalinowski plan wielkich budowli i przeobrażenia przyrody.

3396. ŁAPTIEW I.: **Likwidacja przeciwpołożności między miastem a wsią w ZSRR i drogi zacierania różnic pomiędzy nimi.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“. 1952, z. 4, str. 76—89. Zob. poz. 121.

3397. MALENKOW G.: **Otczotnyj доклад XIX sjezdu partii o rabotie Centralnowo Komiteta WKP(b).** Bolszewik. 1952, nr 19, str. 5—63. Zob. poz. 3398.

3398. ★ MALENKOW G. M.: **Referat sprawozdawczy Komitetu Centralnego WKP(b) na XIX Zjeździe Partii.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 119, 1 nlb.

W części pierwszej referat charakteryzuje sytuację ZSRR na arenie międzynarodowej. Na podstawie analizy polityczno-ekonomicznej, opartej danymi statystycznymi, wykazuje on dalsze osłabienie świata kapitalistycznego i katastrofalny upadek gospodarki krajów kapitalistycznych. Zaostrzenie się sytuacji międzynarodowej i groźba nowej wojny ze strony agresywnego bloku amerykańsko-angielskiego. Walka narodów świata o pokój; Związek Radziecki na czele światowego obozu pokoju. Część 1 referent kończy przedstawieniem zadań KPZR w dziedzinie polityki zagranicznej. W części 2 charakteryzuje on sytuację wewnętrzną ZSRR i osiągnięcia budownictwa socjalistycznego we wszystkich dziedzinach gospodarki narodowej. Ze szczególnym naciskiem przedstawia referent stały wzrost dobrobytu materialnego, ochrony zdrowia i kulturalnego poziomu narodu. Wykazuje dalsze umocnienie radzieckiego ustroju społecznego i państwowego oraz przedstawia zadania KPZR w dziedzinie polityki wewnętrznej kraju. Referat kończy się podsumowaniem działalności Partii na odcinku wewnętrznego umacniania swych szeregów i omówieniem dalszego rozwoju teorii marksizmu-leninizmu w ostatnich dziełach Stalina.

3399. MALENKOW G. M.: **Referat sprawozdawczy Komitetu Centralnego WKP(b) na XIX Zjeździe Partii.** 1952. Nowe Drogi. Nr specjalny poświęcony XIX Zjazdowi KPZR, str. 11—78. Zob. poz. 3398.

3400. ★ MIKOJAN A.: **Riecz na XIX sjeździe WKP(b) 9 października 1952 g.** 1952. Gospolitizdat, s. 22, 2 nlb. Zob. poz. 3401.

3401. MIKOJAN A.: **Przemówienie (na XIX Zjeździe KPZR w dniu 9 października 1952).** Nowe Drogi. 1952. Nr specjalny poświęcony XIX Zjazdowi KPZR, str. 242—254.

Analiza osiągnięć Państwa Radzieckiego w dziedzinie wzrostu produkcji towarów masowej konsumpcji i produktów spożywczych. Kształtowanie się poziomu cen najważniejszych artykułów spożywczych w r. 1952 i stały wzrost stopy życiowej Narodu Radzieckiego. Porównanie z sytuacją na tym odcinku w krajach kapitalistycznych i wykazanie wyższości systemu gosp. socjalistycznej nad gosp. systemu kapitalistycznego.

3402. ★ MSTISŁAWSKIJ P.: **Nieukłonnyj podjom blagosostojanija sowietskowo naroda.** 1952. Gospolitizdat, s. 146, 2 nlb.

Nieprzerwany wzrost dobrobytu narodu radzieckiego. Wykazanie na konkretnym materiale, zaczerpniętym ze wszystkich dziedzin życia narodu radzieckiego, w jaki sposób realizuje się podstawowe prawo ekonomiczne socjalizmu w ZSRR. Główne tematy publikacji: polepszenie się warunków pracy robotników i kolchoźników, wzrost możliwości ludzi radzieckich; troska państwa o ochronę zdrowia i zabezpieczenie socjalne; rozkwit kulturalny ZSRR.

3403. ★ **Na straży pokoju.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, str. 218, 4 nlb., tabl. 1.

Zbiór artykułów napisanych przez przedstawicieli różnych narodów, klas i zawodów Związku Radzieckiego, wyrażających niezłomną wolę walki Narodu Radzieckiego o pokój. Artykuły te charakteryzują ludzi radzieckich i ich życie, wypełnione pracą dla dobra narodu i przyszłych pokoleń oraz przedstawiają ich pokojową walkę o najlepsze wyniki pracy, o przedterminowe wykonanie planów, o pokojowe budownictwo komunizmu w kraju.

3404. **Nowe Drogi.** Organ teoretyczny i polityczny KC PZPR. Numer specjalny poświęcony XIX Zjazdowi Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. Warszawa 1952, październik, s. 439, 1 nlb.

Zeszyt obejmuje teksty przemówień wygł. na XIX Zjeździe KPZR oraz wypowiedzi w dyskusji; rezolucje i uchwały XIX Zjazdu; skład Komitetu Centralnego i Centralnej Komisji Rewizyjnej KPZR oraz komunikat o wyborze organów wykonawczych KC KPZR. Zob. poz. 3387, 3399, 3401, 3411, 3457.

3405. **Nowy radziecki Plan Pięcioletni.** Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 2—8.

Założenia i wytyczne planu na l. 1951—1955. Planowany rozwój poszczególnych gałęzi przemysłu, rolnictwa i hodowli, handlu, żeglugi, służby zdrowia i oświaty. Warunki pomyślnego wykonania planu.

3406. OPAKIJ L.: **Wielkie budownictwa wodne na Woldze a rozwój zasobów żywnościowych i surowcowych ZSRR.** (Skróc. tłum. z czas. Wopr. ekonom. 1952, nr 8). Gosp. plan. 1952, nr 10, str. 53—56.

Wpływ realizacji Stalinowskiego Planu Przeobrażenia Przyrody na rozbudowę nadwołżańskiej bazy produkcji zbożowej i roślin przemysłowych oraz rozwój przemysłu spożywczego. Zob. poz. 2259.

3407. OSIPIENKO N.: **Dwie drogi rozwoju.** Nowe Czasy. 1952, nr 40, str. 3—3.

Omówienie projektu dyrektyw XIX Zjazdu WKP(b) w sprawie piętego 5-letniego planu rozwoju ZSRR w l. 1951—1955. Sukcesy gospodarki planowej ZSRR i krajów demokracji ludowej w przeciwieństwie do chaosu i upadku gospodarczego w krajach kapitalistycznych.

3408. SABUROW M. Z.: **Dokład o dyrektywach XIX sjeźda partii po piątym pięcioletnim planu rozwitija tija SSSR na 1951—1955 gody.** Bolszewik. 1952, nr 9, str. 64—88. Zob. poz. 3410.

3409. ★ SABUROW M.: **Dokład o dyrektywach XIX sjeźda partii po piątym pięcioletnim planu rozwitija SSSR na 1951—1955 gody.** 8 października 1952 g. 1952. Gospolitizdat, s. 46, 2 nlb. Zob. poz. 3410.

3410. ★ SABUROW M. Z.: **Dyrektywy XIX Zjazdu Partii w sprawie Piątego Pięcioletniego Planu Rozwoju ZSRR na lata 1951—1955.** Referat wygłoszony na XIX Zjeździe Partii. Dyrektywy XIX Zjazdu Partii w sprawie Piątego Pięcioletniego Planu Rozwoju ZSRR na lata 1951—1955. Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 94, 2 nlb.

Publikacja zawiera tekst dyrektyw XIX Zjazdu Partii w sprawie Pięcioletniego Planu Rozwoju ZSRR na lata 1951—1955 i omówienie tych dyrektyw w referacie Saburowa. Znaczenie nowego planu pięcioletniego dla dalszego rozwoju gospodarki ZSRR. Międzynarodowe znaczenie Planu Wielkich Budowli Komunizmu. Szczegółowa charakterystyka dyrektyw, określających zadania piątej pięcioletki w dziedzinie przemysłu, rolnictwa, obrotu towarowego, transportu i łączności oraz w dziedzinie dalszego wzrostu dobrobytu materialnego, ochrony zdrowia i kulturalnego poziomu narodu.

3411. SABUROW M. Z.: **Dyrektywy XIX Zjazdu Partii w sprawie piątego pięcioletniego planu rozwoju ZSRR na lata 1951—1955.** Referat Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania tow. ... Nowe Drogi. 1952, Nr specjalny pośw. XIX Zjazdowi KPZR, str. 86—115. Zob. poz. 3410.

3412. SIENNICKI L.: **Pięcioletni plan rozwoju ZSRR na lata 1951—1955.** Życie gosp. 1952, nr 19, str. 1047—1049.

Założenia i dyrektywy planu w zakresie przemysłu, rolnictwa, budownictwa mieszkaniowego, obrotu towarowego i dochodu narodowego.

3413. SOROKIN G.: **Socjalistyczeskije proizwodstwo — istocznik blagosostojanija sowietskowo naroda.** Bolszewik. 1952, nr 17, str. 16—26.

Produkcja socjalistyczna — źródłem dobrobytu narodu radzieckiego. Omówienie zadań rozwoju produkcji w piątej pięcioletce z punktu widzenia podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu.

3414. ★ **W XXXV (trzydziestą piątą) rocznicę Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej.** Materiały, dokumenty. Warszawa 1952. K i W, s. 860, 15 nlb., tabl. 68. Wydział Historii Partii KC PZPR.

Wydawnictwo bogato ilustrowane, pośw. Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, zawiera zbiór materiałów i dokumentów (wyjątki z dzieł Lenina i Stalina, ustawy, teksty przemówień polityków i przywódców partii robotn. różnych krajów, teksty odezów i druków ulotnych, teksty rezolucji, listy, wyjątki uchwał Partii itp.). Materiały, zawarte w zbiorze, są usystematyzowane wg nast. zagadnień: przebieg Rewolucji Październikowej; znaczenie międzynarodowe Rewolucji Październikowej, jej stanowisko w kwestii narodowej (szczególnie w sprawie niepodległości Polski), dzieje braterstwa broni rewolucjonistów polskich i rosyjskich (od spisku dekabrystów aż do Rewolucji Październikowej); wpływ budownictwa socjalizmu w ZSRR na walkę wyzwolenczą w Polsce i innych krajach; najazd Niemiec hitlerowskich na Polskę; Wielka Wojna Narodowa Zw. Radzieckiego i misja wyzwolencza Armii Czerwonej; budownictwo komunizmu w ZSRR; przyjaźń, pomoc, przykład ZSRR — podwaliną marszu narodu polskiego do socjalizmu.

Zob. poz. 3313, 3353—57, 3370, 3456—57, 3748, 3752.

KRAJE DEMOKRACJI LUDOWEJ

3415. **Bor'ba niemieckowo naroda za sozdanije jedinoj, diemokraczeskoj, mirolubiwoj Giermanii.** Bolszewik. 1952, nr 18, str. 72—80.
Walka narodu niemieckiego o stworzenie jednolitych, demokratycznych, pokojowych Niemiec. Szybki rozwój pokojowego budownictwa w NRD. Wejście NRD na drogę budowy podstaw socjalizmu. Stały wzrost sił NRD gwarancją pokojowego rozwiązania kwestii niemieckiej. Artykuł napisany w trzecią rocznicę proklamowania Niemieckiej Republiki Demokratycznej.
3416. **Erfüllung des Volkswirtschaftsplans 1952 im II Quartal.** Statist. Praxis. 1952, nr 9, str. nlb.
Tabele, obrazujące wykonanie narodowego planu gospodarczego NRD w II kw. 1952 r. Tabele obejmują dane dot. przemysłu, rolnictwa, transportu, inwestycji, handlu zagranicznego i obrotu towarowego. Wykazują one we wszystkich niemal dziedzinach gospodarki znaczne przekroczenie zadań planowych.
3417. **GAIK L.: Rozwój gospodarczy Bułgarskiej Republiki Ludowej.** Gosp. plan. 1952, nr 10, str. 39—43.
Ocena wyników gospodarczych planu 2-letniego (1947—1948) i planu 5-letniego (1949—1953). Przedterminowe wykonanie planu 5-letniego w 1952 r. Osiągnięcia przemysłu (maszynowego, energetycznego, elektrotechnicznego, chemicznego i włókienniczego), rolnictwa (spółdzielni produkcyjnych, mechanizacji pracy, melioracji) i handlu.
3418. **IZMIRLIEW A.: Bułgaria na drodze do socjalistycznego uprzemysłowienia.** Życie gosp. 1952, nr 22, str. 1260—1261.
Rozwój przemysłu w l. 1947—1951 (inwestycje w przemyśle, wzrost produkcji, nowe gałęzie przemysłu). Socjalistyczne współzawodnictwo pracy. Pomoc ZSRR.
3419. **J. A. G.: Niemiecka Republika Demokratyczna w świetle II Konferencji S[ozjalistycznej] E[inheitspartei] D[utschlands].** Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 61—63.
Znaczenie oraz zadania Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności na tle polityki i gospodarki NRD. Tematyka konferencji (10 — 12.VII.1952 r.). Omówienie komunikatu o wykonaniu narodowego planu gospodarczego NRD w II kw. 1952 r.
3420. **KŁOCZEK W., SELIWANOW A.: K trzeciej goudszeczinie obrazowania Giermanskoj Diemokraczeskoj Respubliki.** Wniesz. torg. 1952, nr 9, str. 6—15.
Z okazji trzeciej rocznicy utworzenia Niemieckiej Republiki Demokratycznej autorzy omawiają zadania gospodarki narodowej NRD w planie pięcioletnim (1951—1955) i wykonanie planu przez główne gałęzie wytwórczości w pierwszych kwartałach 1952 r. Rzut oka na handel międzynarodowy NRD i perspektywy jego rozwoju. Pomoc ze strony ZSRR. Wreszcie autorzy przeprowadzają porównanie pokojowej gospodarki NRD z gospodarką militarną i odradzającym się imperializmem w Niemczech Zach.
3421. **M. L.: Pohľad na dnczne Słowensko.** Priroda a Spolecnost. 1952, nr 8, str. 449—457.
Rzut oka na współczesną Słowację. Lata powojennej odbudowy. Industrializacja kraju, likwidacja bezrobocia i emigracji. Intensyfikacja gospodarki wschodniej Słowacji. Rozbudowa hutnictwa, górnictwa węglowego i rud oraz przemysłu lekkiego. Problem wykorzystania energii wodnej Wagu i Orawy.
3422. **PIENTKOWSKI W.: Wzrost stopy życiowej robotników w Chińskiej Republice Ludowej.** Nowe Czas. 1952, nr 35, str. 7—11.
3423. **SERWAŃSKI E.: Pięcioletni plan gospodarczego rozwoju Niemieckiej Republiki Demokratycznej.** Prz. zach. 1952, nr 7-8, str. 833—850.
Wykonanie zadań planu 2-letniego NRD i jego znaczenie gospodarcze. Polityczne założenia planu 5-letniego oraz jego główne zadania gospodarcze. Planowany rozwój przemysłu, rolnictwa, zatrudnienia, handlu i komunikacji.
3424. **TESLA J.: Wystawba Ostrawska — wiec wszeho naszeho lidu.** Nowa Myśl. 1952, nr 8, str. 606—613.
Wypowiedź sekretarza KC KPCz na temat aktualnych problemów rozbudowy gospodarczej kraju ostrawskiego. Rozmiary prac inwestycyjnych do r. 1951. Problem mechanizacji prac budowlanych, zapewnienia dostatecznej ilości rąk roboczych, dotrzymywania terminów dostaw materiałów i sprzętu oraz szkolenia kadr.
3425. **TOMALA M.: Budowa socjalizmu w Niemieckiej Republice Demokratycznej.** Sprawy Międzynarodowe. 1952, z. 5, str. 90—96.
Omówienie wytycznych II Konferencji Partyjnej SED. Analiza osiągnięć pokojowego budownictwa NRD; plany gospodarcze na najbliższy okres. Wzmocnienie aparatu władzy ludowej NRD.
3426. **TOSCHEFF: Acht Jahre wirtschaftlicher Aufbau in der Volksrepublik Bulgarien.** Wirtschaft. 1952, nr 37, str. 11.
Postępy w odbudowie bułgarskiej gospodarki na odcinku przemysłu, rolnictwa i handlu. Realny wzrost płac. Spadek kosztów utrzymania rodziny w zależności od jej liczebności. Wskaźniki, tabele.
3427. **Tri goda Kitajskoj Narodnoj Respubliki.** Bolszewik. 1952, nr 18, str. 66—71.
Trzy lata istnienia Chińskiej Republiki Ludowej. Przegląd osiągnięć politycznych, gospodarczych i społecznych władzy ludowej w Chinach.
3428. **Wirtschaftliche Zusammenarbeit DDR-Rumänien.** Wirtschaft. 1952, nr 38, str. 1.
Komunikat z posiedzenia Rady Ministrów NRD w dniu 18.IX.1952 r., dot. ścisłej współpracy gospodarczej między NRD a Rumunią.
3429. **ZWANCEW W.: Trzy lata istnienia Niemieckiej Republiki Demokratycznej.** Nowe Czesy. 1952, nr 41, str. 10—12.
Rozwój oraz osiągnięcia przemysłu i rolnictwa, wzrost stopy życiowej ludności — wynikiem pracy Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności w l. 1949—1952.
Zob. poz. 3358, 3461, 3465—66, 3468—72, 3565, 3679, 3731, 3892.

VI POLITYKA I GOSPODARKA ŚWIATOWA

3430. ★ **ALLEN S. J.: Atomic imperialism.** New York 1952. International Publishers. **Rec. KRAMINOWA D.:** Neue Welt. 1952, nr 18, str. 2290—2293.
Rec. podkreśla zalety książki, która jest cennym dorobkiem naukowym w dziedzinie badań nad imperializmem amerykańskim. Analizując ustrój społeczno-gospodarczy St. Zjedn. autor demaskuje wojenną politykę amerykańskich koncernów rządu i właścicieli przemysłu atomowego.
3431. ★ **ARCONADA F. M.: Espana colonia yanqui.** Mexico 1951. Ediciones „Nuestro Tempo“, s. 121. **Rec. KOŁOMIJEK G.:** Ispania — kolonia imperialistów SSZA. Bolszewik. 1952, nr 16, str. 73—80.
Omówienie cennej książki hiszpańskiego działacza komunistycznego, poświęconej tragedii narodu hiszpańskiego, zaprzędanego w niewolę imperializmowi amerykańskiemu. W pracy tej przedstawiony jest proces opanowywania kolejnych gałęzi

- gospodarki hiszpańskiej przez monopole amerykańskie oraz przekształcenia Hiszpanii w bazę wojenną. Recenzja pozwala na zaznajomienie się z aktualną problematyką gospodarki hiszpańskiej.
3432. BAŁASZOW W.: **Podjom zabastowocznowo dżiwienija w SSZA**. Profies. sojuzy. 1952, nr 9, s. 56—63.
Rozwój ruchu strajkowego robotników fabrycznych na terenie St. Zjedn. w l. 1950—1952.
3433. BIELAK S.: **Ekonomika Hiszpanii pod butem faszyzmu**. Życie gosp. 1952, nr 22, str. 1262—1263.
Katastrofalna sytuacja rolnictwa i przemysłu hiszpańskiego. Wzrost podatków przy stale obniżającej się stopie życiowej ludności pracującej.
3434. ★ DENNIS E.: **Stati i rieczni 1947—1951**. Tłum. z ang. Moskwa 1952. Izd. Inostr. Litier., s. 207, 1 nlb.
Wybór artykułów i przemówień generalnego sekretarza Komunistycznej Partii St. Zjedn. z l. 1947—1951. Odzwierciedlają one bohaterską walkę komunistów amerykańskich o interesy polityczne i ekonomiczne klasy robotniczej, uciskanych mas murzyńskich i całego narodu amerykańskiego — walkę przeciw wojnie i faszyzmowi.
3435. ★ DIENTJEW I. A.: **Suieckij kanał**. Moskwa 1952. Geografiz., s. 38, 2 nlb.
Historia budowy kanału. Charakterystyka trasy. Znaczenie ekonomiczne i polityczne. Rola kanału w agresywnych planach podżegaczy wojennych.
3436. ★ DIKANSKIJ M. G.: **Mieżdunarodnyje kartieli po czornym i cwietyjm mietallam**. Moskwa 1952. Wniesztorgizdat, s. 141, 2 nlb.
Historia powstawania, rozmieszczenia oraz działalności międzynarodowych karteli żelaza i metali kolorowych w krajach kapitalistycznych. Przegląd konwencji i porozumień międzynarodowych w tym zakresie. Książka opracowana została w oparciu o dokumenty publikowane i tajne.
3437. DOBROW M.: **Poslewojennaja ekonomiczeskaja ekspansija amerikanskowo imperializma**. Wiestn. statist. 1952, nr 4, str. 57—68.
Powojenna ekspansja ekonomiczna imperializmu amerykańskiego. Analiza bilansu handlowego St. Zjedn. w l. 1946—1951 a kryzys bilansów płatniczych krajów zmarszalizowanych. Wywóz kapitału przez monopole amerykańskie po II wojnie świat. oraz jego wpływ na upadek gospodarczy krajów kolonialnych i zależnych. Bogaty materiał liczbowy, ilustrujący działanie podstawowego prawa ekonomicznego kapitalizmu współczesnego.
3438. ERSKINE U.: **Kolonizacja Jugostawii**. Nowe Czasy. 1952, nr 36, str. 7—10.
Skutki podporządkowania się Jugostawii wpływom politycznym i gospodarczym St. Zjedn. (kryzys mieszkaniowy, dewaluacja, restauracja kapitalizmu na wsi, terror władz titowskich w stosunku do ludności pracującej).
3439. ★ **Fakty o położeniu trudjaszczichsia w SSZA (1949—1950 g.)**. Tłum. z ang. Moskwa 1952. Izd. Inostr. Litier., s. 198, 2 nlb.
Fakty ilustrujące położenie mas pracujących w St. Zjedn. (przekład Labor Fact Book 10). Książka dostarcza bogatego i różnorodnego materiału faktycznego, dot. dynamiki produkcji przemysłowej, inwestycji, wzrostu cen i zysków monopolii, spadku płac realnych i obniżania się stopy życiowej mas pracujących w St. Zjedn. Czytelnik znajdzie też szczegółowe oświetlenie działalności związków zawodowych oraz rozwijania się ruchu w obronie pokoju.
3440. **Gest, Kin end Nettfolds**. Bolsz. Sow. Enc., Izd. 2, t. 11, str. 169.
Guest, Keen and Nettlefolds. Charakterystyka działalności jednego z największych monopolii przemysłu hutniczego. Zob. poz. 3978.
3441. ★ IWANOW W., TODOROSKI J.: **Falsz i obłudna amerykańskiej demokracji burżuazyjnej**. Tłum. z ros. Warszawa 1952. Czyt., s. 143, 2 nlb.
Charakterystyka sytuacji materialnej mas ludowych w St. Zjedn. Potworne rozmiary intensyfikacji pracy i eksploatacji robotnika. Rozwój ustawodawstwa antyrobotniczego. Faszyzacja wewnętrznego życia St. Zjedn. Walka mas pracujących o poprawę warunków życia oraz zapewnienie elementarnych praw i swobód obywatelskich.
3442. KASZKAROW A.: **O niektórych wynikach planu Marshalla**. Nowe Czasy. 1952, nr 39, str. 6—12.
Deficyt handlu zagranicznego, wyczerpanie zapasów złota i dolarów, poważna obniżka stopy życiowej ludności pracującej w krajach uczestniczących w planie Marshalla. Zahamowanie rozwoju przemysłu tych krajów. Wojenny charakter planu Marshalla.
3443. KRONROD J.: **Gospodarka Europy Zachodniej pod brzemieniem militarizmu**. Nowe Czasy. 1952, nr 37, str. 4—10.
Podporządkowanie gospodarki Anglii i Francji celem produkcji wojennej. Dysproporcje rozwojowe przemysłu. Kryzys bilansu płatniczego. Inflacja i wzrost drożyzny. Pauperyzacja mas robotniczych.
3444. KRZYMIŃSKI A.: **Sytuacja gospodarcza Izraela**. Życie gosp. 1952, nr 19, str. 1054—1056.
Ujemny wpływ kapitału amerykańskiego na gospodarkę kraju spowodowany zawarciem „traktatu przyjaźni” ze St. Zjedn. w sierpniu 1951 r. Trudności bilansu płatniczego. Katastrofalna sytuacja mieszkaniowa ludności. Zacołanie przemysłu. Bezrobocie i spadek realnej wartości płac.
3445. KUCENKOW A., LITOW O.: **Angielsko-amerykańska rywalizacja w Indiach**. Nowe Czasy. 1952, nr 36, str. 3—7.
Formy penetracji kapitału amerykańskiego do gospodarki Indii i metody zwalczania angielskich wpływów gospodarczych. Wpływ rywalizacji tych kapitałów na stałe pogarszanie się stopy życiowej ludności pracującej.
3446. ★ LEONTIEW A.: **Atlantyczeskij pakt — orudie podżigatielej wojny**. 1952. Gospolitzdat, s. 66, 2 nlb.
Wielostronne oświetlenie paktu atlantyckiego jako narzędzia monopolii amerykańskich w ich dążeniu do panowania nad światem. Charakterystyka skutków tego paktu dla ekonomiki krajów zmarszalizowanych. Dane dot. odrodzenia się imperializmu niemieckiego.
3447. MALINOWSKI J.: **Postępująca militarzacja gospodarki zachodnio-europejskiej**. Gosp. plan. 1952, nr 10, str. 43—47.
Analiza treści biuletynu o sytuacji w gospodarce państw zachodnio-europejskich, wydanego przez Komisję Ekonomiczną dla Europy przy ONZ za I półrocze 1952 r. Destruktywny wpływ kapitału amerykańskiego na handel zagraniczny tych państw. Spadek pokojowej produkcji przemysłowej i stopy życiowej ludności pracującej. Zagadnienia cen i płac oraz kosztów utrzymania.
3448. MANUKIAN A.: **Wyścig zbrojeń i objawy kryzysu w krajach kapitalistycznych**. Nowe Czasy. 1952, nr 42, str. 9—14; nr 43, str. 6—11.
Narastanie objawów kryzysu w świecie kapitalistycznym. Spadek produkcji przemysłowej. Braki surowców i żywnościowe. Ceny surowców i żywności. Kurczenie się handlu zagranicznego. Deprecjacja walut. Kryzys zbytu przedmiotów spożycia.
3449. ★ MIELMAN S. M.: **Ekonomika Indii i politika anglijskogo imperializma**. Moskwa 1951. Institut Ekonomiki i Institut Wostokowiedienija AN SSSR, s. 272, **Rec. BUKACZ I.**: Sprawy Międzynarodowe. 1952, z. 5, str. 138—145.

Omówienie treści publikacji i pozytywna ocena zawartego w niej materiału oraz przeprowadzonej przez autora źródłowej analizy stosunków ekonomicznych Indii. Zob. poz. 2341.

3450. PERLO V.: **Sytuacja gospodarcza w Stanach Zjednoczonych.** Życie gosp. 1952, nr 21, str. 1178—1182.

Polityka zbrojeń przyczyną wzrostu wyzysku klasy robotniczej, obniżki realnych płac i stopy życiowej ludności pracującej. Wzrost zysków koncernów w latach powojennych a wzrost bezrobocia. Inwestycje przedsiębiorstw pracujących dla celów wojennych. Prognozy kryzysu nadprodukcji przemysłowej. Program gospodarczy Partii Postępowej.

3451. PIETROW I., NIKOŁAJEWA A.: **Ekonomiczsko-geograficzne położenie Sirii i Libanu.** Wniesz. torg. 1952, nr 9, str. 33—40.

Analiza sytuacji gospodarczej Syrii i Libanu w l. 1951—1952. Autorzy wykazują typowo kolonialny charakter ekonomiki omawianych krajów, opanowanych całkowicie przez kapitał obcy oraz będących terenem stałego ścierania się interesów monopolu brytyjskich i amerykańskich. Szczegółowo przeanalizowana jest struktura handlu zagranicznego obu krajów.

3452. ★ RODOW B.: **Rola USA i Japonii w przygotowaniu i rozpętanu wojny na Pacyfiku 1938-1941.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. MON, s. 209, 2 nlb.

Analiza przyczyn konfliktu amerykańsko-japońskiego w świetle leninowskiej nauki o imperializmie. Podłoże ekonomiczne powstania konfliktu. Udział monopolu amerykańskich i japońskich w przygotowaniu wojny. Próby zawarcia układu antyradzieckiego na Dalekim Wschodzie i zdradziecka napaść Niemiec hitlerowskich na ZSRR. Na końcu publikacji krytyczna analiza źródeł z uwzględnieniem reakcyjnej historiografii amerykańskiej.

3453. SIENNICKI L.: **Wall Street sięga po surowce satelitów.** Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1123—1125.

Tworzenie amerykańskich rezerw surowców strategicznych a zwiększająca się anarchia cen na międzynarodowym rynku surowcowym świata kapitalistycznego. Ekspansywny charakter produkcji amerykańskiej. Wypowiedzi ekonomistów amerykańskich na temat trudności w uzyskiwaniu surowców dla przemysłu St. Zjedn.

3454. ★ SŁAWIŃSKI W., DZIUBIŃSKI J.: **Światowe rynki towarowe. T. II: Afryka i Australia.** Warszawa 1952. Polgos, s. 333, 1 nlb.

Tom 2 publikacji obejmuje rynki Afryki i Australii. Autor daje charakterystykę ogólnogospodarczą oraz monografie poszczególnych krajów. Zob. poz. 190.

3455. SŁOBODSKOJ S.: **Raboczej klas Italii w bor'bie za mir i demokrację.** Wopr. ekonom. 1952, nr 9, str. 95—106.

Klasa robotnicza Włoch w walce o pokój i demokrację. Położenie ekonomiczne Włoch i sytuacja klasy robotniczej po II wojnie światowej. Wzrost ruchu strajkowego i walki o podwyżkę płac. Komunistyczna Partia Włoch jako przywódca w walce ekonomicznej i politycznej proletariatu. Splatanie się walki ekonomicznej z walką po-

lityczną przeciw imperializmowi oraz z walką o pokój.

3456. ★ STALIN I. W.: **Przemówienie na XIX Zjeździe Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego wygłoszone 14 października 1952 r.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 15, 1 nlb.

Znaczenie więzi i solidarności narodów oraz partii robotniczych całego świata w walce o pokój, prowadzonej przez Komunistyczną Partię ZSRR. Zbieżność interesów KPZR z interesami narodów miłujących pokój. Ocena aktualnej sytuacji politycznej. Wzrost sił obozu pokoju. Znaczenie krajów dem. lud. w walce o pokój. Zadania partii komunistycznych i demokratycznych w krajach kapit.

3457. STALIN I. W.: **Przemówienie towarzysza . . . na XIX Zjeździe Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego.** Nowe Drogi. 1952, Nr specjalny pośw. XIX Zjazdowi KPZR, str. 3—6. Nowe Czasy. 1952, nr 42, str. 1—3. Zob. poz. 3456.

3458. ★ **Sytuacja dziecka w krajach kapitalistycznych.** Warszawa 1952. PWSZ s. 42, 2 nlb. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

Publikacja przedstawia w sposób popularny a zarazem plastyczny materiały, ilustrujące życie dzieci w krajach kapitalistycznych. Głód i śmiertelność dzieci, epidemie i choroby, nędza mieszkaniowa i wyzysk sił dziecka jako wynik ogólnej pauperyzacji mas pracujących krajów kapitalistycznych. Przeciwstawienie tego obrazu zawiera część publikacji, omawiająca sytuację dzieci w ZSRR i Polsce Ludowej.

3459. ★ TEMKIN Ja., CZERNIAK Je.: **Rozbojniczy put' amierikanskich agriessorow.** Moskwa 1952. Wojen. Izd. Wojen. Minist. SSSR, s. 212, 2 nlb.

Książka oświetlająca historię rozwoju imperializmu amerykańskiego od pierwszych wystąpień zaborczych w epoce kapitalizmu przedmonopolistycznego do wojny interwencyjnej w Korei i agresji przeciw Chinom. Autorzy opierają każdy etap swej analizy na badaniu tła ekonomicznego ekspansji i zaborczości St. Zjedn. Znaczna część pracy dotyczy imperializmu amerykańskiego po II wojnie światowej. Autorzy wykazują tu rolę St. Zjedn. jako ośrodka reakcji międzynarodowej oraz analizują źródła i formy wzrostu ekspansywności i agresywności amerykańskiego kapitału finansowego.

3460. **Wirtschaftszahlen des Auslandes: Israel.** Statist. Praxis. 1952, nr 9, str. nlb.

Tabele, zawierające dane dot. zaludnienia, przemysłu i handlu Izraela. Dane wykazują wzrost bezrobocia, kryzys produkcji i inne trudności gospodarcze, wynikające z przystąpienia Izraela do obozu imperializmu.

3461. ZAKRZEWSKI M.: **Kronika Niemiec Współczesnych — (Życie gospodarcze)** Prz. zach. 1952, nr 9—10, str. 314—320.

Przegląd aktualnych wydarzeń gospodarczych NRD i Niemiec Zach.; m. in. informacje dot. rozwoju przemysłu, zagadnienia płac i rozwoju handlu zagranicznego oraz uchwalenia budżetu państwowego NRD.

Zob. poz. 3336, 3347, 3348, 3376, 3403, 3582, 3678, 3809—10, 3896, 3922, 3927, 3929, 3966.

VII PLANOWANIE GOSPODARKI NARODOWEJ

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3462. ★ DZIEWOŃSKI K.: **Zagadnienia lokalizacji produkcji.** Warszawa 1951. Polgos, s. 73, 1 nlb. tabl. 19. Biblioteka Planowania T. 10. Rec. LESZCZYCKI S. Prz. geogr. 1952, z. 1—2, str. 107—109.

Pozytywna ocena publikacji dokonana na podstawie analizy jej treści. Znaczenie pracy dla geografii gospodarczej. Wysiwnięcie pewnych zarzutów

i omówienie usterek pracy (dot. rozdz. o regionalizacji), nie mających jednak wg recenzenta charakteru zasadniczego. Zob. poz. 950.

3463. GLADKOW I.: **O planowym rozwoju socjalistycznej gospodarki narodowej.** (Skrócone tłum. z czas. Wopr. ekonom. 1952, nr 7). Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 37—45.

Prawa ekonomiczne rządzące kapitalizmem i socjalizmem. Cele i zadania produkcji socjalistycznej. Istota i znaczenie prawa planowego rozwoju gospodarki narodowej. Reprodukacja rozszerzona. Stały wzrost produkcji (w oparciu o wyższą technikę), proporcjonalność rozdziału środków produkcji i pracy oraz prawidłowe rozmieszczenie sił wytwórczych — podstawowymi cechami gosp. socjalistycznej.

3464. ★ PITAJEWSKI P. I.: **Planowanie chozajstwa rajona**. 1952. Gospolitizdat. s. 351, **Rec. SOKOŁOW A.**: Uczeńnoje posobie po planowaniu chozajstwa rajona. Plan. choz. 1952, nr 4, str. 93—96.

Recenzent stwierdza, że książka ta, będąca podręcznikiem dla wyższych uczelni ekonomicznych, może służyć również pomocą pracownikom terenowych organów planowania. Podkreśla jednak szereg niedociągnięć, a przede wszystkim to, że wykład metodyki planowania terenowego ma charakter instruktażowy i nie jest poparty materiałem faktycznym. Ponadto zarzuca wadliwe oświetlenie roli metody bilansowej w planowaniu; omówiona jest ona jedynie w zastosowaniu do ustalenia właściwych proporcji rozwojowych. Nie wystarczająco są też omówione zagadnienia organizacji wykonania planu. Cenne natomiast są rozdziały, poświęcone planowaniu przemysłu, inwestycji oraz finansów rejonu.

Zob. poz. 3377, 3381.

ORGANIZACJA

3465. GREGOR J.: **Souczasne otázky bilance narodního hospodarství**. Plan. Hosp. 1952, nr 8, str. 676—684.

Aktualne problemy bilansu gospodarki narodowej CzSR. Bilans produktu społecznego. Znaczenie nowej ewidencji dla sporządzania bilansu gospodarki narodowej. Klasowa struktura tego bilansu.

3466. HARTMAN P., RZEZNICZEK J.: **Nowa metoda planowani rozwoje naszeho narodního hospodarství**. Nowa Mysl. 1952, nr 7, str. 533—547.

Nowa metoda planowania rozwoju gospodarki narodowej CzSR. Wady dotychczasowej metody. Charakterystyka nowej metody. Problem norm techn. — ekonomicznych. Planowanie wewnątrz zakładowe. Rola organizacji partyjnych w opracowywaniu planu.

3467. KOZIN M.: **Matierialnyje bałansy i ich rol w planirowanii narodnowo chozajstwa**. Plan. choz. 1952, nr 4, str. 85—92.

Artykuł konsultacyjny o bilansach materiałowych i ich roli w planowaniu gospodarki narodowej, cenny zarówno dla teoretyka, jak i praktyka. Pozwala on na zrozumienie roli bilansów materiałowych z punktu widzenia całości narodowego planu gospodarczego. Autor omawia też bliżej znaczenie oraz sposoby sporządzania bilansów poszczególnych rodzajów produktów.

3468. ★ **O zawedeni nowe metody sestawowani statního planu rozwoje narodního hospodarství w CzSR**. Praha 1952. Orbis, s. 32.

Uchwały Rządu CzSR: z dn. 16.IV.1952 r. o wprowadzeniu nowej metody sporządzania planu rozwoju gospodarki narodowej CzSR oraz z dn. 4 i 8.VII br. o środkach politycznych i organizacyjnych, niezbędnych dla zabezpieczenia wprowadzenia nowej metody sporządzania planu.

3469. PACHNICKE W.: **Zur „Ordnung der Planung zum Volkswirtschaftsplan 1953“**. Handel. 1952, nr 14/15, str. 343—345.

Omówienie wytycznych narodowego planu gospodarczego NRD na r. 1953. Autor podkreśla znaczenie krytyki i projektów ulepszeń — ze strony pracowników sporządzających plan — dla osiągnięcia należytego poziomu planowania w gospodarce narodowej.

3470. SZTROS J.: **Statni rozpočet a statni plan rozwoje narodního hospodarství**. Ekonomie a Finance. 1952, nr 7, str. 286—303.

Budżet państwowy a państwowy plan rozwoju gospodarki narodowej. Polityczne i gospodarcze przesłanki jedności i wewnętrznej zgodności budżetu z narodowym planem gospodarczym. Czechosłowackie budżety do r. 1951. Nowy sposób opracowania budżetów i nowe plany gosp. Powiązanie budżetów z nowym planem gosp. Nowy system sprawozdawczości a budżet państwowy.

3471. **Uleha narodních wyboru při rzizení narodního hospodarství**. Plan. Hosp. 1952, nr 8, str. 713—714.

Omówienie uchwały Rządu CzSR z dn. 29.VII. 1952 r. o roli czechosłowackich rad narodowych w kierowaniu gospodarką narodową.

3472. **Władni narzizeni o planowacích komiších narodn. wyboru**. Plan. Hosp. 1952, nr 8, str. 714—717.

Omówienie i tekst uchwały Rządu CzSR o utworzeniu komisji planowania na poszczególnych szczeblach rad narodowych i o wydaniu ich statutów.

VIII USTAWODAWSTWO

3473. BINKIEWICZ F.: **Główny księgowy jako pełnomocnik przedsiębiorstwa**. Prz. Ust. gosp. 1952, nr 9, str. 322—326.

Podstawy organizacyjno-prawne działalności głównego księgowego. Ustanowienie gł. księgowego pełnomocnikiem przedsiębiorstwa (zakładu) państwowego. Sytuacja prawna gł. księgowego w spółdzielni.

3474. BOGELSACK D.: **Zur Durchsetzung des Vertragsystems**. Finanzwirtschaft. 1952, nr 17, str. 902—905.

Systematyczne omówienie przepisów, obowiązujących w zakresie obowiązkowych umów, wprowadzonych w gospodarce NRD w grudniu 1951 r. Zestawienie tych przepisów prawnych, obejmujące kilkadziesiąt pozycji.

3475. BUCZKOWSKI S.: **Ogólne warunki umów**. Prz. Ust. gosp. 1952, nr 10, str. 357—360.

Cel i zadania umów planowych. Omówienie części ustawy o umowach planowych z dnia 19.IV.1950 r. (Dz. U. nr 21, poz. 180), dotyczącej ogólnych warunków dostaw.

3476. ★ FREUDENHEIM M., RYMSZA R.: **Arbitraž gospodarczy**. Warszawa 1952. Polgos, s. 160. **Rec. J. M.** Prz. Ust. gosp. 1952, nr 10, str. 391.

Rec. streszczając omawianą pracę stwierdza, że winna ona stanowić dużą pomoc dla radców prawnych przedsiębiorstw uspołecznionych. Zarzuca jednak brak porównania polskich przepisów o arbitrażu z przepisami radzieckimi oraz kwestionuje słuszność układu części II pracy. Zob. poz. 2378.

3477. FUCHS F., SLEZAK J.: **Niektóre zasady při rozhodowani statni arbitraže**. Plan. Hosp. 1952, nr 8, str. 705—710.

Czechosłowackie orzecznictwo arbitrażowe (z komentarzem). Problem kar umownych oraz terminowe zawierania umów gospodarczych.

3478. GÓDEL H.: **Das Patentamt fördert die Arbeit in den Büros für Erfindungswesen**. Sozfürsorge. 1952, nr 18, str. 435.

Porównanie kapitalistycznego i demokratycznego prawa patentowego. Naczelną jego zasadą jest to,

iz patent staje się własnością wynalazcy, a nie producenta. Omawiając wielkie znaczenie wynalazczości pracowniczej dla rozwoju gospodarki narodowej autor podaje informacje o pracy biur dla spraw wynalazczości w NRD.

3479. **GOLIŃSKI J.:** Przymusowy wykup nieczynnych maszyn przemysłowych. Prz. Ust. gosp. 1952, nr 10, str. 362—365.

Omówienie zasad ogólnych i trybu przeprowadzania wykupu na tle obowiązujących przepisów.

3480. **Instrukcja z dnia 3 lipca 1952 r. w sprawie trybu postępowania przy przekazywaniu, nabywaniu, czasowym zajmowaniu i wywłaszczeniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych.** Warszawa 1952, s. 31. Ministerstwo Budownictwa Przemysłowego.

3481. **Przegląd ustawodawstwa gospodarczego za czas od 15 lipca do 15 sierpnia 1952 r. (Dz. U. nr 31—35) oraz za czas od 15 sierpnia do 15 września 1952 r. (Dz. U. nr 36—38) z uwzględnieniem uchwał, zarządzeń, instrukcji i okólników ogłoszonych w Monitorze Polskim, Biuletynie PKPG i Dziennikach Urzędowych.** Prz. Ust. gosp. 1952, nr 9, str. 329—335; nr 10, str. 370—375.

3482. ★ **Przepisy o gospodarowaniu zbędnymi remanentami, odpadkami i opakowaniami.** Warszawa 1952. Polgos, s. 4 nlb., XIII, 276. (Ustawodawstwo Gospodarcze, Teksty T. 11).

Zbiór ważniejszych aktów ustawodawczych, dot. gospodarki remanentami i odpadkami oraz opakowaniami wg stanu prawnego na dzień 31.X.1951.

3483. **SZEFTEL J.:** Odpowiedzialność majątkowa pracowników handlu uspołecznionego. Prz. Ust. gosp. 1952, nr 9, str. 315—318.

Omówienie zarządzenia Ministra Handlu Wewnętrzznego z dn. 6.VI. 1952 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji o zasadach odpowiedzialności majątkowej pracowników zakładów handlu uspołecznionego.

3484. **SZTAFL A.:** Nowa uprawa sprawnych popłatku. Podnikowy Gospodarz. 1952, nr 9, str. 228—230.

Reorganizacja płat administracyjnych w CzSR. Rozwój legislacyjny. Pojęcia podstawowe. Zasady nowej organizacji. Taryfy płat administracyjnych.

3485. ★ **WIENIEDIKTOW A. W.:** Państwowa własność socjalistyczna. Tłum. z ros. Warszawa 1952. Wydawnictwo Prawnicze, s. 860. **Rec. A. CHELMOŃSKI.** Życie gosp. 1952, nr 21, str. 1209—1211.

Omówienie treści dzieła, analizującego prawo własności państwowej oraz zagadnienia związane z zarządzaniem tą własnością w ZSRR. Przydatność dzieła dla działaczy gospodarczych (teoretyków i praktyków). Zob. poz. 2390.

Zob. poz. 3351, 3919, 3926.

IX STATYSTYKA

ZAGADNIENIA OGÓLNE — TEORIA

3486. **CZERMIENSKI W.:** O statystycznej nauce. Wopr. ekonom. 1952 nr 9, str. 71—81.

Kolejny artykuł dyskusyjny z serii, zamieszczonej w kilku ostatnich numerach „Woprosów”. Autor polemizuje z innymi dyskutantami (szczególnie z Drużyninem i Kozłowem), stwierdza on, że statystyka jest nauką społeczną i historyczną, pozostającą w ścisłym związku z ekonomią polityczną, ale mającą własny przedmiot i metodę. Bada ona te zjawiska społeczne, które są objęte jednolitym systemem rachunkowości narodo-gospodarczej.

3487. ★ **KONFEROWICZ S.:** Statystyka. Wykład encyklopedyczny. Warszawa 1952. PWN, s. 224, Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie. (Masz. pow.).

Statystyka jako nauka. Przedmiot i zadania statystyki. Zbieranie danych liczbowych i zestawienie ich w tablice statystyczne. Rodzaje i cele badań statystycznych. Metody graficzne w statystyce. Metody analizy statystycznej. Rozwój statystyki i jej podstawy naukowe. (Skrypt zatwierdzony jako ogólnopolski dla wyższych szkół ekonomicznych).

3488. **KOZŁOW T.:** W. I. Lenin o programie, formach i sposobach statystycznej nabljudienia. Wiestn. statist. 1952, nr 4, str. 20—31.

Omówienie wskazań Lenina, dotyczących programu, form i sposobów obserwacji statystycznej. Znaczenie słusznych przesłanek teoretycznych dla prawdziwości statystyki. Zafałszowanie burżuazyjnej statystyki społecznej, wynikające z klasowego interesu burżuazji. Zadania statystyki radzieckiej. Sprawozdawczość i jej rola w statystyce radzieckiej i burżuazyjnej. Zastosowanie metody reprezentacyjnej. Organizacja zbierania materiału statystycznego w ZSRR.

3489. ★ **KUZNIECOWA M. A., RJABUSZKIN T. W., SZULGIN I. I.:** Sbornik zadacz i upražnienij dla praktičeskich zaniatij i seminarow po teorij statistiki.

Cz. 1.: Obszczije principy i metody statistiki. Gosstatizdat. 1952. **Rec. N. WOROBIEW:** Serjoznye niedostatki w uczebnom posobii. Wiestn. statist. 1952, nr 4, str. 88—95.

Recenzja wnosi wiele istotnego materiału do oświetlenia problemu przedmiotu i metody statystyki jako nauki społecznej. Zagadnienie to w omawianej książce zostało potraktowane błędnie. Recenzent analizuje też krytycznie szereg zadań zawartych w książce, uwydatniając niski poziom teoretyczny i brak powiązania z praktyką całego opracowania, pomyślanego jako podręcznik do nauczania statystyki teoretycznej.

3490. **SUSŁOW I.:** O przedmiocie i metodzie statistiki. Wiestn. statist. 1952, nr 4, str. 51—56.

Artykuł dyskusyjny skierowany przeciwko formalizmowi w statystyce. Główną uwagę zwraca autor na ścisłym rozgraniczeniu metody poznania, wspólnej wszystkim naukom, od metod badania, odrębnych dla każdej nauki. Metodą poznania jest dialektyka materialistyczna. Z niej wyprowadza autor konkretne metody badania statystycznego, jak: masa obserwacja, grupowanie, wielkości względne i średnie, wskaźniki. Całość tych metod badania stanowi metodę statystyki.

3491. **SZULGIN I.:** K woprosu o przedmiocie i metodzie statistiki. Wiestn. statist. 1952, nr 4, str. 42—50.

Artykuł dyskusyjny o przedmiocie i metodzie statystyki. Statystyka jako nauka społeczna. Przedmiotem badania statystycznego są charakterystyki liczbowe konkretnych zjawisk i procesów społecznych. Stosunek między statystyką a materializmem historycznym i ekonomią polityczną. Zadania ogólnej teorii statystyki i jej związek z poszczególnymi gałęziami statystyki społeczno-ekonomicznej.

3492. ★ **WOLIN B. M.:** Statystyka a polityka. Tłum. z ros. z przedmową O. Langego. Warszawa 1952. Polgos, s. 113, 1 nlb. Biblioteka Statystyki T. 23.

Posługiwanie się przez Lenina i Stalina statystyką jako narzędziem badań naukowych. Partyjność

statystyki społeczno-ekonomicznej. Wykazanie ścisłego związku, zachodzącego między twórczym marksistowsko-leninowskim stosowaniem statystyki a konkretną praktyką budownictwa socjalistycznego i walki klasowej. Zdobyte nauki radzieckiej w zakresie wykorzystywania i trafnej analizy danych statystycznych w życiu politycznym i gospodarczym. Wkład Lenina i Stalina w rozwój teorii i praktyki statystycznej.

3493. ★ WOLIN B. M.: **Statistika i politika**. 3 dopoń. izd. Moskwa 1952. Gosstatizdat s. 98, 2 nlb.

Trzecie uzupełnione wydanie publikacji. Zob. poz. 3492.

STATYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

3494. ★ BAKULIN S. N.: **Statistika wnieszniej torgowli kapitalistycznych stran**. Moskwa 1952. Wniesztorizdat s. 222, 2 nlb.

Książka poświęcona analizie teoretycznej zagadnień statystyki handlu zagranicznego krajów kapitalistycznych. Autor, na konkretnym materiale liczbowym z wielu krajów, przeprowadza gruntowną charakterystykę i krytykę statystyki burżuazyjnej, wykazując jej zafalszowania i błędy. Dokonuje przeglądu głównych problemów praktycznych statystyki handlu zagranicznego różnych krajów i metod ich rozwiązania. Książka uczy prawidłowego prowadzenia pracy statystycznej w omawianej dziedzinie w oparciu o teorię marksistowsko-leninowską.

3495. KOŁPAKOW B.: **Planirowanije raboty rajonnych i gorodskich inspektur CSU SSSR**. Wiestn. statist. 1952, nr 4, str. 69—74.

Artykuł zawiera wskazówki dot. sposobów praktycznego rozwiązywania zagadnień planowania pracy statystycznej przez inspektury rejonowe i miejskie Centralnego Urzędu Statystycznego ZSRR. Omówienie nowych instrukcji, dot. usprawnienia planowania. Konkretnie przykłady sporządzania planów.

3496. ŁATYSZEW G.: **Iz opyta organizacii pierepisiej materialnych riesursow**. Wiestn. statist. 1952, nr 4, str. 80—83.

Z doświadczeń organizacji spisów zasobów materiałowych. Ocena trudności i wskazanie możliwości usprawnienia pracy na konkretnych przykładach działalności placówek terenowych radzieckiego Centralnego Urzędu Statystycznego.

3497. ★ **Materiały do nauczania sprawozdawczości i statystyki**. Praca zbiorowa pod red. I. Osipowa. Warszawa 1952. PWSZ, s. 134.

Opracowanie dzieli się na dwie części, z których pierwsza omawia podstawy statystyki ekonomicznej, część druga, szczegółowa, wyjaśnia metody badań statystycznych podstawowych dziedzin gospodarki narodowej. Przy opracowaniu wydawnictwa uwzględniono przepisy, obowiązujące w zakresie planowania i sprawozdawczości statystycznej w r. 1951 i 1952. Praca napisana została przez zespół pracowników GUS i PKPG. Cz. I wydawnictwa opracowana jest na podstawie wykładów statystyki ekonomicznej prof. K. Romaniuka w SGP i S. Celem wydawnictwa jest wyjaśnienie aktualnych systemów sprawozdawczości i metod badań statystycznych, stosowanych obecnie w Polsce. Publikacja wypełnia lukę dotychczas istniejącą w polskiej literaturze statystycznej.

3498. RYŻOW I.: **Aktualnyje woprosy uczoła miechanizacii truda w promyslnosti i stroitielstwie**. Wiestn. statist. 1952, nr 4, str. 32—41.

Aktualne zagadnienia statystyki mechanizacji pracy w przemyśle i budownictwie. Omówienie struktury i zastosowania wskaźnika mechanizacji procesu produkcyjnego oraz wskaźnika mechanizacji pracy. Metoda obliczania składu zawodowego robotników w zastosowaniu do wskaźników mechanizacji pracy. Przykładowe obliczenie takiego wskaźnika dla przedsiębiorstwa przemysłu drzewnego.

Zob. poz. 3516, 3588.

X RACHUNKOWOŚĆ — KONTROLA — SPRAWOZDAWCZOŚĆ

RACHUNKOWOŚĆ

3499. ★ AFANASJEW A. A.: **Osnovy postrojenija buchgalterskowo bałansa**. Izd. 3. Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 167, 1 nlb.

Podstawowe warunki zgodności bilansu przedsiębiorstwa socjalistycznego ze stanem faktycznym. Budowa bilansu. Wydanie 3 rozszerzono o nowe rozdziały, omawiające metody oceny rezultatów działalności gospodarczej przedsiębiorstwa oraz zagadnienie krążenia środków obrotowych. Omówienie tych problemów ułatwia trafną ocenę poprawności bilansu.

3500. CHMIELEWSKI W.: **Przygotowanie magazynów do inwentaryzacji**. Gosp. mater. 1952, nr 10, str. 388—391.

Wskazówki dot. prac przygotowawczych do inwentaryzacji magazynów. Omówienie aktualnych instrukcji i przepisów z zakresu inwentaryzacji.

3501. ★ GLEICH E. I.: **Podstawy księgowości**. Tłum. z ros. Warszawa 1952. Polgos, s. 231, 1 nlb. Biblioteka Rachunkowości, T. 20.

Autor omawia w sposób przystępny zagadnienia przedmiotu, metody oraz organizacji i techniki księgowości. Problemy omówione w pracy (pomiędzy jej podręcznikowego charakteru) są pogłębione i oparte na podstawach ekonomii politycznej socjalizmu. Publikacja stanowi jedną z czołowych pozycji w radzieckiej literaturze z zakresu szkolnictwa zawodowego. Udostępnienie pracy tej czy-

telnikom polskim przyczyni się do pogłębienia wiedzy fachowej księgowych.

3502. KOWARZIK J., MAUTHAUSEN J.: **Zasady ucetni ewidencje wyroby w podnicich społeczno strawowani**. Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 10, str. 240—241.

Zasady księgowości produkcji w zakładzie żywienia zbiorowego. Specyfikacja tej księgowości. Księgowanie sprzedaży w zakładach żywienia zbiorowego.

3503. KOWARZIK J., MAUTHAUSEN J.: **Zjednoduszeni ucetni ewidencje faktur a uhrad**. Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 9, str. 213—216.

Uproszczenie sposobu księgowania faktur i ich realizacji. Główne zasady księgowania. Opis metody uproszczonej, dostosowanej do radzieckiego systemu księgowości. Konta rzeczowe w księgowości finansowej. Ewidencja faktur dostawców i odbiorców. Zalety nowej metody.

3504. ★ MITIUSZKIN T. S.: **Buchgalterskij ucet w MTS**. Izd. 3. Moskwa 1952. Sielchozgzis, s. 375, 1 nlb.

Autor omawia systemy księgowości, stosowane w niektórych wzorowych ośrodkach maszynowych ZSRR. Organizacja aparatu księgowości w przedsiębiorstwie. Tryb finansowania. Zagadnienie obniżenia kosztów własnych.

3505. MOSZCZYŃSKI J.: **Księgowość rejestrowa dla przedsiębiorstw przemysłowych (Rejestry kosztów)**. Rachunkowość. 1952, nr 10, str. 412—419.

Praktyczne wskazówki, zilustrowane schematami, w zakresie prowadzenia rejestru kosztów w systemie księgowości rejestrowej w przedsiębiorstwach przemysłowych (w oparciu o nowy plan kont obowiązujący od 1.I.1953 r.).

3506. ★ OSNOWINA Ł. W.: **Pierwiczny uczt w prom-towarnom magazinie.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 50, 2 nlb.

Autor wyjaśnia podstawowe elementy wstępnej inwentaryzacji i sprawozdawczości sklepu art. przemysłowych. Książka jest przeznaczona dla kierowników sklepów i sprzedawców.

3507. ★ PALECHOW I. P.: **Opyt primienienija żurnalno-ordiennoj formy szczotowodstwa na priedpriatach legkoj promyslennosti.** Moskwa 1952. Legprom, s. 163, 1 nlb.

Doświadczenia zakładów przemysłu lekkiego ze stosowania dziennika zleceń w księgowości zakładu. Uwagi, dotyczące pracochłonności przy tym systemie. Sposoby ewidencji operacji. Publikacja przeznaczona jest dla księgowych.

3508. ★ PONOMARIEW B. M.: **Kak sostawit' towar-nij otczt magazina.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 47, 1 nlb.

Wskazówki, dotyczące sporządzania remanentu w sklepie z tekstyliami. Zasady opracowywania sprawozdań. Terminy.

3509. **Rejestrowanie oszczędności na każdej operacji.** Czajkin F. i in. (Tłum. z gaz. Trud. 1952, nr 160). Życie gosp. 1952, nr 18, str. 998—1000.

Rola i zadania księgowych fabrycznych, planistów oraz ekonomistów w planowaniu i ewidencji kosztów własnych produkcji. Współzawodnictwo o oszczędność surowców i narzędzi. Osobiste konta oszczędności współzawodniczących.

3510. ★ RIABIN A. N.: **Saldowyj mietod uczoza materialow w stroitielnych organizacijach.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 60.

Autor omawia spostrzeżenia, poczynione przy stosowaniu tzw. metody saldowej — rejestrowania rozchodu materiałów budowlanych na budowie. Metoda ta stosowana jest przez niektóre przedsiębiorstwa budowlane Min. Budownictwa ZSRR. Zastosowanie jej daje znaczną oszczędność pracy personelu administracyjnego.

3511. S. B.: **Dziennikowo-zleceniowa księgowość przedsiębiorstwa handlowego.** Rachunkowość. 1952, nr 10, str. 432—434.

Przedstawienie ogólnych zasad nowej formy księgowości dziennikowo-zleceniowej, wprowadzonej z dniem 1.I.1952 r.

3512. S. M.: **Zużycie przedmiotów nietrwałych.** Rachunkowość. 1952, nr 10, str. 434—437.

Omówienie czterech możliwych wariantów umarzenia przedmiotów nietrwałych, ze szczególnym uwzględnieniem ich oddziaływania na koszty produkcji.

3513. ★SCHENK Z.: **Skladni uczetnictwi prumysloweho podniku.** Praha 1952, s. 108.

Zwięzły zarys organizacji księgowości magazynowej w przedś. przemysłowych w Czechosłowacji. Omówienie formularzy stosowanych w rachunkowości przemysłowej.

3514. ★ ŚLÓSARCZYK T., ZALEWSKI J.: **Temat No księgowości. Hurtownia tekstylna.** Warszawa 1952. PWSZ, s. 37, 1 nlb., zał. 3.

3515. TROSZCZYŃSKI T.: **Ujednolicenie zasad ewidencji rozrachunków.** Rachunkowość. 1952, nr 10, str. 424—427.

Omówienie zagadnienia uporządkowania rozrachunków z dostawcami i odbiorcami na tle nowego ramowego planu kont.

Zob. poz. 3473, 3571, 3608, 3649, 3698, 3707.

KONTROLA

3516. ★ ARISTOW I A., KOLDIERCEW M. S.: **Primienienije statisticeskowo kontrola na maszinostroitelnom zawodie.** Moskwa 1952. Maszgiz, s. 81, 1 nlb.

Metody kontroli statystycznej procesów produkcji obrabiarek. Analiza wyników pracy maszyn i ich obsługi. Walka z brakami. Dobór instrumentów pomiarowych. Publikacja przeznaczona dla personelu kontroli technicznej oraz pracowników inż.-techn.

3517. JANEKZEK J.: **Kontrola plnieni planu we wydawatelstwi czasopism.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 9, str. 223—224.

Kontrola wykonywania planu w wydawnictwie czasopism. Zestawienie liczbowe, analiza zestawień. Wskaźniki analizy planów produkcji, wydajności, planu finansowego oraz planu rentowności.

3518. KASZIRKINA E.: **Effiektiwnost' bankowskowo kontrola rublom.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 67—69.

Znaczenie kontroli w gospodarce socjalistycznej. Bankowa kontrola rublem metodą kontroli działalności przedsiębiorstw.

3519. TOMUSCHEIT F.: **Die monatliche Plankontrolle — ein Mittel zur Durchsetzung der wirtschaftlichen Rechnungsführung.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 18, str. 974—978.

Znaczenie miesięcznej sprawozdawczości w zakresie kontroli wykonania planu. Znaczenie i potrzeba narad produkcyjnych dla mobilizacji załogi do wypełniania oraz przekraczania planów.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Zob. poz. 3497, 3519, 3649, 3729.

XI FINANSE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3520. ATEŁAS Z. W.: **Ukrieplienije dencicznych sistiem SSSR i stran narodnij demokratii. Inflacija w stranach kapitalizma.** 1951. Gosfinizdat, s. 226. Rec. GUSAKOW A. Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 85—88.

Rec. podkreśla zalety opracowania, wskazując na niektóre niewłaściwe sformułowania autora książki pt. „Umocnienie systemu pieniężnego ZSRR i państw demokracji ludowej. Inflacja w państwach kapitalistycznych“. Zob. poz. 265.

3521. ★ BOŁDYRIEW B. G.: **Finanse europejskich krajów demokracji ludowej.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. Polgos, s. 192, 1 nlb.

3522. ★ Finansy i krediet SSSR. Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 162, 2 nlb.

Systemy finansowe sześciu krajów demokracji ludowej i ich analiza. Rozdział pierwszy zawiera charakterystykę ogólną i porównanie gospodarki krajów dem. lud. W sześciu następujących rozdziałach podane są zarysy monograficzne systemów finansowych poszczególnych krajów. Praca rzuca światło na najważniejsze zagadnienia finansowe omawianych krajów w okresie 1946—1951. Ze względu na szybki rozwój gospodarki narodowej krajów dem. lud., powodujący stałe zasadnicze zmiany na odcinku finansów, publikacja nie daje obrazu stanu obecnego.

Zob. poz. 267.

Zbiór artykułów (z lat 1951—52), zamieszczanych w czasopiśmie radzieckich, a dotyczących gospodarki finansowej ZSRR. Zawiera on m. in. artykuły o dochodzie narodowym, budżecie państwowym, kredycie, pożyczkach państwowych, pieniądzu i ubezpieczeniach.

3523. MAJOROW B.: **Obostrienije walutowo krizisa w kapitalistycznych stranach.** Wniesz. torg. 1952, nr 9, str. 23—32.

Zaostrzenie się kryzysu walutowego w krajach kapitalistycznych. Analiza procesów wzrostu deficytu budżetowego, rozwijania się inflacji, zaostrzenia się kryzysu bilansów płatniczych jako skutków militarystyki gospodarki. Po scharakteryzowaniu procesów inflacyjnych i spadku dolara w St. Zjedn., autor zajmuje się bliżej zbadaniem położenia walutowego Anglii, Francji i Belgii. Wykazuje on, na obfitym materiale faktycznym, zwiększenie się chaosu walutowego typowego dla wszystkich krajów zmarszalizowanych.

3524. POLACZEK S.: **Planowanie obrotów płatniczych z zagranicą.** Finanse. 1952, nr 5, str. 30—51.

Plan obrotów płatniczych z zagranicą jako planowany bilans płatniczy. Rozwój metod planowania obrotów płatniczych z zagranicą w Polsce. Omówienie zagadnień związanych z techniką opracowania planu, a w szczególności zagadnień: klasyfikacji płatności oraz planowania płatności towarowych, usługowych i in.

3525. **Przegląd przepisów finansowych, ogłoszonych od 1 czerwca do 15 sierpnia 1952 r.** Finanse. 1952, nr 5, str. 171—177. Zob. poz. 2447.

3526. ★ ROWINSKI N. N.: **Finansowaja sistema SSSR.** Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 164, 2 nlb.

Zarys systemu finansowego ZSRR. Autor po omówieniu zadań i funkcji finansów radzieckich, poświęca znacznie większą uwagę budżetowi państwowemu. Szeroko omawia również zagadnienia ubezpieczeniowe. System kredytowy został potraktowany szkicowo, podobnie jak kontrola finansowa. Praca o charakterze popularno-naukowym, przeznaczona dla ogółu pracowników finansowych i gospodarczych.

3527. SIEBENEICHEN A.: **Clearing reglamentowany w kapitalizmie a rozrachunek clearingowy w ustroju socjalistycznym.** Finanse. 1952, nr 5, str. 12—29.

Clearing reglamentowany jest w gospodarce kapitalistycznej próbą ratowania równowagi bilansu płatniczego, zachwianej w okresie ogólnego kryzysu kapitalizmu. Umowy clearingowe jako wyraz walki sprzecznych interesów państw kapitalistycznych. Silne kraje imperialistyczne wykorzystują clearing jako narzędzie podboju gospodarczego krajów słabych. Clearing w ustroju socjalistycznym jako forma rozrachunków międzynarodowych, które w oparciu o monopol walutowy państwa kształtują się w ramach planu obrotów płatniczych z zagranicą.

3528. SPITTA W.: **Die Schuldenlawine rollt — der Blankoscheck wird praesentiert.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 18, str. 956—960.

Omówienie wyników londyńskiej konferencji w sprawie zadłużenia międzynarodowych, dla Niemiec Zach. Zestawienie przedwojennych i powojennych zobowiązań dłużniczych. Stanowisko NRD nieuznające zobowiązań dłużniczych rządu w Bonn, jako obciążających naród niemiecki wbrew jego woli, dla przeprowadzenia imperialistycznych dążeń, sprzecznych z interesami narodu niemieckiego.

3529. ★ **Sprawocznik rajonnowo finansowowo rabotnika.** T. I. Red. Maletin P.A. Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 705.

W publikacji zebrano i usystematyzowano całość problemów gospodarki finansowej ZSRR. M. in. omówione zostały zagadnienia finansowe, dot. bud-

żetów terenowych, ubezpieczeń społecznych, kas oszczędnościowych, pożyczek państwowych itd. Organizacja systemu finansowego i kredytowego w rejonie. Zasady statystyki, sprawozdawczości i kontroli finansowej. Publikacja przeznaczona dla pracowników rejonowego aparatu finansowego.

3530. TARASOW M.: **Agriessiwnyj charakter nowowo bjudżeta SSzA.** Finanse i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 77—84.

Charakterystyka dochodów i wydatków budżetów państwowych St. Zjedn., Budżet na r. 1952/53 wyrazem agresywnej polityki St. Zjedn.

Zob. poz. 3964.

SYSTEM BUDŻETOWY

3531. BURMISTROW D.: **Obiespiczit' sowriemiennyj sbor sielsko-choziajstwiennowo nałoga.** Finanse i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 49—51.

Znaczenie gospodarcze podatku rolnego. Niedociągnięcia w realizacji podatku rolnego przez sowchozy i kołchozy. Usprawnienie poboru tego podatku.

3532. BACZURIN A.: **Pribyl i nałog s oborota — formy raspriedielenija nacionalnowo dochoda SSSR.** Finanse i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 26—35.

Istota dochodu narodowego. Podział dochodu narodowego przy pomocy odpisów z zysku i podatku obrotowego przedsiębiorstw państwowych. Zagadnienie cen w ustroju socjalistycznym.

3533. **Entspricht unser gegenwärtiges Abgabensystem dem Stande der Entwicklung in der DDR** (Deutschen Demokratischen Republik) Finanzwirtschaft. 1952, nr 16, str. 844—847; nr 17, str. 909—913.

Przebieg i wyniki dotychczasowej (blisko dwuletniej) dyskusji nad zagadnieniem reformy systemu podatkowego w NRD. Rola państwa w zakresie redystrybucji dochodów w systemie planowej gospodarki socjalistycznej. Postulaty w zakresie reformy systemu dochodów państwowych w NRD.

3534. **Finanse i kriedit na służbie stroitelstwa komunizma.** Finanse i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 3—10.

Polityczne i gospodarcze podstawy radzieckiego systemu finansowego. Zadania aparatu finansowego w budownictwie komunizmu. Wydatki budżetowe przeznaczone na budowę komunizmu.

3535. KAISER K.: **Die Methoden der Errechnung der differenzierten Umsatzsteuer.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 17, str. 913—915.

Zasady konstrukcji jednokrotnego podatku obrotowego w NRD. Metody obliczania wysokości podatku.

3536. KORSUNOW A. N., MAJDANIUK N. M.: **Analiz otczota ob ispolnienii budżetow rajona.** Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 151, 1 nlb.

Omówienie sposobów analizy wykonania budżetu administracyjnej jednostki terenowej. Formy sprawozdawczości. Metody wykrywania rezerw i ich mobilizacji. Zagadnienie odchylenia od planu. Rec. BIENJAMINOW H. Finanse i Kriedit SSR. 1952, nr 1, str. 88—90. Recenzent omawia szereg niedociągnięć i braków w przeprowadzonej, przez autorów omawianej książki, analizie wykonania budżetów rejonowych w ZSRR.

3537. KRIBIENKO A.: **Za wypolnienije i pieriewypolnienije plana gosudarstwiennych dochodow.** Finanse i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 36—43.

Wielkość dochodów i wydatków budżetowych w ZSRR. Uzależnienie wykonania planów dochodów państwowych od wykonania planów rzeczowych. Analiza trudności przy wykonywaniu planów dochodów państwowych w ZSRR.

3538. PAULIGK K.: **Wie wird das Haushaltsgesetz 1952 durchgeführt?** Finanzwirtschaft. 1952, nr 18, str. 962—968.

Krytyczne uwagi o pracy Min. Finansów i wytyczne pracy dla terenowych organów finansowych w zakresie wykonania budżetu państwowego na 1952 r. Zagadnienie osobistej odpowiedzialności. Oszczędności budżetowe, sprawozdawczość. Wykonanie dochodowej i wydatkowej strony budżetu. Współzawodnictwo w zakresie wykonania budżetu państwowego na 1952 r.

3539. ★ PIROŻYŃSKI Z.: **System budżetowy Polski Ludowej.** Warszawa 1952. Polgos, s. 267. Rec. MINC B. Ekonomista 1952, z. 3, str. 210—213.

Krytyczna analiza publikacji. Zarzuty: 1) brak właściwych uogólnień i wniosków teoretycznych; 2) brak przedstawięcia walki ideologicznej wokół zagadnień finansowych w Polsce Ludowej oraz 3) brak omówienia aktualnych niedociągnięć i trudności, związanych z ustalaniem i wykonywaniem budżetu w Polsce. Pozytywna ocena materiału faktycznego, zgromadzonego i opracowanego w publikacji. Zob. poz. 2481.

3540. SCHMIDT G.: **Demokratische Mitarbeit der Bevölkerung an der Durchführung und Aufstellung der Gemeindehaushalte.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 18, str. 983—985.

Wytyczne ustawy z 23.VII.1952 r. o demokratyzacji organizacji i metod pracy aparatu państwowego oraz ich zastosowanie w pracach nad budżetem. Konieczność współpracy ludności przy opracowywaniu i wykonywaniu budżetów gminnych. Wytyczne dla realizacji tej współpracy.

3541. ★ SZAWRIN W. A.: **Budżet państwowy ZSRR.** Tłum. z ros. Warszawa 1952, Polgos, s. 306, 1 nfb. Biblioteka Finansów, T 44.

Praca obejmuje całokształt zagadnień związanych z budżetem ZSRR. Autor zwraca szczególną uwagę na zagadnienie właściwej roli i znaczenia wydatków i prawa wydatkowego w dziedzinie gospodarki finansowej Państwa Socjalistycznego. Pracę cechuje zwięzłość i syntetyczne ujęcie zagadnienia. Ma ona charakter podręcznika przeznaczanego dla szerokiej rzeszy nawet mniej zaawansowanych czytelników.

3542. **U sneseni wladzy z dn. 22.VII.1952 o zasadach pro sestaweni nawrhu statniho rozpocztu na r. 1953.** Ekonomie a Finance. 1952, nr 7, str. 281—285.

Uchwała Rządu CzSR w sprawie zasad sporządzenia projektu budżetu państwowego na r. 1953. Treść budżetu. Budżety rad narodowych. Sposób sporządzania projektu budżetu. Terminy.

3543. WEBER K. H., FREITAG K. D.: **Warum der Staatshaushaltsplan erst am 19. Juni gesetzt?** Finanzwirtschaft. 1952, nr 16, str. 880—883.

Wyjaśnienie dlaczego budżet państwowy NRD na 1952 r. uchwalony został z dużym opóźnieniem. Konieczność powiązania budżetu z narodowym planem gospodarczym i istniejące w tym zakresie niedociągnięcia. Nierealność licznych preliminarzy budżetowych, przekazywanych Min. Finansów dla włączenia do projektu budżetu. Brak danych sprawozdawczych z wykonania budżetu roku ubiegłego. Konieczność wielokrotnego (sześciokrotnego) opracowywania projektu budżetu. Wnioski na przyszłość.

3544. ★ ZWIERIEW A. G.: **O gosudarstwiennym biudżetie SSSR na 1952 god i ob ispolzowanii gosudarstwiennowo biudżeta za 1950 god.** Moskwa 1952. Gospolitizdat, s. 46, 2 nfb.

Broszura zawiera: 1) ekspozé Zwieriewa — Min. Finansów SSSR, wygłoszone w dniu 6.III.52 r. w związku z przedłożeniem sprawozdania z wykonania budżetu za 1950 r. 2) podsumowanie dyskusji nad sprawozdaniem, wygłoszonym w dniu 8.III.1952 r. oraz 3) przemówienie z dn. 8.III.1952 r.

w związku z uchwaleniem ustawy budżetowej na r. 1952.

FINANSOWANIE INWESTYCJI

3545. BARBARO M.: **Planowanie kasowe w Banku Inwestycyjnym jako instrument w walce o obniżenie kosztów produkcji przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 7—8, str. 121—124. (!)

Znaczenie planowania kasowego w Banku Inwestycyjnym jako narzędzia walki o obniżkę kosztów. Formy tej walki: kontrola wniosków kasowych, bieżąca kontrola wypłat, analiza planu kasowego.

3546. KAZIMIERCZAK J.: **Plan finansowy w budownictwie.** Finanse. 1952, nr 5, str. 106—110.

Zależność planów produkcyjno-finansowych organizacji wykonawstwa inwestycyjnego od planu inwestycyjnego. Zmiany w metodologii opracowania planów finansowych budownictwa na 1953.

3547. KRZYŻANOWSKI S.: **Uwagi o składaniu rocznych planów pokrycia finansowego inwestycji powiązanych z budżetem terenowym.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 7—8, str. 135—136 (!).

Ogólna charakterystyka rocznych planów pokrycia finansowego inwestycji oraz najczęstsze błędy i usterki w tych planach.

3548. MARLEWICZ M.: **W sprawie wadliwości finansowania środków obrotowych przedsiębiorstw budowlanych z zaliczek inwestorów.** Finanse. 1952, nr 5, str. 111—121.

Omówienie dyskusji, prowadzonej na łamach radzieckiego mies. „Stroitelstwo“ w sprawie wadliwości systemu zaliczkowania przez inwestorów robót inwestycyjnych. Wady polskiego systemu zaliczkowania.

3549. POBSZIWALENKO P.: **Finansирование великих строек коммунизма.** Финансы и Кредит СССР. 1952, nr 1, str. 11—17.

Banki specjalne aparatem finansowym i kontrolującym budowy komunizmu w ZSRR. Walka o obniżenie kosztów własnych w budownictwie. Wielkość nakładów inwestycyjnych, przeznaczonych na budowę komunizmu.

3550. WENTOWSKI F.: **W sprawie zasad i trybu zlecania oraz finansowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla potrzeb planów inwestycyjnych.** Inw. i Budown. 1952, nr 10, str. 14—20.

Przegląd obowiązujących przepisów w zakresie zlecania dokumentacji państwowym biurom projektowym oraz innym wykonawcom dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Bankowa kontrola umów o dokumentację projektowo-kosztorysową.

3551. ZIHA O.: **Wywoj systemu finansowani investic.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 10, str. 242—245.

Rozwój systemu planowania i finansowania inwestycji w CzSR. Oddzielenie zag. finansowania inwestycji od finansowania produkcji. Wprowadzenia systemu bezzwrotnego finansowania inwestycji. Cztery fazy rozwoju systemu finansowania inwestycji w CzSR.

SYSTEM FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW

3552. ★ AUGUSTOWSKI Z., BLASS B.: **Koszty własne produkcji.** Warszawa 1952. Polgos, s. 100. Rec. FISZEL H., KAGAN A. Ekonomista. 1952, z. 3, str. 223—229.

Autorzy recenzji przeprowadzają analizę pracy, podkreślając jej pozytywny wkład do polskiej literatury ekonomicznej i wagę poruszonych zagadnień. Stawiają oni jednak ogólny zarzut zbyt abstrakcyjnego charakteru całości produkcji, co odbiło się szczególnie ujemnie na rozdziale pośw. zagadnieniu wydajności pracy. Ponadto recenzenci zarzucają stosowanie w szeregu wypadków nieścisłych sformułowań, których można byłoby

uniknąć przy bardziej precyzyjnej i wnikliwej analizie poruszonych problemów. Zob. poz. 2503.

3553. **Dyskusja o rozrachunku gospodarczym.** *Życie gosp.* 1952, nr 21, str. 1174—1176.

Opinia ekonomisty radzieckiego D. I. Czernomor-dika o poglądach innych ekonomistów radzieckich na definicje i terminologię rozrachunku gospodarczego.

3554. ★ **Financzni planowani podniku w Niemceckiej Demokr. Republice.** Praha 1952. Prumyslowe Wydawatelstwo, s. 184, 15 tabl.

Omówienie systemu oszczędności, zagadnienia wpływu wzrostu wydajności pracy na obniżkę kosztów własnych oraz zag. dyscypliny finansowej planowania środków obrotowych. Wykazanie wpływu obniżki kosztów własnych na wzrost szybkości obiegu środków obrotowych. Określenie technicznie uzasadnionych normatywowo zapasów. Do pracy dołączone są wzory formularzy planu finansowego oraz planu kosztów własnych (z komentarzem).

3555. FISCHER K.: **Das ist keine wirtschaftliche Rechnungsführung.** *Finanzwirtschaft.* 1952, nr 16, str. 855—856.

Dalsze przykłady naruszania w praktyce zasady rozrachunku gospodarczego. Zob. poz. 2503.

3556. FRASE H.: **Ungenügende Selbstkostensenkung im II Quartal 1952.** *Statist. Praxis.* 1952, nr 9, str. 169—170.

Autor omawia zagadnienie niedostatecznej obniżki kosztów własnych w II kwartale 1952 r. Podkreśla znaczenie planowej obniżki tych kosztów i wzrostu wydajności pracy dla podniesienia stopy życiowej mas pracujących. Główną przyczyną niezadowalającej obniżki kosztów własnych jest, zdaniem autora, niedocenianie systemu umownego przez niektóre przedsiębiorstwa.

3557. IWANOW A.: **Uskorit oboracziwajemost' sriedstw w rasczotach.** *Finansy i Kriedit SSSR.* 1952, nr 1, str. 52—57.

Zadania biur wzajemnych rozliczeń w przyspieszeniu rozrachunków między przedsiębiorstwami. Wady systemu rozliczeń i konieczność jego usprawnienia.

3558. K. L.: **Tryb akumulacji i rozliczeń amortyzacji przeznaczonych na inwestycje.** *Rachunkowość.* 1952, nr 10, str. 442—444.

Wyjaśnienie odnośnych przepisów prawnych (konsultacja).

3559. KAWCZYŃSKI A.: **Jeszcze w sprawie obliczania wskaźnika obniżenia kosztów własnych.** *Finanse.* 1952, nr 5, str. 135—136.

Polemika z art. Z. Augustowskiego w sprawie obliczania wskaźnika obniżenia kosztów własnych, zamieszczonym w czas. *Finanse* 1952 nr 3.

3560. PERCZYŃSKI M.: **Wewnątrz-zakładowy rozrachunek gospodarczy.** *Ekonomista.* 1952, z. 3, str. 108—124.

Rozrachunek gospodarczy jako potężne narzędzie realizacji planów gospodarczych w warunkach gospodarki socjalistycznej. Zastosowanie rozrachunku gosp. — wcieleniem w życie wskazań Lenina i Stalina. Wyjaśnienie istoty systemu wewnątrz-zakładowego rozrachunku gosp. Analiza doświadczeń radzieckich zakładów przemysłowych. Artykuł napisany jest przez polskiego studenta Uniwersytetu Moskiewskiego na podstawie badań, przeprowadzonych w zakładach „Kalibr“ i Lubreckiej fabryce maszyn rolniczych im. Uchtomskiego.

3561. ROSTKOWSKI Z., OKULICZ T.: **Okresowe rozliczenia z budżetem przedsiębiorstw państwowych z tytułu osiągniętych zysków i poniesionych strat.** *Finanse.* 1952, nr 5, str. 122—134.

Dokończenie artykułu pod powyższym tytułem, zamieszczonego w nr 3 czas. *Finanse* z 1952 r. zawierające dalsze przykłady. Zob. poz. 2517.

3562. SŁAWNYJ I.: **Wsiemierno ukrieplat' finansowyj kontrol w narodnom chozajstwie.** *Finansy i Kriedit SSSR.* 1952, nr 1, str. 18—25.

Rozrachunek gospodarczy a kontrola przedsiębiorstw. Plany finansowe podstawą kontroli bankowej. Kontrola rublem.

Zob. poz. 3641, 3692, 3695, 3698, 3701, 3703, 3713, 3719, 3722, 3730, 3738, 3744, 3764, 3776-77, 3780, 3784, 3800, 3813, 3824, 3830, 3840, 3876, 3887, 3897, 3913, 3943.

OBIEG PIENIĘŻNY I KREDYT

3563. ★ **BATYRIEW W. M., USOSKIN M. M.: Kratkosrocznyj kriedit i organizacija dienieżnowo obraszczenija w SSSR.** Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 171, 1 nlb.

Kredyt krótkoterminowy i planowa organizacja obiegu pieniądza. Metodyka kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorstw przy pomocy pieniądza. Sposoby przyspieszenia obiegu środków obrotowych. Organizacja i struktura radzieckiego systemu kredytowego i jego znaczenie w ekonomice socjalistycznej. Publikacja przeznaczona jest dla pracowników aparatu finansowego.

3564. BEEKER K.: **Unsere Kredit — und Geldpolitik unterstutzt den Aufbau des Sozialismus.** *Finanzwirtschaft.* 1952, nr 18, str. 960—962.

Znaczenie oszczędności ludności dla budownictwa socjalistycznego. Nowe zadania aparatu bankowego w zakresie polityki kredytowej. Konieczność wprowadzenia zasady rozrachunku gospodarczego jako metody gospodarki socjalistycznej w instytucjach bankowych.

3565. ★ **Dienieżnaja rieforma i sniżenije cen w Rumunskiej Narodnoj Riespublikie.** Moskwa 1952, Gosizdat, s. 74, 1 nlb.

Teksty uchwał i postanowień rządowych, dot. reformy walutowej w Rumunii. Instrukcja rumuńskiego Min. Finansów o obowiązku publikowania cen.

3566. JANIK J.: **Założenia bankowej kontroli finansowo-gospodarczej.** *Biul. Banku, Inw.* 1952, nr 7—8, str. 105—118. (!).

System kontroli finansowo-gospodarczej w Banku Przemysłowym ZSRR. Omówienie przepisów nowej instrukcji o kontroli finansowo-gospodarczej Banku Inwestycyjnego w Polsce (system i zadania kontroli, jej kierunki, organizacja, planowanie kontroli, tryb kontroli w terenie, wykorzystanie wyników kontroli).

3567. KOŁODZIEJ T.: **Wielkie Banki Niemiec Zachodnich.** *Finanse.* 1952, nr 5, str. 52—60.

Struktura bankowości Niemiec Zach. nie różni się zasadniczo od struktury sprzed 1945 r. Proces decentralizacji i rekonstrukcji nie wpłynął na powiązania personalne między bankami, przemysłem i administracją państwową oraz na rolę kapitału finansowego w życiu gospodarczym kraju. Dominujący wpływ St. Zjedn. na strukturę bankowości Niemiec Zach. Zob. poz. 2536.

3568. ★ **PARTYKA J.: Współpraca banku z przedsiębiorstwem.** Warszawa 1952, Polgos, s. 195.

Książka zawiera praktyczne wskazówki dla interesantów Narodowego Banku Polskiego. Czytelnik znajdzie w niej zebrane i usystematyzowane przepisy, dot. różnych czynności bankowych. Przepisy te zaopatrzone są w komentarze i wyjaśnienia. Należy podkreślić przejrzysty układ książki i jej przystępny charakter.

3569. PISKO K.: **Powaha a uloha obieźnych prostrzedku a uwiuru.** *Podnikowy Hospodarz.* 1952, nr 10, str. 238—239.

Znaczenie i rola kredytu oraz środków obrotowych w gospodarce socjalistycznej. Definicja, zadania i istota kredytu.

3570. ★ **RENIGER H.: Kontrola bankowa środków obrotowych.** Ze wstępem L. Kurowskiego. Warszawa 1952, Polgos, s. 186, 1 nlb.

Polityczne i gospodarcze znaczenie kontroli w okresie budownictwa socjalistycznego. Pojęcie kontroli bankowej. Kontrola bankowa wyposażenia przedsiębiorstwa w środki obrotowe oraz kontrola gospodarki tymi środkami. Kontrola bankowa funduszu płac. Autor rozprawy kładzie nacisk na zagadnienie odchylenia wykonania od obowiązujących norm, wyjaśnia przyczyny ich powstawania i omawia technikę ich wykrywania. Praca daje szereg wskazań praktycznych oraz wyjaśnia cel i istotę działalności kontrolnej.

3571. **SKUT A.: Technika operacyjna i rachunkowość banku centralnego.** Oprac. S. Szałowski. Warszawa, PWN, s. 185, Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, (Masz. pow.).

Skrypt przeznaczony dla studentów wyższych szkół ekonomicznych.

3572. **SZTAJER K.: Waluta Polski Przedwrześniowej.** Finanse. 1952, nr 5, str. 61—77.

Trzy okresy w rozwoju sytuacji walutowej w Polsce międzywojennej (okres pierwszej inflacji do 1924 r., okres drugiej inflacji w 1.1924—1927 i okres polityki deflacyjnej w 1.1927—1939). Rola kapitału zagranicznego w Polsce.

3573. **SZWARC G.: Niektóre zagadnienia rozwoju stosunków kredytowych w gospodarce narodowej ZSRR.** (Tum. z czas. Wopr. ekon. 1952, nr 5) Finanse. 1952, nr 5, str. 156—170. Zob. poz. 2546.

3574. **ZWIERIEW A.: Dyscyplina finansowa i kontrola poprzez rubel w gospodarce narodowej ZSRR.** (Tum. z czas. Bolszewik. 1952, nr 12). Finanse. 1952, nr 5, str. 143—155. Zob. poz. 2549.

Zob. poz. 3518, 3798, 3803.

UBEZPIECZENIA RZECZOWE

3575. **BANASIŃSKI A.: Planowanie i analiza działalności ubezpieczeniowej metodą wskaźnikową.** Wiad. ubezp. 1952, nr 10, str. 152—154.

Praktyczne wskazówki, dot. planowania oraz organizacji analizy działalności ubezpieczeniowej w oparciu o ustalone wskaźniki (normy).

3576. ★ **SZERMIEŃ M. K.: Gosudarstwiennoje strachowanije sielskochozajstwiennych kultur.** Moskwa 1952. Gosfinizdat s. 129, 3 nlb.

Ubezpieczenia państwowe upraw rolnych. Książka zawiera omówienie warunków i trybu ubezpieczenia upraw kołchozowych. Wykład metodologii obliczania odszkodowań. Oświetlenie roli ubezpieczeń w podnoszeniu kultury rolnej w kołchozach. Podręcznik przeznaczony dla technikum finansowych.

3577. ★ **Taryfa ubezpieczeń zwierząt (ubezpieczenie obowiązkowe lub dobrowolne)** zatwierdzona decyzją Ministerstwa Finansów z dn. 31.XII.1951 r. UP 6124/2/51. Warszawa 1952, s. 10. Państwowy Zakład Ubezpieczeń.

3578. **WETZEL R.: Alle Kräfte unserer volkseigenen Versicherungsanstalten für den Aufbau des Sozialismus.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 16, str. 848—851.

Konieczność dostosowania form i metod ubezpieczeniowych NRD do wymogów socjalistycznego budownictwa. Aktualne zadania zakładów ubezpieczeniowych; w szczególności: rozwój działalności prewencyjnej i obniżka kosztów administracyjnych.

3579. **WRÓBEL A.: Ubezpieczenia państwowe w rolnictwie.** Wiad. ubezp. 1952, nr 10, str. 146—147.

Znaczenie ubezpieczeń państwowych w rolnictwie dla umocnienia spójni między miastem a wsią. Dynamika rozwoju tych ubezpieczeń w 1. 1947—1951.

XII P R A C A

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3580. ★ **Osiągnięcia ludzi pracy w Polsce Ludowej.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 72, 1 nlb.

Publikacja zawiera podsumowanie osiągnięć i wyników pracy polskiej klasy robotniczej w dziele budownictwa socjalistycznego. Ponadto podaje ona podstawowe informacje o życiu robotnika w Polsce lud., o jego sytuacji materialnej i dorobku kulturalnym.

3581. **POPLAWSKI H.: Dwa lata działalności ustawy o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny.** Prz. związk. 1952, nr 10, str. 456—459.

Omówienie osiągnięć i błędów w realizacji ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy.

3582. **R. L.: 35 sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 9, str. 3—7; nr 10, str. 16—23.

Skład konferencji (Genewa, 4—28.VI.1952 r.). Sprawy wolności związkowej. Stanowisko delegacji polskiej wobec tzw. pomocy technicznej dla krajów gospodarczo zacofanych, nadmiernego wzmocnienia wydajności pracy w krajach kapitalistycznych i gospodarki finansami MOP. Stosunki pracy w Japonii i Niemczech Zach. Postęp procesu faszystacji MOP. Zagadnienia ubezpieczeń społecznych. Stosunki zawodowe. Ochrona macierzyństwa. Sprawa stosowania konwencji.

Zob. poz. 3422, 3432, 3439, 3965.

KADRY — ZATRUDNIENIE

3583. **BLINOWSKI F.: O zapewnienie kadr dla realizacji planu 6-letniego.** Prz. związk. 1952, nr 9, str. 394—398; nr 10, str. 445—451.

Przyczyny niedociągnięć w dziedzinie zatrudnienia w pierwszej połowie 1952 r. Faktyczne rezerwy sił roboczych w mieście i na wsi. Potrzeba zwiększenia stanu zatrudnienia kobiet. Główne zadania akcji werbunkowej. Konieczność właściwej, słusznej proporcji w placach. Walka z absencją. Konieczność pełnego wykorzystania dnia roboczego i zwiększenia zakresu pracy akordowej. Zagadnienie szkolenia przywarsztatowego.

3584. **DASZKIEWICZ W.: Zadania rad narodowych w werbunku siły roboczej.** Rada Narodowa. 1952, nr 20, str. 17—21.

Stosunek rad narodowych do spraw werbunku (doświadczenia i metody organizacji werbunku). Planowanie werbunku. Popularyzacja akcji werbunkowej.

3585. **J. G.: Szkolenie i zatrudnianie młodocianych w zakładach produkcyjnych.** Drob. Wytw. 1952, nr 10, str. 29—30.

Przegląd obowiązujących aktów prawnych, dot. organizacji i trybu szkolenia zawodowego młodocianych.

3586. **MÖBIUS W.: Über einige Fragen der Kaderentwicklung und-erziehung.** Arbeit. 1952, nr 9, str. 620—627.

Przyczyny dotychczasowych niedociągnięć w szkoleniu zawodowym nowych kadr. Znaczenie szkolenia młodzieży w duchu marksizmu-leninizmu jako jedynego systemu, łączącego teorię z praktyką. Kobiety jako wielka rezerwa nowych kadr.

3587. ★ **Nowa organizacja naboru a prace o pracownicy.** Praha 1952. Prace s. 92.

Nowa organizacja werbunku siły roboczej i opieki nad pracownikami w CzSR. Sposób werbunku. Obowiązki przedsiębiorstwa w stosunku do nowopozyskanych pracowników. Umowa między przedsiębiorstwem i nowymi pracownikami. Kompetencje i zadania czechosłowackiego Ministerstwa Rąk Roboczych.

3588. OSIPOW J.: **Analiza statystyczna płynności kadr.** Życie gosp. 1952, nr 19, str. 1037—1040.

3589. PLESZKO W.: **O wzrost zatrudnienia kobiet.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 10, str. 30—33.

Omówienie uchwały Prez. Rządu nr 620/52 z dn. 17.VII.1952 r. w sprawie zwiększenia stanu zatrudnienia kobiet w gospodarce narodowej.

3590. STANIEK B.: **Wysokie wykony z nekwalifikowanymi zamieszczeni.** Zlepszoatel a Wynalazce. 1952, nr 20, str. 595—596.

Problem podnoszenia kwalifikacji wśród pracowników mało- i niewykwalifikowanych. Praktyczne przykłady.

3591. STUTZ L.: **Schwerbeschädigte-Helfer bei der Erfüllung unseres Fünfjahrplans.** Sozfürsorge. 1952, nr 17, str. 409.

Realizacja planów gospodarczych wymaga wykorzystania wszelkich rezerw kadrowych. W związku z tym autor apeluje o powszechną produktywizację inwalidów, ilustrując przykładami dotychczasowe pomyślne wyniki tej akcji. Zwraca on uwagę nie tylko na efekty gospodarcze, ale słusznie podkreśla terapeutyczny charakter akcji, która stwarza u inwalidów poczucie ich wartości społecznej.

3592. WILPERT W.: **Frauen in Nahverkehrsbetrieben.** Verkehr. 1952, nr 5, str. 133.

Możliwości i znaczenie zatrudnienia kobiet w komunikacji podmiejskiej NRD. Sprawne przeprowadzenie werbunku zależy od zapewnienia zatrudnieniom odpowiednich warunków pracy.

3593. ŻŁOTNICKI G.: **Więcej kobiet do produkcji.** Życie gosp. 1952, nr 19, str. 1034—1036.

Przyczyny niedostatecznego rozwoju produktywizacji kobiet w gospodarce narodowej. Dane procentowe, dot. zatrudnienia ich w poszczególnych gałęziach przemysłu.

Zob. poz. 3312, 3653.

ORGANIZACJA PRACY

3594. GRIGORIEW A.: **Miechanizacja truda w promyslnosti i podjom kulturno-techniczekowo urownia raboczewo klasa.** Bolszewik. 1952, nr 17, str. 27—37.

Mechanizacja pracy w przemyśle i podniesienie poziomu kulturalno-technicznego klasy robotniczej. Autor rozpatruje te dwa czynniki wzrostu wydajności pracy, w ich wzajemnym, związku, jako ogólną prawidłowość przechodzenia od niższej do wyższej fazy komunizmu. Omawia drogi realizacji podnoszenia poziomu kulturalno-technicznego klasy robotniczej w ZSRR.

3595. MARESZ F., KOLARZ J.: **Dispeczink w merkantilnich tiskarnach.** Zlepszoatel a Wynalazce. 1952, nr 20, str. 582—584.

System dyspozytorski w drukarniach. Sposób regulowania natężenia napływu zamówień. Środki pracy dyspozytora. Dotychczasowe doświadczenia z wprowadzania systemu dyspozytorskiego w drukarniach czechosł.

3596. ★ KULIJEW G. B., GASAN-DŻAŁOW A. B.: **Organizacja truda pri podziemnom ríemontie w kompleksnoj brigadzie po dobyczy niefti.** Moskwa 1952. Gostiechizdat, s. 82, 5 nlb.

Broszura omawia stachanowskie metody pracy i postęp techniczny w radzieckim górnictwie naftowym. Możliwości upowszechnienia tych metod w innych gałęziach przemysłu.

3597. SZWEYCKER A.: **Przenoszenie doświadczeń ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw przemysłowych do przedsiębiorstw rolniczych ze szczególnym uwzględnieniem badania i rozpowszechniania przodujących metod pracy.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 10, str. 430—440.

Systemy badania i rozpowszechniania przodujących metod pracy. Przebieg prac związanych z badaniem i rozpowszechnianiem tych metod na terenie PGR, — i ich wyniki. Omówienie niedociągnięć w praktycznym stosowaniu metody. Zagadnienie organizacji pracy w rolnictwie i jego perspektywy.

Zob. poz. 3498, 3761, 3794, 3802, 3846, 3871, 3875.

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY

3598. ★ BARAN I.: **Sztuczne oświetlenie pomieszczeń pracy.** Warszawa 1952. PWT, s. 130, 1 nlb, (w tekście 52 rys. i 15 tabl.).

Publikacja stanowi pogłębienie i rozszerzenie poprzednio wydanej książki tegoż autora, pt. Światło i praca. Społeczne znaczenie poprawy warunków oświetlenia miejsc pracy. Zestawienie zaleconych natężeń oświetlenia dla różnych gałęzi przemysłu.

3599. BUNZEL E.: **Der Arbeitsschutz im Betriebskollektivvertrag.** Arbeit. 1952, nr 8, str. 513—519.

Konieczność wykorzystania zdobyczy technicznych w zakresie urządzeń bhp i formalne zagwarantowanie ich w układach zbiorowych. Wykorzystywanie racjonalizatorstwa i wynalazczości w tej dziedzinie. W tekście literatura źródłowa.

3600. ★ CETLIN B. W.: **Tiechnika biezopasnosti w maszinostrojenii.** Moskwa 1952. Oborongiz, s. 611, 1 nlb.

W publikacji omówiono m. in. zagadnienie organizacji bhp i jej społeczno-ekonomiczne skutki w przemyśle maszynowym. Jest to podręcznik dla uczniów szkół technicznych i personelu inż.-techn. w zakładach pracy

3601. MAENNICKE A.: **Die Verbesserung des Arbeitsschutzes — cine wichtige Aufgabe beim Aufbau des Sozialismus.** Arbeit. 1952, nr 9, str. 585—592.

Omówienie dotychczasowych osiągnięć w zakresie urządzeń bhp w NRD. Zadania w związku z dalszym uprzemysłowieniem kraju. Autor podkreśla rolę i obowiązki związków zawodowych w ulepszaniu urządzeń bhp.

3602. MORAWSKI L.: **Formy popularyzacji zagadnień ochrony pracy.** Przyjacieli przy Pracy. 1952, nr 10, str. 7—9.

3603. ★ **Ochrona zdrowia w zakładzie pracy.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 39. Centralna Rada Związków Zawodowych.

Znaczenie warunków bytu i pracy dla zdrowia fizycznego i psychicznego zatrudnionych. Ochrona zdrowia w ustroju socjalistycznym. Urządzenia sanitarno-higieniczne w zakładach pracy. Współpraca komisji ochrony pracy, przy radzie zakładowej i społecznej inspekcji pracy, z pracownikami służby zdrowia na terenie zakładu pracy.

3604. **Die Sicherheitsinspektionen.** Sozfürsorge. 1952, nr 18, str. 440.

Komentując zarządzenie Rady Ministrów z dnia 25.X.1951 r. w sprawie bhp — autor wskazuje na wagę i różnorodność obowiązków inspektorów pracy. Omawia on propozycje wprowadzenia w większych zakładach — obok społecznej inspekcji pra-

cy — obowiązkowej inspekcji, złożonej z inżynierów i majstrów.

3605. **Wypadki przy pracy w przemyśle elektrotechnicznym i w energetyce.** Prz. elektrot. 1952, nr 10, str. 413—417.

3606. ★ **Zdrowotnicka oświeta na uhelnych dolech a boj proti dulnimu prachu.** Praha 1952. Prumyslowne Wydawatelstvi, s. 80.

Zbiór artykułów autorów radzieckich i czeskich na temat walki z pyłem węglowym w kopalniach oraz z chorobami zawodowymi, powstałymi na skutek zaproszenia płuc.

NORMOWANIE I WYDAJNOŚĆ PRACY

3607. **Aktivistenschulen — technische Kabinette-Schulen der hohen Arbeitsproduktivität.** Verkehr. 1952, nr 5, str. 143, 146.

Wskazówki, dot. organizowania na terenie zakładów pracy, szkolenia aktywistów, gabinetów technicznych oraz szkolenia w zakresie uzyskiwania wysokiej wydajności pracy. Znaczenie tego rodzaju szkolenia dla podnoszenia poziomu pracy w przedsiębiorstwach.

3608. ★ **DENISOW A. N., CZEBOTAJEW A. P.: Uczot i analiz prozvoditelnosti truda i zarabotnej platy w stroitielstwie neftianoj promyslennosti.** Moskwa 1952. Gostoptechizdat s. 128, 4 nlb.

Obliczanie i analiza wydajności pracy i płacy robotniczej w budownictwie przemysłu naftowego. Wskazówki dot. organizacji obrachunku wskaźników pracy oraz omówienie metod analizy wydajności pracy i funduszu płac. Autor ilustruje swe rozważania znaczną ilością przykładów poglądowych, zaczerpniętych z praktyki. Książka jest pożyteczna także dla pracowników budownictwa w innych gałęziach przemysłu.

3609. **PESZAK J.: Wykonne normy.** Strojirenstwi. 1952, nr 9, str. 387—390.

Znaczenie norm pracy dla gospodarki narodowej. Klasyfikacja zużycia czasu pracy. Metody normowania. Polepszenie jakości norm pracy. Usprawnienie organizacji i techniki normowania pracy.

3610. **WALTHER R.: Steigende Arbeitsproduktivität und steigende Löhne im II Quartal 1952.** Statist. Praxis. 1952, nr 9, str. 170.

Wzrost wydajności pracy jako wskaźnik polepszenia warunków życia ludzi pracy. Autor wskazuje na znaczenie korzystania z doświadczeń radzieckich w tej dziedzinie, kładzie też nacisk na konieczność zwiększenia udziału kobiet w produkcji.

Zob. poz. 3653.

WSPÓLZAWODNICTWO — RUCH RACJONALIZATORSKI

3611. **BOELLER F.: Vorbereitung der Auszeichnungen zum 13. Oktober 1952.** Sozfürsorge. 1952, nr 18, str. 434—435.

W związku z przygotowaniem do akcji odznaczeń racjonalizatorów, wynalazców, przodujących robotników i brygad robotniczych — autor porównuje zakres i tryb przeprowadzenia tej akcji w roku ubiegłym i w r. 1952. Podkreśla on konieczność szerokiego uwzględnienia kobiet. Omawia kryteria brane pod uwagę przy przedstawianiu do odznaczeń.

3612. **BUJARSKI W.: Blaski i cienie współzawodnictwa pracy w oddziałach ZUS w II kwartale i w I półroczu 1952 roku.** Prz. Ubezpiec. społ. 1952, nr 9, str. 282—284.

3613. **CIEPLAK I., LUBNICKI W.: Rozwój wynalazczości pracowniczej w PKS w okresie 1949—1951.** Motoryzacja. 1952, nr 10, str. 304—307.

3614. ★ **DIENISOW N. A.: Primienienije metodow F. L. Kowalowa w kirpicznoj kładkie.** Moskwa 1952. Gosstrojizdat s. 83, 4 nlb.

W broszurze oświetlone zostały wyniki doświadczeń z zastosowania metody Kowalowa w budownictwie. Celem publikacji jest upowszechnienie przodujących metod pracy.

3615. **FIHEL W.: Współzawodnictwo pracy w handlu.** Życie gosp. 1952, nr 21, str. 1168—1171.

Zobowiązaniowy charakter współzawodnictwa pracy w handlu uspołecznionym, jego rola, zadania, forma i osiągnięcia (dane z 1951 i 1952 r.).

3616. **FISZEL H.: Pierwsza partyjno-techniczna konferencja w „Pa-Fa-Wagu“.** Ekonomista. 1952, z. 3, str. 206—207.

Rozwój ruchu racjonalizatorskiego wśród załogi Państwowej Fabryki Wagonów we Wrocławiu i jego masowy charakter. Wrocławska konferencja jako wyraz nowego stosunku klasy robotniczej do pracy, do środków produkcji i do własności socjalistycznej.

3617. **GAWRISZ W. I., MOISIEJEW F. P.: Osiągnięcia w walce o podniesienie wydajności pracy górników.** (Tłum. z mies. Ugol. 1952, nr 4). Gosp. gór. 1952, nr 9, str. 23—25.

Charakter, zadania i wyniki indywidualnych, stachanowskich planów podniesienia wydajności pracy w przemyśle węglowym ZSRR. Wpływ planów stachanowskich na polepszenie techniczno-ekonomicznych wskaźników kopalnianych.

3618. **HANKE W.: W walce z trudnościami wykonania planów produkcyjnych.** Prz. związk. 1952, nr 9, str. 403—406.

Potrzeba pełnego wykorzystania mocy produkcyjnej w górnictwie i ulepszenia organizacji ruchu współzawodnictwa pracy. Walka o mechanizację. Znaczenie i zadania ogniw związkowych w podnoszeniu operatywności i zwiększaniu dbałości o potrzeby bytowe świata pracy.

3619. **KELLER: Formelle Wettbewerbe hindern die Planerfüllung.** Verkehr. 1952, nr 4, str. 114—115.

Autor wykazuje jak współzawodnictwo pracy, oparte tylko na formalnych założeniach, utrudnia wykonanie planu. Omawiając to zagadnienie w dziedzinie transportu samochodowego uważa on za przyczynę zła schematyzm przy wprowadzaniu współzawodnictwa oraz brak należytej kontroli. Autor stwierdza dalej, że współzawodnictwo pracy można podnieść na właściwy poziom, korzystając z doświadczeń ZSRR i wyników analizy dotychczasowych błędów.

3620. ★ **KNAPP E.: Jakosti k hospodarnosti.** Praha 1952. Prumyslowne Wydawatelstvi, s. 78.

Walka o jakość produkcji. Analiza radzieckiej metody A. Czutkicha. Kompleksowe zastosowanie 4 zasad metody: politycznego przygotowania pracowników, analizy przeszkód, szkolenia i socjalistycznego współzawodnictwa pracy.

3621. ★ **KOWALOW F. L.: Badanie, uogólnianie i rozpowszechnianie przodujących metod pracy.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 31, 1 nlb.

Tłumaczenie wykładu inż. F. Kowalowa (wygłoszonego na zebraniu aktywu związkowego Zw. Zaw. ZSRR), podsumowującego i uogólniającego wnioski z obserwacji pracy stachanowców w fabryce „Zwycięstwo Proletariatu“. Podkreślenie znaczenia wymiany i upowszechnienia doświadczeń.

3622. ★ **I Krajowa Narada Pracowników Naukowych i Racjonalizatorów.** Warszawa 1952, Wyd. Związkowe CRZZ, s. 141, 2 nlb.

Zwięzłe streszczenie referatów i przemówień, wygłoszonych na I Krajowej Naradzie Pracowników Naukowych i Racjonalizatorów (Wrocław dn. 1—2. XII.1951 r.). Sprawozdanie z posiedzenia plenarnego i obrad poszczególnych sekcji. W podsumowaniu narady viceminister Szkolnictwa Wyższego

- H. Golański wykazuje doniosłość współpracy pracowników naukowych z robotnikami i chłopami, zarówno dla rozwoju gosp. narodowej jak i dla rozwoju nauki opartej o praktykę.
3623. KULSKI B.: **Metoda Korabielnikowej i Kowalowa w przemyśle gastronomicznym.** Żywnie zbior. 1952, nr 11, str. 324—325.
Wyniki prób i dalsze możliwości stosowania metod na niektórych odcinkach pracy CZPG.
3624. KWIATKOWSKI L.: „Ursus“ w walce o realizację zobowiązań w toku kampanii wyborczej. Nowe Drogi. 1952, nr 10, str. 106—113.
Przebieg realizacji zobowiązań produkcyjnych, podjętych przez załogę fabryki traktorów „Ursus“ w celu uczczenia programu wyborczego Frontu Narodowego i XIX Zjazdu WKP(b). Analiza podjętych zobowiązań, pomoc Głównego Instytutu Pracy.
3625. LASEK I.: **Ruch wynalazczy w przemyśle naftowym w I półroczu 1952 r.** Nafta. 1952, nr 10, str. 286—287.
3626. LUTTER H.: **Brigaden in der Verwaltungen, Banken und Versicherungen beim Aufbau des Sozialismus.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 17, str. 906—908.
Przodujący pracownicy administracji tworzą brygady, mające na celu uproszczenie pracy, wprowadzenie nowych postępowych metod. Znaczenie brygad w socjalistycznym budownictwie. Osiągnięcia ruchu „brygadowego“. Rozwój różnorodnych form ruchu.
3627. ★ MASŁOWA N.: **Socialistisches sojiewnowanie — moszcznyj ryczag strojitelstwa kommunizma.** 1952. Gospolitizdat, s. 92, 4 nlb.
Broszura poświęcona jest głównie współzawodnictwu socjalistycznemu w okresie powojennym w ZSRR. W oparciu o konkretny materiał, zaczerpnięty z fabryk radzieckich oraz z wielkich budowli komunizmu, autorka charakteryzuje poszczególne formy współzawodnictwa w przemyśle i rolnictwie oraz omawia ich znaczenie dla podniesienia poziomu kulturalno-technicznego klasy robotniczej i kolchoźników. Osobne rozdziały poświęcone są ruchowi stachanowskiemu, jego nowym formom i roli w rozwijaniu komunistycznego stosunku do pracy.
3628. MÜLLER H.: **Kowaljow — metode und technisch begründete Arbeitsnormen.** Wirtschaft. 1952, nr 37, str. 3.
Omówienie metody Kowalowa. Autor zwraca uwagę, iż stosowanie tej metody musi wiązać się ze ścisłymi normami pracy opartymi na podstawach naukowych, a poprawionymi i akceptowanymi przez praktykę.
3629. ★ **Na osnowie socialistyczeskogo sojiewnowanija.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 51, 1 nlb.
Zbiór artykułów, dotyczących międzyzakładowego współzawodnictwa w handlu i żywieniu zbiorowym w zakresie analizy popytu, podnoszenia jakości produkcji, organizacji pracy oraz obniżania kosztów własnych.
3630. **Organizacja współzawodnictwa w zakresie kompleksowej obniżki kosztów wg metody Szyszymorowa i Zawjałowa.** Prz. budowl. 1952, nr 9, str. 338—341.
Omówienie metody stosowanej w budownictwie radzieckim i jej wyników w obniżaniu kosztów i uzyskiwaniu maksymalnej oszczędności w procesie budowlanym. Wzory formularzy.
3631. PEUTHERT H.: **Entfaltung der Masseninitiative im Verkehrswesen.** Verkehr. 1952, nr 9, str. 262—263.
Autor rozważa możliwości rozszerzenia i wprowadzenia nowych rodzajów współzawodnictwa pracy w dziale transportu. Daje on szereg konkretnych projektów wzorując się w głównej mierze na doświadczeniach ZSRR.
3632. POTAPOW P.: **Zastosowanie metody inż. Kowalowa na kopalni węgla.** Gosp. gór. 1952, nr 10, str. 25—26.
Wyniki zastosowania metody w górnictwie radzieckim.
3633. **Ramowy regulamin współzawodnictwa pracy pracowników księgowo-finansowych.** Rachunkowość. 1952, nr 10, str. 446—448.
3634. ★ RIABOW O.: **Przy kowalskim młocie.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 45, 2 nlb.
Osiągnięcia w pracy przodującego kowala z Leningradzkich Zakładów przemysłu metalowego. Wprowadzenia nowych metod pracy. Riabow podkreśla wielkie znaczenie, jakie ma podnoszenie poziomu ideologicznego i zawodowego pracowników na ich wyniki produkcyjne.
3635. **Rozwój współzawodnictwa w przemyśle papiernicznym.** Prz. papier. 1952, nr 10, str. 297—298.
Formy, organizacja i wyniki współzawodnictwa pracy w I półroczu 1952 r.
3636. SAMULSKI M.: **Toruńska fabryka pierników i wyrobów cukierniczych „Kopernik“ walczy o obniżkę kosztów własnych i wykonanie planu akumulacji.** Finanse. 1952, nr 5, str. 137—142.
Doświadczenia w zakresie obniżki kosztów własnych w wyniku akcji zobowiązaniowej i socjalistycznego współzawodnictwa pracy oraz rozwoju akcji racjonalizatorskiej. Wkład służby księgowo-finansowej w omawianym zakresie.
3637. ★ **Socialistisches sojiewnowanie za ekonomiju izdierżek obraszczenija.** Moskwa 1952. Gostorgizdat s. 56.
Publikacja poświęcona jest zadaniom socjalistycznego współzawodnictwa pracy na odcinku obniżenia kosztów handlowych przedsiębiorstwa. Praca przeznaczona jest dla pracowników handlu.
3638. SOROKA J.: **Sojiewnowanie za luczszije wypołnienije zakazow strojek kommunizma.** Profies. sojuzy. 1952, nr 9, str. 37—42.
Współzawodnictwo o lepsze wykonanie zamówień dla wielkich budowli komunizmu w radzieckich zakładach przemysłowych.
3639. **Sozialistische Wettbewerbe als Auftakt zum XIX Parteitag.** Wirtschaft. 1952, nr 37, str. 1.
Artykuł informuje o rozmiarach i treści zobowiązań, podejmowanych przez masy pracujące krajów obozu pokoju dla uczczenia XIX Zjazdu WKP(b). Komentuje aspekt polityczny i efekt gospodarczy tych zobowiązań.
3640. ★ **Stachanowskije metody truda w kirpicznej kładkie.** Moskwa 1952. Gesstrojizdat, s. 23, 5 nlb.
Omówienie doświadczeń radzieckich murarzy-stachanowców.
3641. ★ TIESLENKO W. I., POPOWICZENKO M. W., AKSELROD L. S.: **Kollektiwnyj stachanowskij plan sniżenija siebiestoimosti produkcii na každoj proizwodstwiennoj operacii.** Moskwa 1952. Metałurgizdat s. 71, 1 nlb.
Omówienie doświadczeń załogi jednego z przodujących radzieckich zakładów przemysłu metalowego w zakresie metod walki o obniżkę kosztów własnych i organizacji współzawodnictwa. Główną uwagę koncentrują autorzy na sposobie prowadzenia indywidualnych rachunków oszczędności, ich roli i rozwoju.
3642. ★ WÓJCIK J.: **Za ich przykładem.** Warszawa 1952. K i W, s. 77, 2 nlb. Biblioteka Przewodników Pracy. T. 80.

Wyniki zastosowania przodujących metod techniki radzieckiej w polskim przemyśle budowlanym i w transporcie kolejowym. Omówienie metod pracy potokowej i zespołowej, metod przyjętych przy budowie Nowej Huty, metody inż. Kowalowa i in. Podkreślenie ich społecznego i ekonomicznego znaczenia.

3643. **Wyniki współzawodnictwa I etapu (1.4—30.4. 1952 r.) w przemyśle drobnym.** Drob. Wytw. 1952, nr 10, str. 27—28.

3644. ★ **Wytyczne współzawodnictwa pracy w przemyśle papierniczym.** b. m. 1952. Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Chemicznego Zarząd Główny, s. 16.

Regulamin oparty jest na nowych formach współzawodnictwa pracy (na umowach o socjalistyczne współzawodnictwo pracy i zobowiązaniach produkcyjnych).

Zob. poz. 3312, 3384, 3509, 3701, 3736, 3871.

PLACE

3645. **BĄCZYKOWSKI A.: Uwagi o metodzie planowania funduszu płac robotników w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych.** Inw. i Budown. 1952, nr 10, str. 28—33.

3646. **BLAŻEJ Z.: Mzdowe fondy, jejich wywoj a kontrola.** Ekonomie a Finance. 1952, nr 7, str. 303—311.

Fundusze płac, ich rozwój i kontrola. Wydajność pracy, wskaźniki wydajności. Czerpanie z funduszu płac oraz kontrola w zależności od realizacji planu produkcji i planu wydajności.

3647. **EMMRICH R.: Verstärkte Ausbeutung in Westdeutschland.** Arbeit. 1952, nr 6, str. 339—345.

W oparciu o marksistowską naukę o pracy i płacy, autor przeprowadza ostrą krytykę stosowanego obecnie w Niemczech Zach. systemu „udziału finansowego“ robotników w zyskach przedsiębiorstwa. Wykazuje on, iż system ten ma na celu zwiększenie produkcji — a tym samym zysków przedsiębiorcy — nie drogą usprawnień technicznych i organizacyjnych, lecz przez rujnujące zdrowie eksploatawanie sił fizycznych robotnika.

3648. **FERSKI A.: Przeciwno niesłusznemu zrównywaniu płac.** Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 21—25.

Szkodliwość tendencji zrównywania płac. Prawidłowe zaszeregowanie i jednoznaczne określenie stanowisk pracy — ważnym elementem walki ze zrównywaniem płac oraz walki o ustabilizowanie załogi. Właściwe stosowanie zasad wynagradzania oraz jego wpływ na wzrost wydajności pracy i wykorzystanie mocy produkcyjnej urządzeń.

3649. **HERIAN J.: Prace a mzdy w przyprowane nowe ewidenci.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 9, str. 210—213.

Praca i płace w ujęciu nowej, czechosł. sprawozdawczości.

3650. **HERIAN J.: Uzet 049 -- mzdy w analitické ewidenci.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 10, str. 234—238.

Klasyfikacja płac w ewidencji analitycznej z punktu widzenia kontroli funduszu płac i księgowości produkcyjnej. Szczegółowy schemat graficzny.

3651. **HIELSCHER C.: Der Direktorfonds bei der Deutschen Reichsbahn.** Verkehr. 1952, nr 4, str. 110—111.

Rozporządzenie z dn. 8.XII.1952 r. uzależnia przyznanie przedsiębiorstwu funduszu dyrektorskiego od wykonania zadań planowych. Autor podkreśla znaczenie właściwego wykorzystania funduszu dyrektorskiego dla wykonania

planu 5-letniego NRD oraz analizuje warunki jego tworzenia w jednostkach Niemieckiej Kolei Państwowej.

3652. **KOWALAK T.: Aktualne zagadnienia pracy i płac w przemyśle graficznym.** Poligrafika. 1952, nr 5, str. 32—35.

Wydajność pracy a obserwowana płynność siły roboczej w przemyśle graficznym. System płac i jego realizacja. Zasady zaszeregowywania pracowników. Zagadnienia normowania pracy. Konieczność podniesienia poziomu szkolenia zawodowego i pogłębiania analizy ekonomicznej zagadnień wydajności pracy, zatrudnienia i płac.

3653. **LANDESBERG H.: Na marginesie regulacji płac w spółdzielczości pracy.** Drob. Wytw. 1952, nr 10, str. 19—21.

Wpływ regulacji płac na realizację planów w spółdzielczości pracy. Zagadnienia wydajności pracy i płynności siły roboczej.

3654. ★ **System płacy roboczej w przedsiębiorstwie.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 41, 2 nlb.

Istota systemu płac w Polsce Ludowej. Oparcie systemu płac o techniczne normy pracy. Zależność pomiędzy wzrostem wydajności pracy a wzrostem płacy roboczej. Zadania związków zawodowych w zakresie zagadnień pracy i płacy. Organizacja i zakres działania Komisji Płacy i Umów Zbiorowych.

Zob. poz. 3610.

PRAWO PRACY — UMOWY ZBIOROWE

3655. **BOHM W.: Unsere Aufgaben bei der Gestaltung des sozialistischen Arbeitsrecht.** Sozfürsorge. 1952, nr 19, str. 476.

Artykuł dyskusyjny, w którym autor wysuwa tezy, dotyczące treści i zakresu socjalistycznego prawa pracy. Wychowawcze zadanie nowego prawa, które ma uczyć socjalistycznego stylu pracy, dyscypliny pracy oraz utwierdzać w masach pracujących przekonanie, że wszystkie dobra kraju są ich wspólną własnością.

3656. **DĄBROWSKI J.: Unormowanie stosunków pracy na polskich morskich statkach handlowych.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 10, str. 7—16.

Próby międzynarodowej regulacji stosunków pracy w żegludze morskiej. Podstawowe prawa i obowiązki marynarzy polskich, wynikające z przepisów ustawy z 28.IV.1952 r. (urlopy, płaca, warunki pracy, zabezpieczenie materialne w wypadku niezdolności do pracy i na starość, prawo do repatriacji). Zakres stosowania ogólnego ustawodawstwa pracy w marynarce handlowej.

3657. **HUTH R.: Die Verpflichtungen des Betriebskollektivvertrages 1952.** Arbeit. 1952, nr 6, str. 307—313.

Omówienie treści zbiorowych układów pracy w NRD w r. 1952. Socjalistyczny charakter nowej umowy zbiorowej.

3658. ★ **KUBASIEWICZ H.: Polskie prawo społeczne.** Wybrane zagadnienia. Łódź 1951. Państwowy Ośrodek Szkolenia Prac. Socjalnych, s. 207. Rec. W. WARKAŁŁO. Prz. Zag. soc. 1952, nr 9, str. 44—46.

Rec. podkreśla znaczenie pracy jako publikacji, zawierającej podstawowe wiadomości z zakresu prawa, niezbędne dla pracowników społecznych.

3659. **MAKARCZYK Z.: Warunki pracy i zarobki w nieuspołecznionych zakładach pracy.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 9, str. 8—14.

Dane o zatrudnieniu i płacach w przemyśle prywatnym, rzemiośle indywidualnym oraz prywatnym handlu i usługach — w l. 1946—1951. Zadania związków zawodowych w stosunku do pracujących w nieuspołecznionych zakładach pracy.

3660. MEIER K.: **Die Anleitung des Gewerkschaftsaktivs beim Abschluss der Betriebskollektivverträge.** Arbeit. 1952, nr 7, str. 421—427.

Omówienie prac przygotowawczych do zawarcia układu zbiorowego w zakładzie produkcyjnym. Artykuł zawiera przykłady i wskazania praktyczne.

3661. **Przegląd ustawodawstwa pracy oraz przepisów pokrewnych za okres lipiec-sierpień 1952 r.; sierpień 1952.** Prz. Prawa Społecznego. 1952, nr 9, str. 113—128, nr 10, str. 129—140. Wkładka do mies. Prz. Zag. soc. 1952, nr 9, 10.

3662. SULEJ J.: **Trudności stosowania w praktyce niektórych przepisów prawa pracy.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 9, str. 15—23.

Różnorodność przepisów prawa pracy, ich wadliwa redakcja, nieaktualność przepisów oraz pozaustawowe źródła norm — przyczynami trudności stosowania przepisów w praktyce. Omówienie poszczególnych zagadnień z tego zakresu. Wykładnie przepisów prawa pracy. Postulat praworządności w zakresie prawa pracy.

3663. ★ **Umowy Zakładowe i Komisje Rozjemcze.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 27, 2 nlb.

Cele zakładowych umów zbiorowych i ich istota. Wpływ tej umowy na wykonanie planów gospodarczych przedsiębiorstw. Powołanie zakładowych komisji rozjemczych, ich cele i zadania.

3664. **Verstärkt den Kampf gegen das Überstundenwesen.** Sozfürsorge. 1952, nr 20, str. 496.

Autor występuje ostro przeciwko masowemu wprowadzaniu godzin nadliczbowych w związku z realizacją planów gospodarczych NRD. Wykonanie tych planów przewidziane jest przy obowiązującym ustawowo 48-godzinnym tygodniu pracy. Wprowadzenie godzin nadliczbowych, spowodowane jest, zdaniem autora, złą organizacją pracy w wielu zakładach. Poucza on, jak drogą usprawnień organizacyjnych podnieść wydajność pracy i wyjaśnia kiedy, zgodnie z przepisami prawnymi, można korzystać z pracy w godzinach nadliczbowych.

Zob. poz. 3581, 3585, 3599, 3675.

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

3665. APEL A.: **Kampf dem Bummelantentum.** Sozfürsorge. 1952, nr 20, str. 510.

Autor omawia sposób zwalczania bumelanctwa przez stosowanie nowych metod komisyjnego badania lekarskiego pracowników w NRD. Wywody swe popiera przykładami.

3666. MAMROTOWA W.: **Rozwój ubezpieczeń społecznych w Polsce Ludowej.** Prz. związk. 1952, nr 9, str. 432—434.

3667. ★ **Miliony słonecznych dni.** Warszawa 1952. Wyd. Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża, s. 235, 1 nlb.

Publikacja, wydana w związku z ogłoszeniem Programu Wyboreczego Frontu Narodowego, podsumowująca osiągnięcia socjalne Polski Ludowej. Wydawnictwo nawiązuje do publikacji wydanej przed wojną pt. „Pamiętniki Lekarzy“, która jest aktem oskarżającym przeszłość Polski kapitalistycznej. Osiągnięcia służby zdrowia w Polsce Ludowej w walce o podniesienie zdrowotności i higieny mas pracujących.

3668. R. G.: **Wstępny program zabezpieczenia społecznego.** Projekt na Międzynarodową Konferencję organizowaną przez ŚFZZ. Prz. Ubezpiec. społ. 1952, nr 10, str. 289—292.

Cel, zadania i zakres wstępnego programu wiejskiego. Ogólne podstawy zabezpieczenia społecznego i świadczeń. Zagadnienia zabezpieczenia społecznego w krajach i terytoriach kolonialnych, półkolonialnych oraz gospodarczo zależnych.

3669. **Über die Leistungen der Sozialversicherung in der Rumänischen Volksrepublik.** Sozfürsorge. 1952, nr 18, str. 456. Z Rumänischen Informationsbulletin, nr 27, z 12.VII.1952.

Zakres ubezpieczeń społecznych w Rumunii. Omówienie i zilustrowanie liczbami poszczególnych pozycji rumuńskiego budżetu w zakresie urzędów socjalno-kulturalnych.

3670. W. L.: **Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy o normach minimalnych zabezpieczenia społecznego.** Prz. Ubezpiec. społ. 1952, nr 10, str. 312—315.

AKCJA SOCJALNA

3671. NIEDUSZYŃSKI M.: **Planowanie, podział i analiza wydatków budżetowych na cele socjalno-kulturalne.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 9, str. 24—32.

Charakter i rodzaje wydatków socjalno-kulturalnych. Rozwój tych wydatków w latach powojennych i ich stosunek do innych wydatków budżetowych. Przewidziane wydatki soc.-kulturalne w budżecie 1952 r. Wnioski. 3 tabele.

ZWIĄZKI ZAWODOWE

3672. BAKANOWA Ł.: **Bojewaja organizacija raboczewo klasa.** Profies. sojuzy. 1952, nr 9, str. 49—55.

Omówienie form walki ŚFZZ o poprawę warunków pracy i płacy robotników w krajach kapitalistycznych.

3673. **Germania. Professionalnyje dwiżenije.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 72—74. Zob. 3978.

Przegląd historyczny rozwoju ruchu zawodowego w Niemczech. Związki Zawodowe w NRD i ich doniosła rola w podnoszeniu poziomu gospodarki. Rozbijanie ruchu zawodowego w Niemczech Zach. przez zdradziecką politykę socjal-demokratycznych przywódców.

3674. ★ **ILJINYCH J. A.: Powstanie i rozwój związków zawodowych w okresie pierwszej rewolucji rosyjskiej 1905—1907.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 124, 3 nlb.(1)

Powstanie i rozwój ruchu zawodowego w Rosji jako bezpośredni wynik polityki rewolucyjnej partii proletariatu. Udział związków zaw. w rewolucji 1905 r. Struktura organizacyjna związków zaw. Walka bolszewików przeciwko burżuazyjnej teorii „neutralności“ związków zaw.

3675. KULIKOWSKI C.: **Normy prawne działalności związków w dziedzinie produkcji.** Prz. związk. 1952, nr 9, str. 423—426.

Przegląd aktów prawnych, utrwalających zasady współdziałania związków zaw. w regulowaniu podstawowych zagadnień produkcyjnych.

3676. ★ **Radzieckie związki zawodowe w kampanii wyborczej.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 22, 2 nlb.

Celem wydawnictwa jest zapoznanie czytelnika polskiego z potężną mobilizacją mas pracujących i ruchu zawodowego ZSRR w r. 1950 w okresie wyborów do Rady Najwyższej ZSRR. Doświadczenia i osiągnięcia radzieckich zwią-

ków zawodowych stanowią cenny materiał dla polskich działaczy związkowych.

3677. ★ **Struktura związków zawodowych.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 25, 4 nlb. Centralna Rada Związków Zaw. Materiały dla kursów Związkowych nr 4.

Związki zawodowe jako organizacje powszechne i jednolite. Produkcyjna zasada struktury związków zaw. Zasada centralizmu demokratycznego w strukturze tych związków. Struktura zakładowej organizacji związkowej.

3678. ZORINA D.: **O wynikach kongresu brytyjskich trade-unionów w Margate.** Nowe Czasy. 1952, nr 38, str. 6—9.

Tematyka obrad 84 Kongresu (1—5.IX.1952). Opór mas członkowskich przeciwko zdradzieckiej polityce Rady Generalnej. Wystąpienia delegatów w sprawie poprawy bytu i płac robotniczych, nacjonalizacji przemysłu i utrzymania pokoju światowego.

Zob. poz. 3306, 3663.

XIII P R Z E M Y S Ł

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3679. KAO KANG: **Der Industriepplan Nordostchinas für 1952.** Neue Welt. 1952, nr 18, str. 2253—2258.

Popularyzacja osiągnięć Chin Ludowych w zakresie przemysłowienia kraju. Plan uprzemysłowienia Chin Północnych na r. 1952. Analiza danych statystycznych.

3680. ★ **Niektóre kierunki rozwoju techniki w Planie 6-letnim.** Praca zbiorowa. Warszawa 1952. PWT, s. 194. 1 nlb.

Znaczenie postępu technicznego dla rozwoju gospodarki narodowej. Wytyczne rozwoju techniki w okresie Planu 6-letniego. Zagadnienie mechanizacji pracy. Sprawa intensyfikacji procesów produkcyjnych. Znaczenie elektryfikacji i rozwoju energetyki. Działalność normalizacyjna. Znaczenie książki i prasy dla upowszechniania wiedzy technicznej. Plany wydawnicze. Bibliografia i dokumentacja naukowo-techniczna. Słownictwo techniczne.

3681. ★ **PUNSKIJ J., GOLCOW A.: Techniczeskoje normirowanie w socialistycznej promyslnosti.** Moskwa 1952. Profizdat, s. 166, 2 nlb.

Publikacja omawia zagadnienie normowania technicznego w przemyśle socjalistycznym. Normatywy wyposażenia technicznego. Znaczenie nowoczesnych metod pracy. System kontroli jakości produkcji.

3682. ★ **SAPOCIŃSKI T.: Oszczędzajmy węgiel — chleb dla przemysłu.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 46, 1 nlb. Centralna Rada Związków Zawodowych.

Węgiel jako podstawowy surowiec gospodarki narodowej Polski. Omówienie przyczyn planowej gospodarki węglem. Realne możliwości zmniejszenia zużycia węgla we wszystkich dziedzinach gosp. narodowej. Osiągnięcia współzawodnictwa w walce o oszczędność węgla.

3683. SZYR E.: **Walka o oszczędność węgla w przemyśle i transporcie.** Prz. techn. 1952, nr 9, str. 285—292.

Tekst przemówienia, wygłoszonego na ogólnokrajowej naradzie w sprawie oszczędności paliw (W-wa 3.VII.1952). Przyczyny marnotrawstwa węgla w przemyśle ciężkim. Doświadczenia z zastosowania nowych, oszczędnych metod spalania węgla w przemyśle lekkim, energetycznym i kolejnictwie. Zadania zakładów pracy i szerokich mas pracowników w oszczędzaniu węgla.

3684. WITWIŃSKI B.: **Ogólnokrajowa narada poświęcona oszczędności węgla i jej wyniki.** Prz. techn. 1952, nr 9, str. 293—299.

Tematyka obrad (W-wa, 3.VII.1952). Omówienie wniosków i uchwał, dot. szkolenia kadr, prac naukowo-badawczych, planowej gospodarki paliwami, zwiększenia opieki przez administrację przemysłową nad gospodarką ciepłą i in.

3685. ★ **Zadania inteligencji technicznej.** Warszawa 1952. PWT, s. 51, 1 nlb.

Publikacja zawiera materiały z II Kongresu Inżynierów i Techników Polskich: Przemówienie prez. Bieruta, przemówienie wiceprzewodniczącego PKPG Ministra Szyra oraz list uczestników Kongresu do prezydenta B. Bieruta. Kongres ten poświęcony był omówieniu zadań i problemów, wysuniętych przez VII Plenum KC PZPR w zakresie postępu technicznego, mechanizacji pracy i mobilizacji sił produkcyjnych dla realizacji Planu 6-letniego w dziedzinie przemysłu.

Zob. poz. 3413, 3418, 3496, 3594, 3607, 3620, 3622, 3972.

PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEMYSŁOWE

3686. CZERNIEWICZ O.: **Elementarne podstawy gospodarki materiałowej.** Gosp. mater. 1952, nr 9, str. 326—330.

Syntetyczne omówienie przyczyn i objawów niewłaściwej organizacji gosp. materiałowej w zakładach produkcyjnych. Tezy zmierzające do usunięcia tych niedociągnięć.

3687. DOROSZEWICZ M., WAŁEK M.: **Metoda graficznego podziału funkcji.** Gosp. plan. 1952, nr 10, str. 19—24.

Wartość i zalety metody graficznej. Zastosowanie metody w ustalaniu rodzaju i podziału funkcji (kierowniczych, wykonawczych, nadzorczokontrolnych).

3688. ELJASZEW L.: **Rieczerwy sniżenija siebjestoimosti promyslnennoj produkcii.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 61—63.

Możliwości dalszego obniżania kosztów własnych w przedsiębiorstwach przemysłowych. Porównanie obniżki kosztów własnych w przedsiębiorstwach poszczególnych gałęzi produkcji.

3689. ★ **GILELS G.: Proizvodstwiennyje moszcznosti priedprijata i ich ispolzowanije.** Moskwa 1952. Gospolizdat, s. 70, 2 nlb.

Autor wyjaśnia znaczenie wyzyskania w pełni zdolności produkcyjnej przedsiębiorstw przemysłowych dla gospodarki narodowej. Przebieg walki radzieckich robotników o pełne wyzyskanie zdolności produkcyjnej. Wpływ tej akcji na obniżenie kosztów własnych produkcji.

3690. KARFUS Z.: **Technicko-hospodarske normy materialu.** Strojirenstwi. 1952, nr 9, str. 393—397.

Znaczenie opracowania norm materiałów. Normy zużycia oraz wykorzystania surowca i mat. pomocniczych. Rodzaje techniczno-ekonomicznych norm materiałów. Metodyka określania norm techn.-ekonom. Normy podstawowych surowców, części zamiennych, materiałów pomocniczych. Normowanie energii.

3691. ★ **KATUSZEWSKI Z.: Organizacja przedsiębiorstw uspołecznionych.** Warszawa 1952. PWSZ, s. 346. 1 nlb., tabl. 13.

Organizacja przedsiębiorstwa socjalistycznego jako dział nauki o przedsiębiorstwie socjalistycz-

nym. Omówienie ogólnych zasad organizacji przedsiębiorstw socjalistycznych. Organizacja przedsiębiorstw państwowych w poszczególnych resortach, ze szczególnym uwzględnieniem przeds. przemysłowych. Organizacja przedsiębiorstw spółdzielczych. Praca ma charakter podręcznika ujmującego w sposób wyczerpujący i przystępny całość zagadnienia. Część opisową uzupełniają wzory schematów organizacyjnych przedsiębiorstw różnych typów.

3692. KAWCZYŃSKI A., MOŚCICKA W., STARZYŃSKA A.: **Z doświadczeń planowania finansowego w przedsiębiorstwach przemysłowych.** Finanse. 1952, nr 5, str. 81—89.

Zasadnicze braki w planowaniu finansowym na r. 1952 (brak współpracy pomiędzy komórkami planującymi, nieprzestrzeganie wytycznych jednostek nadrzędnych, brak dokładnych instrukcji). Zmiany w metodologii planowania finansowego na r. 1953.

3693. ★KOCMAN W.: **Rozbor gospodarzeni prumysłowych podniku.** Praha 1952. Prumysłowe Wydawatelstwi, s. 84.

Analiza gospodarki przedsiębiorstwa przemysłowego. Zarys ogólnych zasad gospodarki w tym przedsiębiorstwie. Praktyczny przykład techniczno-ekonomicznej analizy gospodarki przeds. przemysłowego. Zastosowanie doświadczeń radzieckich.

3694. KRONIK N.: **Kolektywne metody planowania.** Gosp. plan. 1952, nr 10, str. 15—19.

Rola, znaczenie i organizacja radzieckich metod kolektywnego planowania (na przykładzie fabryki „Kalibr“). Wpływ tych metod na realizację zadań produkcyjnych. Elementy organizacji pracy kolektywnej. Możliwości zastosowania doświadczeń radzieckich w warunkach polskich.

3695. KRÜGER K. H.: **Die Finanzierung der Halbfertigerzeugnisse bei Einzelfertigung.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 16, str. 859—862; 875—876.

Omówienie problematyki finansowania półfabrykatów przy produkcji niemiasowej. Przykłady, wykresy.

3696. KRYKA M.: **Metody wycenienia normatywu zasob.** Podnikowy Gospodarz. 1952, nr 10, str. 250—253.

Opis uproszczonej metody obliczania normatywu zasobów.

3697. **Narada służby magazynowej.** Gosp. mater. 1952, nr 10, str. 371—377.

Przebieg i wyniki narady — Wrocław, 11—12.IX. 1952 r. — (braki i osiągnięcia gosp. materiałowej w chwili obecnej, środki poprawy sytuacji, zadania służby mag.). Zob. poz. 3702.

3698. **Organizacyjny schemat zakładu social. rzizeni podniku.** Podnikowy Gospodarz. 1952, nr 9, str. 220—222; nr 10, str. 246—247.

Schemat organizacyjny podstawą socjalistycznego kierownictwa przedsiębiorstwem. Optymalna ilość szczebli organizacyjnych. Zasada jednoosobowego kierownictwa. Komórki sztabowe. Przystosowanie schematu organizacyjnego do konkretnych warunków przedsiębiorstwa. Numeracja i nazwy komórek organizacyjnych. Forma schematu organizacyjnego.

3699. PASEK T.: **Ewidencja finansowania sezonnych zasob, położowaru a rozpracowanych wyrobku.** Podnikowy Gospodarz. 1952, nr 9, str. 218—220.

Ewidencja i finansowanie sezonnych zasobów półfabrykatów oraz wyrobów w toku.

3700. WACEK K.: **Normy zasob.** Strojirenstwi. 1952, nr 9, str. 397—398.

Normowanie zasobów. Norma czasowa, normatyw. Zapas bieżący i żelazny. Warunki dla określenia optymalnych norm zasobów materiałów.

3701. ★**Walka o obniżenie kosztów własnych produkcji przemysłowej i podwyższenie rentowności przedsiębiorstwa.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 29, 2 nlb.

Organizacja związkowa a realizacja planu przedsiębiorstwa. Współzawodnictwo w zakresie walki o obniżenie kosztów własnych przeds.; organizacja tego typu współzawodnictwa.

3702. **Zadania służby magazynowej.** Gosp. mater. 1952, nr 10, str. 379—385.

Rola służby magazynowej w gosp. materiałowej. Znaczenie dokumentacji magazynowej i prawidłowego jej obiegu. Zasadnicze obowiązki magazyniera w zakresie kosztów przechowywania materiałów, ich konserwacji i zabezpieczenia. Potrzeba właściwego doboru kadr i podwyższania kwalifikacji zawodowych magazynierów. Wnioski.

Zob. poz. 3505, 3513.

BUDOWNICTWO — INWESTYCJE

3703. ★BALICHIN M. I.: **Nakladnyje raschody w stroitelstwie i puti ich snizeniya.** Moskwa 1952. Gosstrojizdat, s. 133, 3 nlb.

Omówienie zagadnienia kosztów ogólnych w budownictwie i sposobów ich obniżania. Metodyka planowania oraz zasady ewidencji, kontroli i analizy kosztów ogólnych. Publikacja przeznaczona dla personelu kierowniczego, inżynierijno-technicznego oraz dla planistów w przeds. budowlanych.

3704. BALIŃSKI B.: **Usprawnić metody pracy w działalności inwestycyjnej.** Inw. i Budown. 1952, nr 10, str. 8—13.

Uwagi dot. konieczności terminowego i prawidłowego oddawania inwestycji do użytku. Rola i zadania biur projektowych. Właściwe sposoby opracowywania planów inwestycyjnych i planów oddawania przez inwestorów inwestycji do użytku. Omówienie uchwały Prez. Rządu Nr 522 z dnia 1.VII.1952 r. w sprawie zasad oraz trybu oddawania inwestycji do użytku.

3705. BAŃIŃSKI C.: **Uwagi w sprawie rozdziału robót budowlano-montażowych na 1953 rok.** Inw. i Budown. 1952, nr 10, str. 6—7.

Proporcje podziału przemysłowych robót budowlano-montażowych między poszczególnymi wykonawcami w r. 1952. Tendencje unikania przez inwestorów wykonawstwa drobnych robót budowlanych i montażowych. Nadmierne obciążenia tymi robotami Min. Budownictwa Przem. Tezy dot. poprawy sytuacji na tym odcinku.

3706. CHUDZYŃSKI M., PUCZYŃSKI K.: **Rola i potrzeby studiów oraz prac naukowo-badawczych w zakresie gospodarki wodnej i budownictwa wodnego.** Gosp. wodna. 1952, nr 9, str. 322—331.

Zakres zagadnień gospodarki wodnej i ich charakterystyka. Podział gosp. wodnej na poszczególne dziedziny (studia i prace naukowo-badawcze, planowanie, projektowanie, wykonawstwo, eksploatacja). Rola i potrzeby prac naukowo-badawczych oraz doświadczalnictwa. Organizacja instytutów i laboratoriów w gospodarce wodnej.

3707. ★CZAPNICKI J. Ja.: **Uczot i kaikulirovanije stoisimosti stroitelstwowo proizwodstwa.** Izd. 2, dopoln. i pierierab. Moskwa 1952. Gos. Izd. Lit. Stroit. i Archit., s. 171, 1 nlb.

Omówienie głównych zasad kalkulacji kosztów budownictwa w przedsiębiorstwach. Analiza struktury kosztów. Krótki opis metod kalkulacji kosztów materiałowych oraz obrachunku pracy i płacy.

3708. ★ CZERKASOW B. P.: **Niedielno-sutocznoje planirowanie i dispietcerizacija w stroitielstwie.** Moskwa 1952. Gosstrojizdat, s. 103, 1 nlb.

Wyniki doświadczeń radzieckich przedsiębiorstw budowlanych w zakresie celowości stosowania tygodniowo-dobowych planów produkcyjnych w budownictwie. Kontrola dyspozytorska jako warunek zwiększenia wydajności pracy. Publikacja przeznaczona dla personelu kierowniczego i pracowników inż.-techn. w budownictwie.

3709. DZIEWOŃSKI Z.: **Perspektywy rozwoju budownictwa wodnego w świetle osiągnięć w Związku Radzieckim.** Gosp. wodna. 1952, nr 10, str. 366—370.

Etapy rozwoju budownictwa wodnego w ZSRR. Rozwój planowania gospodarczo-wodnego i jego cechy. Zagadnienia i perspektywy rozwojowe żeglugi śródlądowej oraz jej rentowności.

3710. ★ FUGIELZANG N. F., ZOTIN N. I.: **Analiz roboty promysłennych priedpriatij stroitielnoj industrii.** Moskwa 1952. Gosstrojizdat, s. 106, 2 nlb.

Metody analizy działalności przedsiębiorstw przemysłu materiałów budowlanych. Analiza wykonania planu produkcji i zaopatrzenia. Wskaźniki produkcyjno-finansowe. Publikacja przeznaczona dla planistów i personelu inż.-techn.

3711. **Gipsowaja promysłennost.** Bolsz. Sow. Enc., Izd. 2, t. 11, str. 417—419.

Przemysł gipsowy i jego rola w gospodarce ZSRR. Rozwój tej gałęzi przemysłu materiałów budowlanych. Dane dot. przemysłu gipsowego w krajach dem. lud. oraz w krajach kapitalistycznych. Zob. poz. 3978.

3712. HOROSZKIEWICZ A.: **O właściwe powiązanie organizacyjne produkcji pomocniczej z produkcją podstawową w budownictwie.** Inw. i Budown. 1952, nr 9, str. 12—15.

Przyczyny i ujemne następstwa niedociągnięć w zakresie produkcji pomocniczej. Wnioski dot. alternatywnych rozwiązań zagadnienia tej produkcji.

3713. ★ KONOPIELKIN T. W.: **Posobie po sostawleniju promfinplana kirpicznowo zawoda.** Izd. 2, piererab. i dopoln. Moskwa 1952. Gos. Izd. Lit. po Stroit. i Archit., s. 111, 1 nlb.

Wykład metodyki planowania produkcji, pracy, kosztów własnych i finansów w cegielni. Pogłębienie zagadnień, niedostatecznie oświetlonych w wyd. 1, jak: planu finansowego, planu usprawnień organizacyjno-technicznych oraz stosowania wskaźników techniczno-ekonomicznych. Podręcznik przeznaczony dla planistów przemysłu materiałów budowlanych.

3714. KOWALSKI A.: **Efekty ekonomiczne wprowadzenia planowania wewnątrz-zakładowego w cementownictwie.** Cement Wapno Gips. 1952, nr 9, str. 190—194.

Osiągnięcia produkcji przem. cementowego po wprowadzeniu planowania wewnątrzzakładowego (X.1951). Analiza osiągnięć jednego z przedsiębiorstw cementowych w zakresie wykonania planu produkcji, jakości produkcji, wykonania norm produkcyjnych, zatrudnienia i zarobków robotniczych oraz zużycia materiałów.

3715. KUROWSKI S.: **Planowanie budownictwa na przejściowym etapie.** Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1097—1101.

Podsumowanie i syntetyczna ocena zmian w metodologii planowania budownictwa (1949—1951). Omówienie projektu planu budownictwa na r. 1953.

3716. MENDE H.: **Projektierung der Investitionsvorhaben 1953 beschleunigen.** Wirtschaft. 1952, nr 37, str. 11.

Analizując krytycznie metody opracowywania dokumentacji technicznej do planu inwestycyjnego na r. 1952 w NRD, autor wysuwa propozycje usprawnienia tych prac przy przygotowywaniu planu r. 1953. Artykuł niniejszy należy specjalnie polecić pracownikom służb inwestycyjnych i planowania.

3717. **Miesięczne planowanie operatywne w budownictwie ZSRR.** Inw. i Budown. 1952, nr 10, str. 35—43.

Cele i zadania planu miesięcznego w budownictwie. Omówienie metod opracowania planu zarządu budowlanego (odcinka budowlanego) oraz odnośnych formularzy planu kierownictwa robót i majstra budowlanego. Zadania organizacji podwykonawczych. Plany produkcji pomocniczej.

3718. MILEJ B.: **Budownictwo potokowe w warszawskim zagłębiu budowlanym.** Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1103—1108.

Charakterystyka systemu potokowego. Stosowanie tego systemu w specyficznych warunkach budownictwa warszawskiego. Doświadczenia i wnioski z przebiegu robót, wykonywanych systemem potokowym na Grochowie i Ochocie.

3719. ★ MOŁCZANOW A. N., PIERIELMAN Ł. I.: **Choziajstwiennyj rasczot w stroitielstwie i bankowskij kontrol.** Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 100.

Rola i znaczenie rozrachunku gospodarczego w budownictwie radzieckim. Zakres rozrachunku, kontrola bankowa. Zadania banków i ich udział w upowszechnieniu rozrachunku gosp. Rozrachunek gosp. jako metoda planowanego kierowania przedsiębiorstwem.

3720. MUCZNIKOW W. M.: **Bibliografija.** Stroitieln. promysl. 1952, nr 8, str. nlb.

Adnotowany przegląd bibliograficzny radzieckich nowości wydawniczych z zakresu przemysłu budowlanego.

3721. NEUMANN B.: **Planowanie zaopatrzenia w budownictwie miejskim.** Inw. i Budown. 1952, nr 9, str. 26—30.

Doświadczenia z lat ubiegłych. Osiągnięcia w planowaniu zaopatrzenia na r. 1952 (fazy pracy planistycznej). Normy zużycia i normatywy zapasów.

3722. PODSZIWALENKO P.: **Puti ukreplenija choziajstwiennowo rasczota i finansowo kontrola w stroitielstwie.** Plan. choz. 1952, nr 4, str. 57—69.

Sposoby umocnienia rozrachunku gospodarczego i kontroli finansowej w budownictwie. Ogólny przegląd niedociągnięć w sporządzaniu planów techniczno-finansowych i planów organizacji robót przez niektóre organizacje budowlane oraz wskazanie sposobów usunięcia tych braków. Omówienie szeregu nowych instrukcji, jak instrukcja o trybie sporządzania projektów i kosztorysów i in. Uwagi o sposobach wzmocnienia kontroli finansowej ze strony banków. Artykuł cenny dla pracowników finansowych instytucji budowlanych.

3723. POMIRSKI J.: **Projektowanie organizacji budowy w świetle doświadczeń biur projektowych.** Uwagi dyskusyjne. Prz. budowl. 1952, nr 9, str. 342—344.

Trudności w projektowaniu organizacji budów. Możliwości i sposoby pokonania tych trudności.

3724. PSZENICKI M.: **O właściwą bazę kosztorysowania robót budowlano-montażowych.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 10, str. 445—451.

Znaczenie i zadania kosztorysu. Podstawy do sporządzania dokumentacji kosztorysowej. Potrzeba opracowania katalogów scalonych norm kosztorysowych. Zagadnienia wykorzystania siły roboczej, zużycia materiałów i sprzętu oraz kosztów nakładowych.

3725. ROTSZTEJN A., TIAGAJ E.: **Posliewojennyj podjom stroitielnoj industrii SSSR.** Wopr. ekonom. 1952, nr 9, str. 58—70.

Artykuł o powojennym rozwoju przemysłu budowlanego w ZSRR. Na tle analizy wzrostu tempa inwestycji w latach powojennych, autorzy omawiają postęp techniczny w budownictwie radzieckim oraz efektywność różnych metod mechanizacji. Fragment artykułu poświęcony jest specjalnie omówieniu osiągnięć w dziedzinie podnoszenia poziomu kulturalno-technicznego robotników budowlanych.

3726. SECOMSKI K.: **Nowe osiągnięcia i plany inwestycyjne.** Inw. i Budown. 1952, nr 10, str. 2—5.

Charakterystyka działalności inwestycyjnej w Polsce w latach międzywojennych. Przebieg odbudowy w l. 1944—1949 (potężny wzrost nakładów inw. oraz wielka ich koncentracja na rzecz przemysłu). Omówienie zadań najbliższego planu 5-letniego w zakresie inwestycji.

3727. STĘPIŃSKI J.: **Wytyczne i zasady opracowania projektu planu budownictwa na 1953 rok.** Inw. i Budown. 1952, nr 9, str. 2—11.

Wytyczne opracowania projektu planu budownictwa. Zasady i tryb planowania rozdziału robót budowlano-montażowych oraz wstępne zlecenie tych robót. Zasady i tryb opracowania projektu planu przedsiębiorstw budowlano-montażowych.

3728. TOPOLSKI F.: **Budownictwo przemysłowe w Planie Sześcioletnim.** Warszawa 1952. PWT, s. 93, 1 nlb.

Znaczenie i zadania resortu budownictwa przemysłowego w okresie planu industrializacji kraju. Struktura organizacyjna resortu. Wielkie budowle socjalizmu w Planie 6-letnim. Znaczenie pomocy ZSRR na bdcinku budownictwa przemysłowego. Organizacja i mechanizacja robót. Współzawodnictwo pracy, wynalazczość pracownicza i zespołowe metody pracy w budownictwie przem. Kadry i szkolenie zawodowe.

3729. WELLENGER A.: **Przyczynki do sprawozdawczości z wykonania planu oddawania inwestycji do użytku.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 7—8, str. 119—121. (!)

Zadania i technika przeprowadzania przez placówki Banku Inwestycyjnego kontroli realizacji planu oddania inwestycji do użytku.

3730. WENTOWSKI F.: **Wzmocnić kontrolę realizacji oszczędności w budownictwie inwestycyjnym.** Inw. i Budown. 1952, nr 9, str. 23—25.

Ustalenie ogólnego kosztu robót w umowie budowlanej. Rozliczenia pomiędzy zamawiającym a wykonawcą. Uwagi i wnioski końcowe.

3731. **Werkttätige fordern: EKO—Wohnstadt schneller aufbauen.** Wirtschaft. 1952, nr 37, str. 2.

Omawianie wspaniałych postępów przy budowie kombinatu „Wschód“ (EKO — odpowiednik polskiej Nowej Huty). Wolne tempo budowy należącego do kombinatu osiedla mieszkaniowego oraz wytyczne usprawnienia prac.

3732. WÓYCICKI S.: **Budownictwo przemysłowe w Warszawie.** Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1101—1103. Przegląd dotychczas wykonanych i planowanych inwestycji Planu 6-letniego w zakresie przemysłu metalowego, budowy dzielnicy przemysłowo-magazynowej na Służewcu oraz metra. Wzrost zatrudnienia i dalszego zapotrzebowania na siłę roboczą.

3733. **Zadania dla budownictwa na tle wytycznych VII Plenum Komitetu Centralnego PZPR.** Prz. budowl. 1952, nr 9, str. 321—323.

Sprawozdanie z przemówienia wicepremiera S. Jędrzychowskiego, wygłoszonego na zebraniu aktywu partyjno-gospodarczego w resorcie budownictwa (W-wa, 13.VII.1952 r.). Analiza sytuacji w budownictwie — potrzeba zastosowania nowych metod pracy. Zagadnienie siły roboczej i mechanizacji pracy oraz zatrudnienia kobiet.

Zob. poz. 3545 — 50, 3899, 3973.

GÓRNICTWO — ENERGETYKA

3734. A. I.: **Der Bergbau im neuen Ungarn.** Sozfürsorge. 1952, nr 18, str. 438—439.

Prymitywne narzędzia pracy i głodowe zarobki górników przyczyną niskiego wydobycia węgla na Węgrzech przed II wojną świat. Wzrost wydobycia w czasie realizacji planu 3-letniego (1947—49). Zadania planu 5-letniego (1950—54). Autor podkreśla, iż zmiany ustrojowe w państwie, mechanizacja pracy w kopalniach i dbałość o warunki bytowe robotnika spowodowały prawie 3-krotny wzrost produkcji.

3735. CERNOHORSKY J.: **Czechosłowacja rozbudowuje bazę energetyczną.** Życie gosp. 1952, nr 21, str. 1177—1178.

Stan budowy 20 nowych elektrowni w dorzeczu Wełtawy i Wagu. Perspektywy rozwoju produkcji energetycznej.

3736. ★ CHARITONOW W. G.: **Komuniści w awangardzie walki o węgiel.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 101, 2 nlb.

Opis walki radzieckich górników-komunistów o zwiększenie wydobycia węgla. Autorem pracy jest organizator partyjny, pełnomocnik KC WKP(b) w kopalni nr 29 im. Stalina. Książka stanowi przyczynek do historii bohaterkiej pracy górników radzieckich nad odbudową Zagłębia Donieckiego w okresie pierwszej powojennej pięcioletki stalinowskiej.

3737. DRZEWIECKI J.: **Zadania i droga aktywu polityczno-gospodarczego w przemyśle naftowym.** Nafta. 1952, nr 9, str. 252—254.

Rola i udział aktywu w wykonaniu planu produkcji oraz zaspakajaniu potrzeb bytowych pracowników przemysłu naftowego.

3738. ★ FOMICZEW P. M.: **Finansowanie rozwleoczno burienija.** Moskwa 1952. Gostoptiechizdat, s. 110, 2 nlb.

Omówienie organizacji i systemu finansowania wierceń poszukiwawczych, prowadzonych przez przedsiębiorstwa ministerstwa przemysłu naftowego. Autor skupia uwagę na problemach ekonomicznych, jak: kierunki nakładów inwestycyjnych, zasady finansowania inwestycji, gospodarka środkami obrotowymi, sposoby przyśpieszenia rotacji. Książka przeznaczona jest dla planistów, ekonomistów i pracowników finansowych przemysłu naftowego.

3739. **Gidroenergetika.** Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 360—364.

Omówienie znaczenia hydroenergetyki dla gospodarki narodowej. Oświetlenie jej rozwoju w ZSRR w porównaniu z aktualnym stanem w krajach kapitalistycznych. Zob. poz. 3978.

3740. HAJEK W.: **Wywoj hydromechanisace.** Wodni Hospodarstwi. 1952, nr 10, str. 308—311.

Rozwój hydromechanizacji w ZSRR i Czechosłowacji.

3741. JĘDRUCH J.: **Służba dyspozytorska na kopalniach węgla kamiennego.** Gosp. górn. 1952, nr 9, str. 16—20.

Cele, zadania i warunki pracy służby dyspozytorskiej w kopalniach. Zakres działania dyspozytora przewoźnego głównego na dole i dyspozytora ruchu w kopalni.

3742. JURKIEWICZ J.: **Przemysł solny w Polsce.** Gosp. górn. 1952, nr 9, str. 9—11.

Zarys budowy i rozwoju przemysłu solnego w l. 1945—1950. Wzrost produkcji i wydajności pracy w 1950—51 r. Koszty produkcji. Poszukiwania nowych złóż soli.

3743. **Knigi i statii po gornomu dielu.** Gorn. ž. 1952, nr. 9, str. nlb.; nr 10, str. nlb.

3761. ★ **PRIJMAK I. A.: Organizacja truda i techniczskoje normirovanije w mietallurgiczeskomo proizwodstwie.** Izd. 2. Moskwa 1952. Gosp. Naucz. Tiejh. Izd. Litier. po Czornoj i Cwietnoj Mietallurg., s. 288.

W książce podane zostały podstawowe wskazówki, dot. organizacji pracy pieców martenowskich i walcowni żelaza oraz normowania technicznego procesów produkcyjnych. Zadaniem publikacji jest upowszechnienie doświadczeń przodujących zakładów radzieckich w zakresie stosowania socjalistycznych metod pracy. Książka przeznaczona dla personelu kierowniczego i studentów szkół wyższych.

3762. **REMER W.: Planowanie produkcji w warsztatach remontowych maszyn i sprzętu.** Gosp. plan. 1952, nr. 10, str. 25—28.

Sposoby obliczania zdolności produkcyjnej w normo-godzinach.

3763. ★ **SAKSAGANSKIJ T. D.: Jak jest zorganizowana produkcja w zakładzie budowy maszyn.** Tjum. z ros. Warszawa 1952. Polgos, s. 207, 1 nlb.

Omówienie podstawowych zagadnień organizacji produkcji i ekonomiki zakładu budowy maszyn. Wyjaśnienie istoty planu techniczno-przemysłowo-finansowego przedsiębiorstwa socjalistycznego. Organizacja planowego kierownictwa produkcji. Omówienie wszelkich form procesu produkcji (od metody potokowej do małoseryjnej i jednostkowej). Podstawowe wiadomości z zakresu normowania pracy i systemów płacy roboczej. Gospodarka finansowa i rachunkowość przeds. budowy maszyn. Szczególnie cenne jest podkreślenie w publikacji znaczenia walki o progresywne normy i upowszechnienie przodujących metod pracy dla stałego wzrostu produkcji, przedsiębiorstwa. Książka napisana jest przystępnie. Autor podaje szereg przykładów z praktyki radzieckiego przemysłu budowy maszyn podkreślając osiągnięcia przodowników pracy, laureatów nagrody stalnowskiej.

Zob. poz. 3616, 3461.

PRZEMYSŁ LEKKI

3764. **BELESZ A.: Zkuszczeni z opatowske Poliany przy zrychlowani obratu obieżnych prostrzedku.** Plan. Hosp. 1952, nr 8, str. 699—702.

Doświadczenia słowackiego przeds. przemysłu włókienniczego z walki o przyspieszenie obiegu środków obrotowych, zapoczątkowanej w kwietniu 1952 r.

3765. ★ **BIERIEZIN B. I.: Matieriałowiedienije poligraficzeskomo proizwodstwa.** Izd. 2. Moskwa 1952. Iskusstwo, s. 270, 1 nlb.

Publikacja poświęcona zagadnieniu gospodarki materiałowej w przemyśle poligraficznym. Planowanie zaopatrzenia. Literatura. W 2 wydaniu uwzględnione zostały najnowsze osiągnięcia postępu technicznego na tym odcinku.

3766. ★ **BIESPAŁOW D. S., IOSINSKIJ W. W.: Organizacja i planirowanije szerstopriadilnowo proizwodstwa.** Moskwa 1952. Gizlegprom, s. 161, 3 nlb.

Omówienie zagadnienia organizacji oraz normowania pracy w podstawowych procesach produkcyjnych w przedsiębiorstwach wełny. Metodyka tworzenia planu działalności przedsiębiorstw. Planowanie zaopatrzenia w surowce, obniżki kosztów własnych produkcji, zatrudnienia i płac.

3767. **CIESIELSKI J.: Rola i zadania służby zaopatrzenia w walce o realizację zadań produkcyjnych w przemyśle.** Prz. skór. 1952, nr 10, str. 235—239.

Organizacja służby zaopatrzenia w przemyśle garbarskim. Metodologia planowania zaopatrzenia. Zagadnienie normowania zapasów materiałowych.

3768. ★ **ILINSKIJ S. A., CHOCHŁOW W. P.: Normirowanije raschoda syria i matieriałow w miecielnom**

proizwodstwie. Moskwa 1952. Rosgizmiestprom, s. 168, 3 nlb.

Publikacja poświęcona zagadnieniu ekonomiki przemysłu meblarskiego. Normy zużycia materiałów. Normatywy zaopatrzenia. Kontrola zużycia. Literatura.

3769. **PLUCIŃSKI M.: Przemysł meblarski w NRD.** Przem. drzewny. 1952, nr 9, str. 254—256.

Różnice w jakości produkcji oraz stosowaniu technologii w przemyśle meblarskim polskim i NRD.

3770. ★ **PODLAZOW M. K.: Organizacja i planirowanije trikotażnowo proizwodstwa.** Moskwa 1952. Gos. Naucz. — Tech. Izd. Leg. Prom., s. 505, 1 nlb.

Książka o charakterze podręcznika dla technikum przemysłowych, omawiająca zagadnienia organizacji i planowania produkcji w fabrykach dziewiarskich. Autor zwraca uwagę głównie na zagadnienia technicznego normowania i organizacji pracy. Wiele miejsca poświęca też metodyce sporządzania planu techniczno-przemysłowo-finansowego i problemom rozrachunku gospodarczego. Wywody teoretyczne są bogato ilustrowane konkretnymi przykładami z doświadczeń przodujących zakładów radzieckich.

3771. **TYBOR I. W.: Obliczenie fizycznej wielkości produkcji zakładu bawełniarskiego.** Przem. włókien. 1952, nr 10, str. 310—315.

Celowość stosowania metody wartościowej w obliczaniu wskaźników wzrostu produkcji zakładu bawełniarskiego. Sposoby analizy wzrostu fizycznej wielkości produkcji wg wskaźników praconości.

3772. ★ **TYBOR J.: Przemysł włókienniczy w planie Sześcioletnim.** Warszawa 1952. PWT, s. 144.

Drogi rozwoju przemysłu włókienniczego w okresie Planu 6-letniego. Założenia planu przem. włókienniczego i oparcie ich na doświadczeniach planu 3-letniego. Zagadnienie bazy surowcowej przem. włók. Plany produkcji i inwestycji. Plan zatrudnienia. Osiągnięcia i zadania nauki w przemyśle włókienniczym.

3773. ★ **USIENKO W. A.: Organizacja i planirowanije kokonomotalnowo i szelkokrutilnowo proizwodstw.** Moskwa 1952. Gizlegprom, s. 207, 1 nlb. Organizacja i planirowanije priedpriatij tiekstilnoj promyszlenosti, cz. 2, wypusk 3.

Książka zawiera omówienie metod planowania i organizacji produkcji przedsiębiorstw przemysłu jedwabniczego. Obszerne rozdziały poświęcone są zagadnieniom planowania pracy i płacy, kosztów własnych oraz zużyciu surowców.

3774. **Wskazania VII Plenum KC PZPR dla przemysłu ceramiki szlachetnej.** Szkło i Ceramika. 1952, nr 9, str. 211—216.

Zadania przemysłu ceramicznego w zakresie dalszego rozwoju produkcji i jej mechanizacji.

3775. ★ **ZAMACHOWSKIJ L. I.: Organizacja i planirowanije chłopko-priadilnowo proizwodstwa.** Moskwa 1952. Gizlegprom, s. 239, 1 nlb. Organizacja i planirowanije priedpriatij tiekstilnoj promyszlenosti, cz. 2, wypusk 1.

Książka omawia podstawowe zagadnienia organizacji i planowania produkcji w przedsiębiorstwach bawełny. Szczególne znaczenie dla ekonomisty mają rozdziały o planowaniu pracy i płacy, o planowaniu kosztów własnych oraz o związku techniczemu i ekonomicznemu między przedsiębiorstwem a tkactwem.

Zob. poz. 3507, 3711.

PRZEMYSŁ ROLNY I SPOŻYWCZY

3776. **BIEKUNOW N. A.: Uluczszit' mietodologiju kalkulirowanija siebiestoimosti w rybnoj promyszlenosti.** Rybn. choz. 1952, nr 7, str. 19—23.

Omówienie sposobów ulepszenia metodologii kalkulacji kosztów własnych produkcji w przemyśle rybnym. Przyczyny błędów w klasyfikowaniu nakładów na poszczególne grupy rozchodów.

3777. GEPKE S. T.: **Puti sniżenija siebiestoičnosti produkcii.** Sacharn. promysl. 1952, nr 10, str. 41—44.

Rozważania, dotyczące związku między kosztami własnymi produkcji a szybkością obiegu środków obrotowych. Wnioski z doświadczeń przemysłu cukrowniczego w 1951 r. w zakresie możliwości obniżki kosztów własnych.

3778. KAMIENNY M.: **Niektóre problemy przemysłu rybnego na tle uchwał VII Plenum.** Gosp. rybna. 1952, nr 10, str. 2—3.

Potrzeba zwiększenia mechanizacji pracy i zapewnienia zakładom odpowiedniej siły roboczej.

3779. **Kampania cukrownicza w świetle VII Plenum KC PZPR.** Gaz. cukrow. 1952, nr 10, str. 218—220.

Aktualne zadania cukrownictwa w kampanii 1952 r. omówione na VII Plenum (zagadnienia surowca, mechanizacji, bezpostojowego przebiegu kampanii, współzawodnictwa pracy i płac).

3780. LESZCZYŃSKI J.: **O zwiększenie akumulacji w przemyśle cukrowniczym.** Gaz. cukrown. 1952, nr 9, str. 196—200.

Znaczenie stałej walki o obniżenie kosztów własnych jak również roli i zadań rozrachunku gospodarczego oraz prawidłowej księgowości dla zwiększenia akumulacji i usprawnienia gospodarki zakładów przemysłu cukrowniczego.

3781. MILEWSKI E.: **Z zagadnień przemysłu jajczarsko-drobiarskiego.** Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1111—1114.

Sezonowość drobiarskiej produkcji hodowlanej (dane procentowe skupu drobiu i jaj). Zagadnienia przetwórstwa (zdolność produkcyjna, mechanizacja, normowanie pracy w zakładach przetwórczych).

3782. **O projektowaniu przedprijetija i sniżenii snabżenii oborudowanijem.** Motocz. promysl. 1952, nr 9, str. 5—9.

Projektowanie wyposażenia zakładu mleczarskiego w urządzenia służące do produkcji. Uwagi na temat możliwości uzyskania oszczędności w tym zakresie.

3783. STĘPIŃSKI M.: **Kierunki rozwojowe chłodnictwa żywnościowego w Polsce Ludowej.** Przem. rolny. 1952, nr 10, str. 373—376.

Stan chłodnictwa do r. 1939. Rozbudowa chłodnictwa w planie 3-letnim i perspektywy rozwojowe w Planie 6-letnim.

XIV ROLNICTWO I LEŚNICTWO

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3792. ★ ABRAMOW B.: **Partija bolszewików — organizator bor'by za likwidaciju kułaczestwa kak klasa.** 1952. Gospolitizdat, s. 134, 2 nlb.

Książka o socjalistycznej przebudowie wsi i walce z kułactwem w ZSRR, przedstawiająca doświadczenia partii bolszewickiej w okresie budownictwa socjalizmu. W oparciu o bogaty materiał faktyczny autor omawia historię przygotowywania warunków do likwidacji kułactwa jako klasy oraz okres samej likwidacji, poświęcając m. in. uwagę walce z lewackimi wypaczeniami linii partyjnej.

3793. ★ ANISIMOW N. I.: **Razwitijsie sielskowo choziajstwa w pierwoj posliewojennoj piatiletkie.** Gospolitizdat. 1952, s. 133, 2 nlb.

Rozwój rolnictwa średniego w pierwszej powojennej pięcioletce. Na tle charakterystyki głównych zadań pięcioletki, autor omawia wyniki jej

3784. VOLKIENSZTEJN B. M.: **Analiz siebiestoičnosti sachara pieska.** Sacharn. promysl. 1952, nr 9, str. 40—43.

Analiza kosztów własnych produkcji cukru (kryształu). Struktura tych kosztów i sposoby ich obniżenia.

Zob. poz. 3401, 3636, 3974—75.

DROBNA WYTWÓRCZOŚĆ I RZEMIOSŁO

3785. A. N.: **Zagadnienia pomocniczych spółdzielni rzemieślniczych w rozwoju i organizacji usług rzemieślniczych dla wsi.** Rzem. 1952, nr 45, str. 2.

3786. HARTNICK K.: **Zur Förderung des Handwerks.** Sozfürsorge. 1952, nr 18, str. 455—456.

Komentując szereg aktów prawnych, dotyczących rzemiosła, wydanych przez rząd NRD oraz wypowiedzi wicepremiera Grotewohla o roli rzemiosła w odbudowie gospodarki narodowej autor charakteryzuje sytuację społeczno-gospodarczą rzemiosła w NRD.

3787. NIEWADZI C.: **Organizacja drobnej wytwórczości.** Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 49—52.

Obecna struktura organizacyjna drobnej wytwórczości planowanej centralnie i terenowo.

3788. NIEWADZI C.: **Zadania rad narodowych w planowaniu terenowym.** Życie gosp. 1952, nr 21, str. 1162—1165.

Rola, zadania oraz obowiązki rad narodowych przy opracowywaniu i ustalaniu planów produkcyjnych drobnej wytwórczości.

3789. **Wykonanie planu I półrocza przez uspołeczniony przemysł drobny.** Drob. Wytw. 1952, nr 9, str. 6—8.

Ogólna ocena wyników produkcji i przyczyn niewykonania planu I półrocza.

3790. ZELICKI P.: **O niektórych zagadnieniach drobnej wytwórczości w świetle VII Plenum.** Drob. Wytw. 1952, nr 9, str. 2—6.

Rola operatywności w zaopatrzeniu. Zagadnienia oszczędności surowca i wykorzystania surowca odpadkowego. Racjonalne magazynowanie i przechowywanie surowców.

3791. ZŁOTNICKI G.: **Zespolowe metody pracy w spółdzielczości rzemieślniczej.** Życie gosp. 1952, nr 18, str. 995—997.

Korzyści stosowania zespolowych metod pracy (na przykładzie krawieckich spółdzielni usługowych) przy wykonywaniu globalnych planów produkcji. Wpływ tych metod na wydajność pracy i potrzeba ich upowszechniania.

realizacji, przeprowadzając analizę ich znaczenia ekonomicznego, wykazując wzrost i wzmocnienie struktury rolnictwa radzieckiego. Czytelnik znajdzie też przegląd perspektyw dalszego rozwoju rolnictwa w oparciu o stalinowski plan przeobrażenia przyrody.

3794. BOGUSŁAWSKI F.: **Przodujące metody prac podwórzowych.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 10, str. 440—441.

Znaczenie organizacji prac podwórzowych dla praktyki rolniczej (rozmişczenie budynków gospodarczych, ich wewnętrzne rozplanowanie, mechanizacja pracy itp.).

3795. BYCHOWSKI A.: **Rozwój rolnictwa w Niemieckiej Republice Demokratycznej.** Nowe Czasy. 1952, nr 38, str. 10—13.

Dotychczasowe wyniki realizacji planu 5-letniego NRD (1951—1955) w zakresie upraw, produkcji rolnej i hodowlanej oraz rozwoju spółdzielni produkcyjnych.

3796. CHEŁCHOWSKI H.: **Wies pracuje w szeregach Frontu Narodowego**. Nowe Drogi. 1952, z. 10, str. 83—94.

Perspektywy rozwojowe wsi polskiej w świetle programu wyborczego Frontu Narodowego. Zadania w zakresie uprzemysłowienia rolnictwa i zaopatrzenia wsi. System podatkowy Polski Ludowej i jego charakterystyka. Walka o wypełnienie obowiązków wobec państwa jako jedno z podstawowych zadań chłopów. Program Frontu Narodowego jako program pracującej wsi polskiej.

3797. CHIRTOACA P.: **O słuszne stosowanie linii partii w zagadnieniach socjalistycznej przebudowy rolnictwa**. Tłum. z rumun. Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, z. 4, str. 106—120.

Polityka Rumuńskiej Partii Robotniczej w stosunku do wsi i rolnictwa. Program Plenum KC RPR z 1949 r. i jego realizacja. Walka z kulactwem. Rozwój gospodarki zespołowej i ośrodków maszynowo-tractorowych (SMT).

3798. GRÜNBERG F., LEHMANN O.: **Das landwirtschaftliche Kreditwesen in der Deutschen Demokratischen Republik und die Rolle der Deutschen Bauernbank**. Finanzwirtschaft. 1952, nr 16, str. 889—892; nr 17, str. 943—946.

Rozwój kredytu rolniczego i spółdzielczości rolnej w NRD po 1945 r. Konieczność reformy kredytu rolniczego i utworzenie w 1950 r. Niemieckiego Banku Rolnego (Deutsche Bauernbank). Rodzaje operacji kredytowych związanych z rolnictwem. Nowe zadania aparatu kredytowego w wyniku organizacji rolniczej spółdzielczości produkcyjnej.

3799. HELLING G.: **Über die Rolle der Landwirtschaft in der Volksernährung**. Arbeit. 1952, nr 7, str. 439—450.

W oparciu o naukę marksizmu-leninizmu, popartą przykładami wspaniałego rozwoju rolnictwa w ZSRR i krajach dem. lud., autor dowodzi, iż rozwój każdej dziedziny gospodarki narodowej — a więc i rolnictwa — a w następstwie podniesienie poziomu życiowego szerokich mas, zależy przede wszystkim od możliwości rozwoju sił produkcyjnych. W tekście i poza nim podana jest obfita literatura źródłowa.

3800. JANKOWSKI J.: **Planowanie finansowe w socjalistycznych przedsiębiorstwach rolnych**. Finanse. 1952, str. 98—106.

Zmiany w metodologii planowania finansowego gospodarstw rolnych na r. 1953.

3801. KAPIELINSKI J.: **Uspiechi razwitiya selskovo choziajstwa Kitaja**. Socialist. sielsk. choz. 1952, nr 9, str. 50—57.

Przebieg realizacji reformy rolnej z 1950 r. w Chinach Ludowych. Rozwój produkcji rolnej po przeprowadzeniu reformy. Omówienie środków przyjętych dla zwiększenia produkcji nawozów sztucznych i podniesienia hodowli zwierząt gospodarskich. Prace nad utworzeniem leśnych pasów ochronnych.

3802. KOŁTUNOWICZ M.: **Rozpowszechnianie przodujących metod pracy w rolnictwie**. Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 10, str. 442—445.

Zadania i środki propagandy rolniczej w ZSRR. Potrzeby i możliwości stosowania radzieckich form upowszechniania przodujących metod pracy w rolnictwie polskim (radio, film, prasa itp.).

3803. KOWALENKO G.: **Obrazcowo powiesti krieditowanije i rasczoty po zagotówkam**. Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 1, str. 44—48.

Rola banku państwa w zakresie kredytowania kolchozów i sowchozów. Kredytowanie produkcji rolnej i zapasów. System rozliczeń.

3804. KOWALOW J.: **Polityka agrarna Komunistycznej Partii Chin**. Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, z. 4, str. 121—133.

Szczególne znaczenie kwestii agrarnej i produkcji rolnej w Chinach Ludowych. Polityka agrarna Komunistycznej Partii Chin i jej oparcie na masach ludowych. Ustawa o reformie rolnej jako jeden z najdonioślejszych dokumentów historii rewolucji chińskiej.

3805. KOZAK W.: **Walka o plany w rolnictwie**. Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1108—1111.

Zadania i obowiązki służby rolnej i terenowych organizacji gospodarczych w racjonalnym i terminowym przeprowadzeniu orki i siewów jesiennych w r. 1952. Akcja szkoleniowo-instrukcyjna. Zapobieganie niedociągnięciom. w zaopatrzeniu wsi w niezbędne artykuły przemysłowe.

3806. ★ KUWSZINOW I. S.: **Razwitiye selskovo choziajstwa Wolgo-Aktiubinskoj zony w swiazi so stroitelstwom stalingradskowo gidrouzla**. Moskwa 1952. Sielchoziz, s. 405, 2 nb, 3 mapy.

Perspektywy rozwoju rolnictwa na stepach (nad dolną Wolgą) w związku z pracami nawadniającymi, przeprowadzonymi w ramach wielkiego stalinowskiego planu przeobrażenia przyrody. Zadania sowchozów, kolchozów, MTS i stacji naukowo-badawczych, związane z realizacją tego planu. Literatura.

3807. ★ ŁOPATKIN A. N.: **Iz istorii razrabotki agrarnoj programmy bolszewistskoj partii**. 1952. Gospolizdat, s. 310, 2 nb.

Książka o dużym znaczeniu dla studiujących zagadnienia polityki agrarnej. Autor oświetla historię rozwoju programu agrarnej partii bolszewickiej. Na podstawie wyczerpującej charakterystyki stosunków rolnych w Rosji carskiej, nakreśla on podstawy ekonomiczne i istotę burżuazyjno-demokratycznego przewrotu agrarnego w Rosji. Omawia wyczerpująco walkę Lenina i Stalina o bolszewicki program agrarny w okresie rewolucji burżuazyjno-demokratycznej oraz o okresie przygotowywania i przeprowadzania Rewolucji Październikowej.

3808. MARECKI J.: **Przez dobre zaopatrzenie wsi do wzrostu produkcji rolnej**. Życie gosp. 1952, nr 18, str. 981—985.

Poprawa zaopatrzenia wsi w r. 1951. Osiągnięcia i błędy aparatu dystrybucyjnego. Zadania spółdzielczości wiejskiej w zakresie zaspakajania potrzeb konsumcyjnych i produkcyjnych wsi oraz właściwej organizacji pracy.

3809. OBORINA G.: **Ob agrarnych odnosnienach w Itali**. Wopr. ekonom. 1952, nr 9, str. 120—127.

O stosunkach rolnych we Włoszech. Recenzyjny artykuł o 4 książkach włoskich — dwóch pracach E. Sereniego i dwóch — R. Grieco — poświęconych kwestii agrarnej w tym kraju, wydanych w ostatnich kilku latach. Obaj omawiani autorzy są wybitnymi działaczami Komunistycznej Partii Włoch. W pracach swych dają oni głęboką marksistowsko-leninowską analizę rozwoju na wsi włoskiej, stosunków agrarnych i walki klasowej w okresie imperializmu i ogólnego kryzysu kapitalizmu oraz sytuacji rolnictwa włoskiego po II wojnie świat. Recenzentka ocenia wszystkie prace jako bardzo pozytywne. Sama recenzja pozwala już na wyrobienie poglądu o problematyce agrarnej Włoch.

3810. PERRY P.: **Nasza praca wśród mas fermerskich**. Tłum. z ang. Zesz. ekonom. „Nowych Dróg” 1952, z. 4, str. 174—189.

Przemówienie wygłoszone na XV Zjeździe Krajowym Komunistycznej Partii St. Zjednoczonych, poświęcone polityce partii wśród biedoty wiejskiej. Związki wielkiego kapitału z wielką własnością rolną w St. Zjedn. Dążenie do wyparcia drobnych i średnich farmerów z posiadanej przez nich ziemi. Sytuacja ekonomiczna mas fermerskich. Kwestia agrarna i szczególnie ciężkie warunki bytu na południu St. Zjedn. Zadania KP St. Zjedn. na odcinku polityki na wsi.

3811. SCHÄFER A.: **Rozwój rolnictwa w Niemieckiej Republice Demokratycznej.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“ 1952, z. 4, str. 137—140.

Osiągnięcia NRD w dziedzinie produkcji rolnej. Porównanie sytuacji w rolnictwie NRD i Niemiec Zach. Pauperyzacja chłopstwa i upadek produkcji rolnej w Niemczech Zach.

3812. SZEPIŁOW D.: **Stalin — twórca ustroju kołchozowego ZSRR.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“ 1952, z. 4, str. 39—60.

Stalinowska teoria kolektywizacji rolnictwa jako rozwinięcie leninowskiego planu spółdzielczego. Tezy XV Zjazdu WKP(b) i masowy ruch kołchozowy w ZSRR. Analiza wyników gospodarki kołchozowej w okresie stalinowskich planów pięcioletnich. Omówienie prac Stalina pośw. zagadnieniu kolektywizacji rolnictwa.

3813. ★ **Woprosy ziemledielija na Jugo-Wostokie SSSR.** Moskwa 1952. Sielchozgid, s. 113, 3 nlb.

Omówienie zagadnienia rolnictwa w południowo-wschodniej europejskiej części ZSRR na podstawie materiałów z konferencji z dn. 25—28 stycznia 1951 r. Teksty referatów, wygłoszonych na tej konferencji. Postanowienia, dot. zalesień i zastoso-

Zob. poz. 3315, 3317, 3349, 3531, 3576, 3579, 3691, 3954.

PAŃSTWOWE GOSPODARSTWA ROLNE

3814. ★ **BASIUK T. Ł.: Organizacja sowchozowo proizwodstwa.** Moskwa 1952. Sielchozgid, s. 375, 1 nlb.

Zagadnienie gospodarki w sowchozach radzieckich. Organizacja i zadania produkcyjne sowchozów. Środki produkcji. Organizacja gospodarki finansowej. Planowanie. Organizacja kierownictwa sowchozem. Literatura.

3815. ★ **CZERKASOW I.: Sowchozy i ich rol w socialisticeskom choziajstwie.** Moskwa 1952. Moskowskij Raboczij, s. 83, 1 nlb.

Sowchozy i ich rola w gospodarce socjalistycznej. Powstawanie i rozwój gospodarki sowchozowej w ZSRR. Metody umacniania gospodarki sowchozów. Udział sowchozów w akcji podnoszenia poziomu rolnictwa radzieckiego i kształcenia kadr.

3816. ★ **IWANOW A. Je., KOZŁOWSKIJ N. G.: Sprawocznaja kniga direktora sowchoza.** Cz. I. Moskwa 1952. Sielchozgid, s. 902, 2 nlb.

Publikacja zawiera szczegółowe oświetlenie problemów gospodarki i planowania w rolnictwie. W cz. I omówione są zagadnienia produkcji roślinnej, m. in.: zag. urządzeń rolnych w sowchozach, zag. zatrudnienia, zaopatrzenia i gospodarki finansowej. Książka opracowana jest w formie poradnika dla personelu kierowniczego w sowchozach.

Zob. poz. 3597.

SPÓLDZIELNIE PRODUKCYJNE

3817. **CZERWENKOW W.: Zagadnienia ruchu spółdzielczego na wsi, a podstawowe założenia statutu produkcyjnych spółdzielni rolnych (TKZS).** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“ 1952, z. 4, str. 93—105.

Socjalistyczna przebudowa rolnictwa bułgarskiego i rozwój spółdzielczości produkcyjnej. Podstawowe założenia projektu statutu TKZS. (Wyjątki z referatu wygłoszonego na krajowej konferencji bułgarskich TKZS w kwietniu 1950 r.).

3818. **CZYSZKOWSKA J.: Fundusze spółdzielni produkcyjnych.** Nowe Rolnictwo 1952, nr 9, str. 5—14. Rola, znaczenie i struktura funduszy: podstawowych, obrotowych i społecznego.

3819. **ERDAI F.: Roczny bilans gospodarki spółdzielczo-produkcyjnej.** Życie gosp. 1952, nr 23, str. 1258—1259.

Osiągnięcia węgierskiej spółdzielczości produkcyjnej w zakresie organizacji oraz produkcji rolnej i hodowlanej.

3820. ★ **HROUDA J.: Odhalte je.** Praha 1952. Brazda, s. 62.

Zarys rozwoju czechosłowackich spółdzielni produkcyjnych. Walka z bogaczami wiejskimi. Oczyszczanie spółdzielni produkcyjnych i stacji maszynowo-traktorowych z elementów kułackich. Ochrona wsi przed akcją sabotażową kułaków.

3821. **KAMINSKIJ A.: Niedielimyje fondy-osnowa razwitija obczestwiennowo choziajstwa kołchoza.** Kołchozn. proizw. 1952, nr 9, str. 8—9.

Fundusz niepodzielny kołchozu jako podstawowy element majątku społecznego członków kołchozu. Źródła i struktura tego funduszu.

3822. **KOHLMEY G.: Der Aufbau der landwirtschaftlichen Produktions genossenschaften in den Volkedemokratien Ost-und Südosteuropas.** Arbeit. 1952, nr 10, str. 712—722.

Przegląd dotychczasowej sytuacji w zakresie spółdzielczości produkcyjnej w krajach dem. lud. Gospodarze i polityczne przesłanki ruchu spółdzielczego na wsi oraz konieczność jego uaktywnienia, z zachowaniem jednak całkowitej dobrowolności zrzeszania. W zależności od etapu rozwoju politycznego kraju, należy przyjąć odpowiednią formę spółdzielni.

3823. **KULAGIN N.: O podziale produktu społecznego kołchozów.** (Skróc. tłum. z czas. Wopr. ekonom. 1952, nr 8). Nowe Rolnictwo 1952, nr 9, str. 80—89.

Wzajemne stosunki miasta i wsi w zakresie wymiany produktów spożycia w warunkach gospodarki socjalistycznej. Układ warunków produkcji kołchozowej. Skład i prawidłowy podział produktu kołchozu. Podział naturalnych i gotówkowych dochodów w kołchozie. Dostawy obowiązkowe i ich normy. System wynagradzania za pracę w kołchozach.

3824. **MIELNIKOW S.: Rost dochodow i ukriepljenje finansowo choziajstwa artieli.** Kołchozn. proizw. 1952, nr 9, str. 10—13.

Wzrost dochodów i umocnienie gospodarki finansowej artelu rolnego w oparciu o produkcję towarową. Zasady dyscypliny finansowej.

3825. ★ **Pierspiektiwy razwitija kołchozowo proizwodstwa Jugo-Ukrainskoj SSR.** Kijew 1952. Izd. AN USSR. Rec. Socialist. sielsk. choz. 1952, nr 9, str. 61—63.

Publikacja omawia perspektywy rozwoju produkcji rolniczej w kołchozach południowej Ukrainy w związku z realizacją planu przeobrażenia przyrody oraz scalenia małych kołchozów. Materiały z tego zakresu zebrane i opracowane zostały przez ekspedycję naukowo-badawczą Instytutu AN USSR. Recenzent zarzuca, że w pracy za mało wnikliwie omówione zostało znaczenie trawo-polnego systemu dla rozwoju rolnictwa.

3826. ★ **PLESZKOW P.P., POLETAJEW N. N.: Kołchoz imieni Makarowa.** Moskwa 1952. Sielchozgid, s. 227, 3 nlb.

Monografia kołchozu im. Makarowa, przedstawiająca obraz działalności wzorowego gospodarstwa rolnego. Materiały zawarte w publikacji mogą być poważną pomocą w pracy spółdzielni produkcyjnych.

3827. ★ **Statuty spółdzielni produkcyjnych.** Warszawa 1952. K i W, s. 77, 2 nlb.

Nowe wydanie wzorów statutów dla spółdzielni produkcyjnych różnych typów. Publikacja zawiera 4 przykładowe typy statutów: Rolniczego Zrzeszenia Spółdzielczego (RZS), Rolniczej Spółdzielni Wytwórczej (RSW), Rolniczego Zespołu Spółdzielczego (RZS) oraz Zrzeszenia Uprawy Ziemi (ZUZ). Zob. poz. 602.

3828. ★ **SZCZUROW S. W.: Ekonomiceskaja effektivnost' kołchozow proizwodstwa.** Moskwa 1952. Sielchozgid, s. 310, 2 nlb.

XV TRANSPORT

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3850. STIERWALD: **Rahmenkollektivverträge im Organisationsbereich der IGTransport.** Verkehr. 1952, nr 8, str. 230—231.

Znaczenie wprowadzenia ramowych umów zbiorowych w dziedzinie transportu — dla wykonania planów produkcyjnych, ulepszenia metod pracy oraz przestrzegania zasad rozrachunku gospodarczego. Wywody autora poparte są przykładami z konkretnych zakładów pracy.

3851. ★ SUCHY L.: **Plan doprawy na r. 1953.** Praha 1952. Prumyslowe Wydawatelstvi, s. 52.

Komentarz i instrukcja dot. sporządzania planów transportu na r. 1953 w CzSR. Komplet stosowanych formularzy wraz ze sposobem wypełniania.

3852. SZÓSTAKOWSKA A.: **O wykonanie jesiennych zadań przewozowych.** Życie gosp. 1952, nr 19, str. 1043—1046.

Omówienie uchwały Prez. Rządu (Nr 306 z dnia 12.IV.1952 r.), dot. zagadnienia racjonalnego wykorzystania środków transportowych i rozłożenia przewozów — oraz uchwały Prez. Rządu (Nr 546 z dnia 9.VII.1952 r.), wprowadzającej nowy tryb sporządzania i zatwierdzania kwartalnych i miesięcznych planów przewozowych.

3853. TOMICZEK H.: **Zadania klientów i przewoźników w likwidacji szczytu przewozowego.** Gosp. plan. 1952, nr 10, str. 28—35.

Zagadnienie równomiernego rozłożenia przewozów (omówienie aktualnych uchwał Prez. Rządu). Potrzeba ścisłej współpracy użytkowników i pracowników służb transportowych i likwidacji trudności przewozowych kampanii jesiennej (środku, zalecenia).

3854. WALENDZIAK I.: **Analiza planu przewozu ładunków na r. 1953.** Transp. 1952, nr 9, str. 322—324.

3855. ZIMBEL A.: **Die Anwendung des allgemeinen Vertragssystem auf Transportleistungen.** Verkehr. 1952, nr 4, str. 100—102.

System umowny w transporcie NRD w świetle ustawy o narodowym planie gospodarczym na r. 1952 oraz rozporządzenia z dn. 6.XII.1951 o wprowadzeniu powszechnego systemu umownego w dziedzinie dostaw towarów dla gospodarki społecznej. Szczegółowe omówienie rodzajów umów i obowiązków kontrahentów.

3856. ★ ZWONKOW W. W.: **Wielkie stroiki komunizmu i transport.** Moskwa 1952. Izd. AN SSSR, s. 93, 3 nlb., 1 mapa.

Wydawnictwo o charakterze popularno-naukowym, poświęcone zagadnieniu roli wielkich budowli komunizmu dla rozwoju transportu radzieckiego. Charakterystyka największych urządzeń hydrotechnicznych. Ogólne omówienie wzrostu obrotu towarowego, rozwoju sieci transportowej i podniesienia poziomu technicznego wyposażenia transportu.

Zob. poz. 3631, 3691.

TRANSPORT KOLEJOWY — DROGI ŻELAZNE

3857. ★ CHACZATUROW T. S.: **Żelaznodorzny transport SSSR.** Moskwa 1952. Transzeldorizdat, s. 261, 3 nlb.

Rys historyczny rozwoju transportu kolejowego w ZSRR. Omówienie znaczenia tego transportu dla gospodarki narodowej. Charakterystyka poszczególnych dziedzin gospodarki kolejowej pod względem ekonomicznym i technicznym. Końcowe rozdziały poświęcone są zagadnieniom pracy i płacy oraz rozrachunku gospodarczego i rentowności. Książka stanowi podręcznik ekonomiki transportu kolejowego.

3858. ★ CHODOTAJEW W. P.: **Żelaznodorzny transport w planirowkie gorodow.** Moskwa 1952. Transzeldorizdat, s. 211, 1 nlb.

Zasady planowania urządzeń kolejowych i stacyjnych oraz normy tych urządzeń zależnie od wielkości miasta. Wpływ urządzeń transportu kolejowego na rozwój gospodarki i rozbudowę miasta. Publikacja przeznaczona jest, jako przewodnik metodyczny, dla osób zatrudnionych w planowaniu i odbudowie miasta.

3859. CSANADI J.: **Technicke ulohy przy odkrywani skrytych rezerw w żelez. dopravie.** (Tłum. z węg. czas. „Magyar technika“. 1952, nr 6). Zlepszwatel Wynalazce. 1952, nr 20, str. 594—597.

Zadania techniczne przy wykrywaniu ukrytych rezerw w transporcie kolejowym. Rezerwy w zakresie podnoszenia zdolności produkcyjnej transportu, w zakresie czasokresów przewozów oraz w dziedzinie zużycia materiału i energii.

3860. ★ GEHORSAM L.: **Komunikacja kolejowa w Planie Sześcioletnim.** Warszawa 1952. PWT, s. 72, 1 nlb.

Rola i znaczenie transportu kolejowego w planowej gospodarce socjalistycznej. Odbudowa kolejnictwa polskiego w okresie Planu 3-letniego. Omówienie podstawowych założeń Planu 6-letniego dla kolei.

3861. ★ GULEW Ja. F., PIETRIW D. W.: **Bagażnyje pieriewozki.** Moskwa 1952. Transzeldorizdat, s. 203, 1 nlb.

Sposoby prowadzenia ewidencji przewozów towarów i bagażu podręcznego na kolejach radzieckich. Wskazówki, dot. zastosowania mechanizacji pracy przy załadunku i wyładunku bagażu. Organizacja przyjmowania i wydawania przesyłek. Tarify.

3862. KUCZBORSKI S.: **Ekonomiczne uzasadnienie elektryfikacji kolei głównych.** Życie gosp. 1952, nr 21, str. 1159—1167.

Trudności w obliczaniu konkretnych efektów ekonomicznych wprowadzania trakcji elektrycznej w Polsce kapitalistycznej. Elektryfikacja linii Warszawa—Katowice. Przyszłe doświadczenia z eksploatacji tej linii jako podstawa planów elektryfikacji PKP.

3863. ★ MARTYNIENKO N. W.: **Wniedrienije pieriedowej technologii na sortirowocznoj stancii.** Moskwa 1952. Transzeldorizdat, s. 73, 3 nlb.

Wyniki doświadczeń jednej z ukraińskich stacji kolejowych w zakresie usprawnienia rozdziału masowych i drobnicowych przesyłek kolejowych. Obsada brygady robotników sortujących przesyłki. Formy pracy kolektywnej. Organizacja pracy biurowej.

3864. PATOCZKA A.: **Opatrzeni pro zwladnuti podzimni kampaniowe preprawy a pro zhospodarnieni železnicznii preprawy.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 9, str. 216—217.

Próby opanowania jesiennej kampanii przewozowej w CzSR. Walka o zmniejszenie odległości przewozowych i o zwiększenie wykorzystania wagonów w zakresie ich nośności i czasu przewozu. Wykorzystanie niedziel i świąt dla przeładunków.

3865. ★ PECH K.: **Nasze pietistowky.** Praha 1952. Prace, s. 56.

Wypowiedź przodownika pracy, odznaczonego orderem Pracy, na temat powstania i rozwoju współzawodnictwa w kolejnictwie czechosłowackim. Aktualne problemy transportu czechosłowackiego i jego znaczenie dla budownictwa socjalizmu w CzSR.

3866. ★ POWOROŻENKO W. W.: **Planирование маршrutизации pierewozok i jejo effiektivnost'**. Moskwa 1952. Transzeldorizdat, s. 121, 1 nlb.

Autor omawia różne metody organizacji przewozów pociągami towarowymi i specyfikę tych metod w odniesieniu do głównych towarów masowych. Analizuje ekonomiczne znaczenie właściwej organizacji dla przyspieszenia obrotu środków oraz lepszego wykorzystania urządzeń. Podaje konkretne sposoby obliczania efektywności ekonomicznej różnych metod. Książka ma podstawowe znaczenie dla planistów i ekonomistów zatrudnionych w transporcie kolejowym.

3867. STEFAŃSKI F.: **O usprawnienie wykonawstwa remontów taboru kolejowego**. Życie gosp. 1952, nr 22, str. 1272—1276.

Omówienie zagadnienia organizacji, współzawodnictwa i wydajności pracy (osiągnięcia i trudności), na przykładzie Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Ostrowie Wlkp.

3868. ZOBOWLEWICZ M.: **Przewozy jesienne na PKP w roku 1952**. Transp. 1952, nr 9, str. 324—326.

Braki i błędy dotychczasowych opracowań planów przewozowych. Konieczność usuwania nierównomierności przewozów. Zadania służby ruchu w wykonaniu tegorocznych przewozów jesiennych.

3869. ŻÓLCIŃSKI Z.: **Realizacja zadań służby handlowej w przewozach jesiennych**. Prz. kolej. 1952, nr 10, str. 393—396.

Przygotowanie służby handlowej do przewozów jesiennych na PKP w r. 1952. Brak i niedociągnięcia oraz, sposoby usunięcia tych braków.

Zob. poz. 3746, 3970.

TRANSPORT MORSKI — ŻEGLUGA MORSKA

3870. ★ GROSS H., HOŁOWIŃSKI J. T.: **Czartery w polskim handlu morskim**. Warszawa 1952. WK, s. 283, zał. 8.

Czarter jako jedna z form umów o przewóz drogą morską; jego charakter prawny. Wykonanie umowy przewozu. Omówienie formularzy czarterowych, najczęściej stosowanych przy zawieraniu umów przewozu z portów lub do portów polskich. Praca ma charakter podręcznika; zawiera szczegółowe wskazania praktyczne i wzory formularzy. Zamieszczony na końcu pracy, alfabetycznie ułożony skorowidz rzeczowy stanowi niejako mały słowniczek czarterowy.

3871. KRZYŻANOWSKI T. M., SÓJKA Z., WOJEWÓDKA C.: **Metoda szybkościowej obsługi statków w portach morskich**. Wydawnictwo Morskie. Gdańsk 1951, s. 165. — Rec. DĄBROWSKI T., KASPROWICZ B. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 10, str. 444—445.

Recenzent podkreśla przydatność pracy dla użytku studentów szkół wyższych i pracowników portowych. Zaletą pracy jest upowszechnienie przodujących doświadczeń radzieckich w organizacji pracy portów. Zob. poz. 2020.

3872. KUCZMIEROWSKI B.: **Usprawnienie przeładunku drobnicy w naszych portach**. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 9, str. 395—398.

Rozwój obrotów drobnicowych handlu morskiego oraz regularnych linii żeglugi. Koordynacja ruchu statków i przewozów towarowych poprzez planowanie operatywne. Konieczność racjonalizacji składowania drobnicy. Mechanizacja pracy.

3873. OBERTYŃSKI E.: **Przeładunek bezpośredni w pracy portu**. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 10, str. 443—444.

Istota przeładunku bezpośredniego. Możliwości stosowania tego przeładunku w obrotach importowych i eksportowych. Organizacyjno-techniczne przesłanki przeładunku bezpośredniego w pracy portu.

3874. OKEŃCKI W.: **Zagadnienie deklarowania awarii wspólnej przez armatora**. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 10, str. 437—439.

Elementy awarii wspólnej, jej przeprowadzenie i likwidacja. Rola czynnika czasu. Zainteresowania armatora i właściciela ładunku w awarii wspólnej. Możliwości uproszczenia i ułatwienia zagadnienia awarii wspólnej przez wprowadzenie franszysy w wysokości pewnego procentu od wartości statku.

3875. STEFAŃSKI F.: **Mechanizacja i organizacja pracy w porcie Gdańsk—Gdynia**. Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1144—1147.

Zmniejszenie się ładunków masowych przy równoczesnym wzroście ładunków drobnicowych — pryncypaną potrzeby reorganizacji metod pracy portowej. Cele i zadania powołanego Zakładu Robot Zastępczych. Rozwój małej mechanizacji i wzrost wydajności pracy. Wyniki zastosowania metody Kowalowa w pracy portu Gdańsk—Gdynia.

3876. WILD H.: **Das Prinzip der wirtschaftlichen Rechnungsführung und die Volkseigene Wirtschaft in der Schifffahrt**. Verkehr. 1952, nr 8, str. 245—247.

Autor omawia szczegółowo przesłanki wprowadzenia zasad rozrachunku gospodarczego w przedsiębiorstwach transportu morskiego. Przesłankami tymi są zdaniem autora: prawna samodzielność przedsiębiorstw, osobista odpowiedzialność, zaopatrzenie przedsiębiorstwa w środki trwałe i obrotowe oraz stosowanie systemu umownego. Uwagi autora mogą być wykorzystane przy organizowaniu wszelkich przedsiębiorstw państwowych.

3877. WOYTYSKO J.: **Bunkier w wydatkach zagranicznych statku**. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 10, str. 433—436.

Rozmiar kosztów bunkru w wydatkach statku. Sposoby obniżki wydatków zagranicznych na bunkier. Wpływ wielkości zapasów bunkru na zdolność przewozową statku. Ustalenie optymalnego zapasu bunkru krajowego. Ekonomiczne przesłanki bunkrowania podróznego. Wpływ na obniżkę wydatków zagranicznych na bunkier.

Zob. poz. 3435, 3656, 3967.

TRANSPORT WODNY ŚRÓDLĄDOWY — DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE

3878. **Główny Turkmeński Kanał Amu-Daria — Krasnowodsk**. Bolsz. Sow. Enc. Izd. 2, t. 11, str. 462—464. Zob. poz. 3978.

Główny Kanał Turkmeński — jedna z wielkich budowli komunizmu. Jego znaczenie dla gospodarki narodowej w dziedzinie rolnictwa, leśnictwa, energetyki, transportu oraz ogólnego podniesienia stopy życiowej mas pracujących.

3879. KAHOUN F.: **Welke Lipno — juhoczeska stawba socializmu**. Priroda a Spolecznost. 1952, nr 8, str. 458—463.

Opis jednej z budowli socjalizmu w CzSR — budowy wielkiej zapory wodnej na Wełtawie. Budowa ta umożliwi intensyfikację gospodarki Czech pld.-zach. oraz regulowanie stanu wód na Wełtawie.

3880. KOŁDOMASOW Ju.: **Narodnochoziajstwiennoje znaczenije Wołgo-Donskowo sudochnodnowo kanała imieni W. I. Lenina**. Płan. choz. 1952, nr 4, str. 36—45.

Znaczenie narodowo-gospodarcze kanału żeglownego Wołga—Don im. Lenina. Autor ciekawie charakteryzuje rolę jednej z pierwszych wielkich budowli komunizmu, należącej do stalinowskiego planu przeobrażenia przyrody, przede wszystkim w zbliżeniu szeregu rejonów gospodarczych kraju i umocnieniu więzi między nimi. Omawia też znaczenie cymlańskiego węzła hydroelektrycznego oraz system kanałów nawadniających. Czytelnik znajdzie tu sporo materiału liczbowego i faktycznego.

3881. RAPOPORT Ja.: **Pierwieniec wielkich strojek komunizmu.** Wopr. ekonom. 1952, nr 9, str. 21—31.

Pierwsza wielka budowla komunizmu — kanał Wołga—Don i jego rola w tworzeniu bazy materialno-produkcyjnej społeczeństwa komunistycznego. Podsumowanie osiągnięć w dziedzinie racjonalizacji procesów produkcyjnych przy budowie kanału. Dane dot. stopnia mechanizacji i kompleksowej mechanizacji robót.

3882. RIEDEL A.: **Kanał Wołga—Don — ogniwem wielkiego planu** Gosp. wodna. 1952, nr 10, str. 363—366.

Zarys budowy kanału. Znaczenie kanału dla rozbudowy elektryfikacji, prac melioracyjnych i zmiany klimatu krain przyległych oraz jako drogi komunikacyjnej.

Zob. poz. 3394, 3706, 3709.

TRANSPORT POWIETRZNY

3883. OSIŃSKI J.: **30 lat transportu lotniczego w Polsce.** Transp. 1952, nr 9, str. 337—338.

Rozwój i osiągnięcia transportu lotniczego w warunkach przed i powojennych.

ŁĄCZNOŚĆ

3884. ★ OSMYCKI A.: **Łączność w Planie Sześcioletnim.** Warszawa 1952. PWT, s. 75, 2 nlb.

Omówienie zag. łączności pocztowej, telefonicznej, telegraficznej i radiowej, jej roli i znaczenia w życiu gospodarczym Polski oraz kierunków jej rozwoju w Planie 6-letnim. Praca zawiera również rozdział, omawiający rozwój łączności w ZSRR.

3885. PAŁKA S.: **Zagadnienia organizacyjne w służbie pocztowej.** Prz. poczt. 1952, nr 9, str. 5—8.

Organizacja i właściwe metody pracy służb: naddawczej, rozdzielczo-ekspedycyjnej i oddawczej.

XVI HANDEL I ŻYWIENIE ZBIOROWE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3886. BOCZAR K.: **Na marginesie I Kongresu Spółdzielczości Zaopatrzenia i Skupu.** Ekonomista. 1952, z. 3, str. 65—74.

Znaczenie spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu w świetle VII Plenum KC PZPR. Rozwój i osiągnięcia Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. Znaczenie I Kongresu Spółdzielczości Zaopatrzenia i Zbytu zorganizowanego w sierpniu br. w Warszawie. Przebieg obrad. Uchwały Kongresu. Konieczność stałego usprawniania pracy i organizacji Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. Krytyka dotychczasowych błędów i wytyczne dalszej pracy.

3887. ★ BUCHOLC H., DUSZA J.: **Gospodarka finansowa i planowanie finansowe gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.** Warszawa 1952. Polgos, s. 146, 5 nlb. Biblioteka Szkoleniowa Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” Materiały Szkolenia Zaocznego T. 16.

Gospodarka finansowa spółdzielczości „Samopomoc Chłopska” jako część składowa gospodarki finansowej państwa. Zasady organizacji finansowej i systemu finansowego spółdzielczości „Samopomoc Chłopska”. Planowanie finansowe, wykonywanie i kontrola planów finansowych. Podręcznik przeznaczony dla pracowników działów finansowych gminnych spółdzielni i powiatowych związków gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

3888. FALKOWSKA W.: **Socjalistyczny handel zmienia oblicze stolicy.** Gaz. handl. 1952, nr 77, str. 2.

Zagadnienia lokalizacji i rozbudowy sieci handlowej w Warszawie (sklepów, targowisk i magazynów).

3889. GOLDE A.: **O przełamanie zahamowań w organizowaniu O [ddziałów] Z [aopatrzenia] R [obotniczego].** Życie gosp. 1952, nr 21, str. 1165—1167.

Cel i zadania OZR. Wpływ OZR na poprawę zaopatrzenia robotników, zmniejszanie płynności kadr i powiększanie liczby kobiet zatrudnionych w produkcji. Błędy organizacyjne w pierwszej fazie tworzenia OZR.

3890. KLIMOW A.: **Spółdzielczość spożywców w ZSRR.** Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1119—1121.

Zadania, organizacja i metody pracy radzieckiej spółdzielczości spożywców. Zaopatrzenie towarowe wsi. System szkolenia spółdzielczego.

3891. KRETROWSKI J.: **Rola samorządu w spółdzielczości zaopatrzenia i skupu.** Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1114—1116.

Osiągnięcia i błędy gospodarczo-organizacyjne CRS w świetle uchwał I Kongresu Spółdzielczości Zaopatrzenia i Skupu (W-wa, 24—26.VII.1952).

3892. MALIĆ L.: **Druga obniżka cen w Bułgarii.** Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1121—1122.

Polityka cen Bułgarskiej Republiki Ludowej. Znaczenie i wyniki reformy walutowej z maja 1952 r. Wzrost realnej siły nabywczej ludności po obniżce (IX.1952 r.) cen artykułów masowego spożycia.

3893. MARECKI J.: **Zadania spółdzielczości zaopatrzenia i skupu.** Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 25—31.

Poprawa zaopatrzenia wsi przez rozszerzenie sieci spółdzielczości Samopomocy Chłopskiej w r. 1951/52. Produkcja przemysłu spółdzielczego. Istniejące błędy w zaopatrzeniu wsi w materiały budowlane, nawozy sztuczne i narzędzia rolnicze. Polityczne zadania aparatu zaopatrzenia CRS. Planowy i pozaplanowy skup produkcji rolniczej oraz udział w nim CRS. Wytyczne I Kongresu Spółdzielczości Zaopatrzenia i Skupu (W-wa, 24—26.VIII.1952 r.) w zakresie ulepszenia sposobu i metod pracy spółdzielczości zaopatrzenia i skupu.

3894. ★ I (Pierwszy) **Kongres Spółdzielczości Zaopatrzenia i Skupu Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”** (Warszawa 24—26.VIII.1952 r.) Warszawa 1952. Polgos, s. 223, 1 nlb.

Zbiór materiałów dot. Kongresu. Teksty przemówień, dyskusja, teksty uchwał. Kongres dał podsumowanie działalności spółdzielczości zaopatrzenia i skupu w Polsce w l. 1948—1952. Wnioski i uchwały, dot. usprawnienia pracy na odcinku zaopatrzenia wsi, organizacji skupu i kontraktacji. Zob. poz. 3886.

3895. ROZSYPAL K.: **O strukturze ceny.** Plan. Hosp. 1952, nr 8, str. 685—691.

Analiza struktury ceny. Omówienie ujęcia ekonomicznego ceny i jej elementów. Techniczna strona polityki cen. Kształtowanie się cen detalicznych w ZSRR i CzSR.

3896. W. M.: **Przyczyny kryzysu żywnościowego Europy Zachodniej.** Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 64—66.

Analiza danych FAO, dot. produkcji rolnej oraz importu artykułów żywnościowych w krajach Europy Zach. w l. 1948—1951. Zmniejszenie obrotów handlowych zbożem z krajami wschodnioeuropejskimi wynikiem nacisku gospodarczego St. Zjednoczonych.

Zob. poz. 3371, 3385, 3401, 3483, 3629, 3637, 3691.

PLANOWANIE HANDLU

3897. MARECKI B., PISKORSKI J.: **Z zagadnień planowania finansowego w przedsiębiorstwach handlu wewnętrznego.** *Finanse*. 1952, nr 5, str. 90—98.

Zmiany w metodologii planowania finansowego na 1952 r. Trudności i niedociągnięcia przedsiębiorstw handlowych w zakresie planowania w 1952 r. Zmiany wprowadzone w planowaniu finansowym przedsiębiorstw handlowych na r. 1953.

3898. PERZYŃSKI W.: **Źródła zdecentralizowane.** *Życie gosp.* 1952, nr 18, str. 988—992.

Istota podziału masy towarowej na zasoby scentralizowane i zdecentralizowane. Potrzeba aktywizacji źródeł zdecentralizowanych przez uspołecznioną i prywatną drobną wytwórczość. Konieczność zaprowadzenia dokładnej ewidencji towarów, wchodzących do obrotu danego rejonu ze źródeł lokalnych.

3899. **Plan inwestycyjny w handlu.** Osiągnięcia pierwszego półrocza rb. *Gaz. handl.* 1952, nr 76, str. 2; nr 77, str. 3.

Wyniki wykonawstwa inwestycyjnego w handlu. Inwestycje w handlu detalicznym i w zakładach żywienia zbiorowego.

3900. WILIŃSKI F.: **Uwagi o planowaniu terenowym w obrocie towarowym.** *Gosp. plan.* 1952, nr 10, str. 35—39.

Charakterystyka obrotu towarowego w gospodarce socjalistycznej. Elementy i sposoby analizy gospodarczej regionu. Potrzeby ludności. Metody ustalania ilości i jakości towarów oraz usług dla potrzeb ludności. Rozdział masy towarowej na powiaty i miasta (trudności, błędy, wnioski).

ORGANIZACJA I TECHNIKA HANDLU

3901. MARKIEWICZ M.: **Walka z mankami w handlu uspołecznionym.** *Życie gosp.* 1952, nr 18, str. 992—994.

Zasady i metody zapobiegania powstawaniu mank, wykrywania mank i ich windykacji w handlu uspołecznionym.

I OBRÓT ARTYKUŁAMI ROLNYMI I SPOŻYWCZYMI, SKUP I KONTRAKTACJA

3902. A. B.: **Organizacja przepływu masy towarowej zbóż i strączkowych ze zbiorów 1952 r.** *Gosp. zboż.* 1952, nr 9, str. 5—7.

3903. ★ **Instrukcja o organizacji obowiązkowych dostaw zbóż ze zbiorów 1952 r.** Warszawa 1952, s. 79, 1 nlb., IV. Centralny Urząd Skupu i Kontraktacji. (!)

Podstawy prawne obowiązkowych dostaw zbóż. Tryb określenia planów obowiązkowych dostaw. Realizacja dostaw. Skup miarek i odsypów. Dostawy za pracę POM. Tryb postępowania odwoławczego. Stosowanie sankcji karnych i środków przymusowych. Ewidencja dostaw i sprawozdawczość z realizacji dostaw.

3904. ★ KOSTIN N. N., POMIERANIEC A. A.: **Torgowla konsierwami.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 118, 2 nlb.

Organizacja i technika sprzedaży w sklepach z wyrobami przemysłu konserwowego. Towaroznawstwo tych wyrobów. Minimum asortymentowe dla placówki sprzedaży.

3905. ★ KRENIEW A. F.: **Organizacja i technika handlu detalicznego artykułami spożywczymi.** Tlum. z ros. Warszawa 1952. PWSZ, s. 414, 1 nlb.

Struktura organizacyjna handlu wewnętrznego ZSRR. Organizacja, urządzenie i wyposażenie sklepu artykułów spoż. Dobór asortymentu i badanie popytu. Technika obrotu poszczególnymi artykułami spoż. Reklama sklepowa. Organizacja pracy i płacy. Handlowo-finansowy plan sklepu. Praca mająca charakter podręcznika, obejmuje ca-

łokształt zagadnień związanych z organizacją i techniką radzieckiego handlu detalicznego artykułami spoż.

3906. KRETKOWSKI J. D.: **Bieżące zadania organizacji skupu i kontraktacji.** *Życie gosp.* 1952, nr 18, str. 985—988.

Znaczenie i zadania skupu oraz kontraktacji produkcji rolnej w rozwoju gospodarczo-społecznym Polski Lud. Rozwój sieci punktów skupu GS w l. 1949-1951. Zadania spółdzielczości CRS na II półroczu 1952 r i warunki ich realizacji.

3907. ★ MASŁOWSKI F.: **Organizacja i technika skupu.** Warszawa 1952. Polgos, s. 134, zał. 1. Biblioteka Szkoleniowa CRS „Samopomoc Chłopska”. Materiały Szkolenia Zaocznego T. 21

Rola i zadania handlu uspołecznionego. Planowanie i analiza rynku wiejskiego. Organizacja skupu ziemiopłodów i żywca. Technika i organizacja skupu poszczególnych artykułów: jaj, drobiu, pierza i królików, włókna, wełny, włosia, skór, złomu żel. i odpadków. Ostatnia część podręcznika omawia technikę fakturowania zapłaty oraz sprawozdawczość komórek skupu.

3908. ★ SPÓZ K.: **Ubytki towarowe branży ogrodniczej w handlu uspołecznionym.** Warszawa 1952. Polgos, s. 94, 1 nlb.

Charakterystyka ubytków towarowych branży ogrodniczej. Ubytki naturalne i nadzwyczajne. Postępowanie przy wykrywaniu i likwidacji ubytków. Podstawy prawne rozliczeń ubytków tow. Zestawienie przepisów i zarządzeń, obowiązujących w branży ogrodniczej. Tablice obowiązujących, tymczasowych, jednolitych, maksymalnych norm ubytku naturalnego.

3909. ★ SZUMOWSKI P., KAMIŃSKI J.: **Towaroznawstwo i obrót paszami.** Warszawa 1952. Polgos, s. 133, 1 nlb. Biblioteka Szkoleniowa CRS „Samopomoc Chłopska”. Materiały Szkolenia Zaocznego T. 24.

Ogólne wiadomości o bazie paszowej i żywieniu zwierząt domowych. Zarys towaroznawstwa pasz. Organizacja i technika obrotu paszami.

3910. ★ WEIGT KARASIŃSKA S., WOLFART L.: **Pierze.** Warszawa 1952. Polgos, s. 57, 2 nlb. Biblioteka Szkoleniowa CRS „Samopomoc Chłopska”. Materiały Szkolenia Zaocznego T. 22.

Podręcznik zawiera zarys wiadomości towaroznawczych oraz omówienie organizacji i techniki handlu pierzem.

Zob. poz. 3781, 3886, 3891, 3893—94, 3925.

OBRÓT ARTYKUŁAMI PRZEMYSŁOWYMI

3911. ★ BODROW N. N.: **Torgowla elektrotowarami.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 82, 2 nlb.

Organizacja i technika sprzedaży w sklepie z artykułami elektrotechnicznymi. Wiadomości z zakresu towaroznawstwa tych artykułów.

3912. ★ BORISIUK E. W.: **Torgowla obuwiem.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 79, 1 nlb.

Organizacja i technika handlu obuwiem. Zarys towaroznawstwa przeznaczony dla sprzedawców w sklepach z obuwiem. Normy asortymentowe sklepu.

3913. ★ KAWALSKI J.: **Plan finansowy przedsiębiorstwa handlowego.** Hurt żelaza i stali. Warszawa 1952. Polgos, s. 111, 1 nlb.

Pierwsze rozdziały zawierają podstawowe wiadomości o organizacji aparatu dystrybucyjnego oraz zasady dystrybucji żelaza i stali. W powiązaniu z częścią wstępną, omówione są zagadnienia dot. planowania i finansowania w przeds. handlu hurtowego żelazem i stalą. W pracy uwzględniono nast. zagadnienia szczegółowe: rozrachunek gosp. aparatu handlowego na szczeblu hurtu, ceny i roz-

liczenia w obrocie żelazem i stalą, zag. przyspieszenia częstotliwości obrotu środków obrotowych oraz preliminarz budżetowy i budżet jednostki nadrzędnej w dystrybucji żelaza i stali.

3914. **RABAN J.: Obaly czechosl. tabakoweho prumyslu.** Twar. 1952, nr 7, str. 218—221.

Opakowania stosowane w czechosl. przemyśle tytoniowym. Opakowanie jako wskaźnik kultury i środek propagandy konsumpcji. Liczne ilustracje.

3915. ★**STROGOW N. I.: Organizacija i tiechnika raboty promtowoarnomagazina.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 102, 2 nlb.

Podstawowe zagadnienia dot. pracy punktów sprzedaży art. przemysłowych (typy sklepów, urządzenia lokalne, organizacja pracy, zaopatrzenie, gospodarka magazynowa itp.). Broszura podaje wyniki doświadczeń sklepów w Moskwie, Leningradzie i innych wielkich miastach radzieckich. Przeznaczona jest dla pracowników handlowych w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych.

3916. ★**SŪCZKOWA M. N.: Torgowla trikotażnymi towarami.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 61, 3 nlb.

Organizacja i technika obrotu artykułami branży trykotażowej. Zarys towaroznawstwa wyrobów trykotażowych. Normy asortymentowe sklepu.

Zob. poz. 3506, 3508.

ZYWIENIE ZBIOROWE

3917. **BIAŁASIEWICZOWA C.: Żywienie zbiorowe w Związku Radzieckim.** Żywienie zbior. 1952, nr 11, str. 322—324.

Zwięzłe omówienie rozwoju, osiągnięć oraz form żywienia zbiorowego ZSRR w l. 1917—1939 i po II wojnie świat.

3918. **KOMITAU H.: Zadania zakładów żywienia zbiorowego na tle uchwał VII Plenum.** Żywienie zbior. 1952, nr 9, str. 258—259.

Zadania żywienia zbiorowego na wsi i w mieście. Zagadnienia mechanizacji pracy i zaopatrzenia w zakładach gastronomicznych oraz potrzeby dalszego obniżania kosztów własnych.

3919. **PIOTROWSKI K.: Zabezpieczenie własności socjalistycznej.** Żywienie zbior. 1952, nr 10, str. 291—293.

Środki i metody ochrony własności socjalistycznej w zakładach żywienia zbiorowego. Ewidencja majątku ruchomego. Zabezpieczenie majątku obrotowego przedsiębiorstwa. Ubezpieczenia rzeczowe. Obrona przeciwpożarowa.

3920. **ZAWADA J.: Plany na rok 1953.** Żywienie zbior. 1952, nr 9, str. 261—262.

Zasadnicze czynności wstępnych prac planistycznych w przedsiębiorstwach gastronomicznych. Zadania w zakresie analizy terenu. Ustalanie węzłowych zadań na r. 1953 i zmobilizowanie środków do ich wykonania.

Zob. poz. 3502.

HANDEL ZAGRANICZNY

3921. **CERNOHORSKY J.: Wirtschaftliche Zusammenarbeit Volkschina — CSR.** Wirtschaft. 1952, nr 38, str. 12.

Autor omawia przesłanki gospodarcze i polityczne układu chińsko-czechosłowackiego o przedłużeniu na rok 1952 umowy handlowej, istniejącej między tymi krajami od 2 lat.

3922. ★**INOZIEMCEW N. N.: Kauczuk. Mirowoj kapitalistycznej rynek.** Moskwa 1952. Wnieszorgizdat, s. 164.

Cenna i starannie opracowana książka przedstawia procesy opanowania światowego rynku kauczukowego przez kapitał finansowy oraz walkę o kau-

czuk między monopolami od czasów przedwojennych do chwili obecnej. Autor poświęca również wiele uwagi produkcji kauczuku syntetycznego i wykazuje jej obecny charakter jako narzędzia agresji imperializmu amerykańskiego. W końcowych rozdziałach znajdzie czytelnik aktualną analizę kapitalistycznego rynku kauczukowego.

3923. **Internationale Messe in Plovdiv.** Wirtschaft. 1952, nr 38, str. 12.

Międzynarodowe Targi w Bułgarii oraz ich gospodarcze i polityczne znaczenie. Udział ZSRR i krajów dem. lud. Krytyczne uwagi dot. urządzenia i wyposażenia niektórych stoisk.

3924. **Ja. S.: Prowal „liberalizacji targowli“ w Zapadnoj Jewropie.** Wniesz. org. 1952, nr 9, str. 16—22.

Fiasco „liberalizacji handlu“ w Europie Zach. Autor omawia rezultaty polityki znoszenia ograniczeń w handlu i rozliczeniach między krajami zmarszalizowanymi, narzuconej tym krajom przez St. Zjedn. Na podstawie analizy wpływu tej polityki na gospodarkę poszczególnych krajów autor wykazuje nieuchronność jej załamania się i demaskuje ukrywające się za nią dążenia kapitału amerykańskiego do dalszego podporządkowania sobie rynku zachodnio-europejskiego.

3925. **JARMIŃSKA M., ZAHACZEWSKI Z.: Eksport jaj w I półroczu 1952 roku.** Poradn. mlec. jajcz. 1952, nr 9, str. 22—23.

Dane procentowe eksportu jaj oraz jego wyników za okres od marca do czerwca 1952 r. Analiza osiągnięć i trudności eksportu.

3926. **KEJLIN A. Ł.: Umowa kupna-sprzedaży w handlu zagranicznym.** Prz. Ust. gosp. 1952, nr 10, str. 360—362.

Omówienie typów umów cif i fob. Transakcje kupna-sprzedaży dokonywane drogą lądową. Artykuł jest tłum. części rozdz. II pracy pt. Prawowye usłowija wniesznotorgowych sdielok. Moskwa 1947. Międzynarodowa Kniha.

3927. ★**KOBRYNER J.: Światowe rynki towarowe.** Cz. I. Warszawa 1952. PWN, s. 255. Szkoła Główna Służby Zagranicznej w Warszawie. (Masz. pow.)

Omówienie rynków światowych niektórych towarów szczególnie ważnych dla gospodarki Polski Lud. W cz. I omówiono następujące rynki towarowe: węgla, ropy, rudy żelaznej, surowki stali oraz metali nieżelaznych. Rozkład i upadek rynków towarowych świata imperializmu. Powstawanie rynków światowych nowego typu. Skrypt przeznaczony dla wyższych szkół ekonomicznych.

3928. **Leipziger Messe Bindeglied zweier Weltmärkte.** Wirtschaft. 1952, nr 37, str. 1.

Artykuł omawia gospodarczy i polityczny aspekt Międzynarodowych Targów Lipskich i informuje o umowach handlowych zawartych między państwami różnych kontynentów. Podkreślając znaczenie gospodarcze Targów, artykuł wskazuje na możliwość pogłębienia stosunków handlowych między krajami o różnych systemach politycznych, powołując się na Międzynarodową Konferencję Gospodarczą w Moskwie.

3929. **MASTALERZ J.: Stal w gospodarce państw kapitalistycznych.** Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 31—37.

Przyczyny kryzysu nadprodukcji w przemyśle stalowym Anglii i St. Zjedn. w l. 1949—1950. Wydobycie rud żelaza w państwach kapitalist. do r. 1949. Wpływ wojny koreańskiej na zwiększanie się produkcji przemysłu stalowego tych państw. Wzrost obrotów i zysków koncernów stalowych St. Zjedn. i Anglii w l. 1949—1952. Uzależnianie przez St. Zjedn. przemysłu stalowego innych państw kapitalist. Reorganizacja zach.-niemieckich przedsiębiorstw stalowych w r. 1951. Skutki polityki amerykańskiej na rynku stali.

3930. POPESCU M.: **Steigender Warenaustausch zwischen Rumänien und der Deutschen Demokratischen Republik.** Wirtschaft. 1952, nr 37, str. 11.

Autor — wiceminister Handlu Zagranicznego Rumunii — porównuje obecny stan gospodarki rumuńskiej ze stanem przedwojennym. Omawia stosunki handlowe między NRD a Rumunią (asortyment towarów, wzajemne możliwości eksportowe, perspektywy rozwojowe na przyszłość). Tabele

3931. ★SZTILMAN P. M.: **Chlebnyj rynek kapitalistycznych stran posle wtorej mirowoj wojny.** Moskwa 1952. Wnieszorgizdat, s. 119, 1 nlb.

Sytuacja na światowych rynkach zbożowych po II wojnie światowej. Rozmiary międzynarodowego handlu zbożem. Ruch cen. Upadek gospodarki farmerskiej w St. Zjedn. Pomyślne perspektywy rozwojowe dla radzieckiego handlu zbożowego.

3932. **Torgowo-politiceskaja chronika.** Wniesz. torg 1952, nr 9, str. 41—46.

Kronika handlowo-polityczna zawiera aktualne materiały, dot. przede wszystkim stosunków han-

dlowych radziecko-chińskich oraz radziecko-mongolskich.

3933. **Über 300 Millionen Rubel Exportabschlüsse.** Wirtschaft. 1952, nr 38, str. 1.

Artykuł stwierdza, iż Międzynarodowe Targi Lipskie są świadectwem potencjału gospodarczego i wielostronnych możliwości produkcyjnych krajów obozu pokoju. Bogaty asortyment towarów i wysoka jakość produkcji świadczą o właściwym poziomie pracy sektora uspołecznionego NRD. Wreszcie autor omawia stronę rzeczową i finansową umów handlowych zawartych na Targach.

3934. **Zusätzliches Handelsabkommen DDR—UdSSR in Vorbereitung.** Wirtschaft. 1952, nr 37, str. 1.

Artykuł komentuje wypowiedź wicepremiera NRD H. Rau na temat dodatkowej umowy handlowej, która ma być zawarta w bieżącym roku pomiędzy NRD a ZSRR — w ramach istniejącej już umowy długoterminowej.

Zob. poz. 3376, 3454, 3494, 3527.

XVII ZAGADNIENIA KOMUNALNE — GOSPODARKA MIESZKANIOWA

3935. ★ANDRZEJEWSKI A.: **Zagadnienie mieszkaniowe w Polsce Ludowej.** Warszawa 1952. Polgos, s. 174, 1nlb. Biblioteka Instytutu Budownictwa Mieszkaniowego T. 4.

Przegląd osiągnięć Polski Ludowej w zakresie budownictwa mieszkaniowego i gospodarki zasobami mieszkaniowymi w l. 1944—1952. Założenia programowe masowego budownictwa mieszkaniowego. Cechą charakterystyczną pracy jest ścisłe powiązanie zagadnienia mieszkaniowego w Polsce Ludowej z przemianami strukturalnymi całości kształtu gospodarki narodowej.

3936. CEGIELSKI J.: **Ludność i stosunki mieszkaniowe na obszarach Warszawskiego Zespołu Miejskiego.** Biul. Inst. Budown. Mieszkaniowego. 1952, z. 7, str. 1—5; z. 8, str. 1—2. Dod. do mies. Miasto. 1952, nr 9, 10.

Wyniki prac Inst. Budownictwa Mieszkaniowego, poświęconych analizie rozwoju ludnościowego i stosunków mieszkaniowych na terenie WZM. Rozwój ludności w l. 1921—1950, jego cechy i charakterystyka. Zasoby mieszkaniowe i zaludnienie mieszkań. Zmiany w zaludnieniu w okresie powojennym. 10 tabl.

3937. CIBOROWSKI A., MALISZ B.: **Krytyczna ocena ekonomiczności projektów urbanistycznych dla budownictwa mieszkaniowego.** Inw. i Budown. 1952, nr 10, str. 20—28.

Możliwości uzyskania poważnych ekonomicznych korzyści przez właściwe rozwiązanie urbanistyczne budownictwa mieszkaniowego. Lokalizacja osiedli mieszkaniowych w ścisłym powiązaniu z planem urbanistycznym miasta, właściwe wykorzystanie wskaźników ekonomiczno-technicznych oraz typizacja budownictwa — jako czynniki wydajnie wpływające na potaniecie kosztów inwestycji.

3938. DANGEL J.: **Metoda przystosowania materiałów narodowego spisu powszechnego do potrzeb inwentaryzacji urbanistycznej.** Prace Badawcze Instytutu Budownictwa Mieszkaniowego Nr 6. Warszawa 1952. PWT, str. 5—20.

Charakterystyka metody inwentaryzacji pośredniej, przeprowadzonej na podstawie materiałów Narodowego Spisu Powszechnego z 1950 r. Przydatność tej metody dla opracowywania planów urbanistycznych.

3939. DZIEWOŃSKI K.: **Program i wskazówki dla inwentaryzacji urbanistycznej w terenie.** Prace Badawcze Instytutu Budownictwa Mieszkaniowego Nr 6. Warszawa 1952, PWT, str. 21—26.

Szkic programu inwentaryzacji urbanistycznej. Organizacja jej wykonania w terenie. Projekt oznacznictwa dla sporządzania planów urbanistycznych.

3940. DZIEWULSKI S.: **Wytyczne planu generalnego Warszawy.** Miasto. 1952, nr 9, str. 9—14.

Omówienie przestrzennego i komunikacyjnego układu planu.

3941. KOSTROWICKI J.: **O funkcjach miastotwórczych i typach funkcjonalnych miast.** Prz. geogr. 1952, z. 1—2, str. 7—64.

Intensywna urbanizacja kraju jako wynik industrializacji. Znaczenie zagadnienia lokalizacji miast i osiedli w gospodarce planowej. Cechy charakterystyczne miast w okresie imperializmu. Potężny wzrost planowej urbanizacji w ustroju socjalistycznym. Charakterystyka sieci miast i osiedli w Polsce Ludowej. Klasyfikacja miast wg typów funkcjonalnych i jej znaczenie dla planowania przestrzennego sieci osiedli w kraju lub regionie.

3942. ★LEWCZENKO Ja. P.: **Planirowka gorodow.** Izd. 2. Moskwa 1952. Gosstrojizdat, s. 115, 1 nlb.

Autor, na podstawie badań praktycznych i naukowych, oświetla zagadnienie techniczno-ekonomicznych wskaźników generalnego planu zabudowy i rozbudowy miasta. Wykaz czasopism radzieckich poświęconych architekturze i urbanistyce.

3943. ★LEWCZENKO Je. P.: **Stoimost' stroitelstwa elementow goroda.** Problemy sowiezskowo gradostroitelstwa. 1952, nr 3, str. 135—143.

Koszty budowy poszczególnych urzędzeń miejskich. Źródła finansowania. Zakres budownictwa komunalnego. Fundusz gospodarki mieszkaniowej.

3944. ★LITTERER W.: **Nowe osiedla mieszkaniowe i ich mieszkańcy.** Warszawa 1952. Polgos, s. 208. Biblioteka IBM, T. 3. Rec. A. MATEJKO. Prz. Zag. soc. 1952, nr 9, str. 42—43.

Rec. podkreśla wartość pracy, omawiającej warunki mieszkaniowe w nowych osiedlach i zagadnienie wykorzystania danych demograficznych przy programowaniu nowych osiedli — dla planistów i projektantów. Zob. poz. 3252.

3945. LITTERER M.: **Rozwój sieci osiedli miejskich na terenie województwa wrocławskiego w XIX i XX wieku.** Prz. geogr. 1952, z. 1—2, str. 65—83.

- Analiza rozwoju osiedli miejskich w woj. wrocławskim w l. 1828—1939, tj. w okresie powstawania ustroju kapitalistycznego i jego przechodzenia przez kolejne stadia rozwojowe. Charakterystyka okresu 1939—1945 i zmian spowodowanych zniszczeniami wojennymi. Objęcie terenów Dolnego Śląska przez władze Polski Ludowej. Rozwój sieci osiedli miejskich woj. wrocławskiego w Planie 6-letnim.
3946. MIZERA S.: **Rozdzielnictwo mieszkań z nowego publicznego budownictwa**. Miasto. 1952, nr 10, str. 24—26.
Zasady i tryb rozdziału mieszkań uzyskanych w wyniku realizacji publicznego budownictwa mieszkaniowego (omówienie uchwały Rady Ministrów Nr 496 z 18.VII.1951 r.).
3947. **Nowyje knigi po gorodskomu chozajstwu**. Gorodsk. choz. Moskwy. 1952, nr 8, str. 39—40.
Przegląd bibliograficzny nowości radzieckich z zakresu gospodarki komunalnej.
3948. ★OSZCZEPKOW G. D.: **Sozdanie nowowo centra sowietskowo Minska**. Problemy sowietskowo gradostroitelstwa. 1952, nr 3, str. 6—46.
Odbudowa centrum Mińska radzieckiego. Realizacja planów urbanistycznych nowoczesnego wielkiego miasta. Rozmieszczenie gmachów użyteczności publicznej. Rozplanowanie sieci komunikacyjnej.
3949. PROKOPCZUK J., NIEBOJEWSKA M.: **Przepisy dotyczące mieszkań dla pracujących w ramach publicznej gospodarki lokalami**. Prz. Zag. soc. 1952, nr 10, str. 24—30.
Zagadnienie mieszkań dla pracujących w świetle przepisów kredytu o publicznej gospodarce lokalami (jednolity tekst) z 1950 r.
3950. ★SMIRNOWA O. W.: **Protiworieczija kapitalistyczeskowo goroda i ich otrazhenije w planirowkie i architekturie**. Problemy sowietskowo gradostroitelstwa 1952, nr 3, str. 150—162.
Sprzeczności w rozplanowaniu i architekturze miast w krajach kapitalistycznych i ich wyraz w urbanistyce. Prymitywizm i przesada w amerykańskim budownictwie miejskim (na przykładzie Chicago, Filadelfii itp.). Trudne warunki bytowania w miastach tego typu.
3951. SROKA S.: **Osiągnięcia gospodarki komunalnej m. st. Warszawy 1945—1952 r.** Miasto. 1952, nr 9, str. 1—9.
Wyniki odbudowy i rozbudowy budownictwa mieszkaniowego, wodociągów, kanalizacji, melioracji, komunikacji miejskiej oraz budownictwa drogowego.
3952. ★SZISZKIN I. A., BIRIUKOW Ł. Je.: **Niekotoryje woprosy planirowanija i zastrojki gorodow Urała**. Problemy sowietskowo gradostroitelstwa. 1952, nr 3, str. 47—95.
Wybrane zagadnienia planowania i zabudowy miast w rejonie Uralu. Przegląd problemów urbanistycznych, sanitarnych i gospodarczych nowozałożonych miast w przemysłowym okręgu na Uralu. Analiza form rozwiązania tych problemów.
3953. WISNIEWSKA H.: **Założenia programowe Warszawy**. Miasto. 1952, nr 9, str. 15—19.
Zasady opracowywania założeń dot. zaludnienia, lokalizacji przemysłu i budownictwa mieszkaniowego, usług, terenów zielonych, energetyki, gospodarki wodnej i komunikacji. Bilans terenowy i kubaturowy.
Zob. poz. 3977.

XVIII SZKOLENIE ZAWODOWE

3954. ★Informator o rolniczym studium zaocznym na rok akademicki 1953/54. Warszawa 1952. s. 13, 1 nlb. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego. Rolnicze Studium Zaoczne.
3955. LEKKI W.: **Rok szkolny w szkolnictwie hutniczym 1952/53**. Wiad. hutn. 1952, nr 9, str. 1—5.
Hutnictwo w okresie przedwojennym i jego rozwój w Polsce Lud. Ustrój szkolnictwa hutniczego. Zadania szkoleniowe na r. 1952/53. Rozmieszczenie szkół hutniczych.
3956. SZIMACZEK O.: **Nowe uczebni plany a osnovy wysszych hospodarzkich szkol**. Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 10, str. 254—255.
Nowe plany nauczania przedmiotów ekonomicznych w czechosł. średnich szkołach zawodowych (handlowych).
Zob. poz. 3586.

XIX BIBLIOGRAFIA — ENCYKLOPEDIA — SŁOWNIKI

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3957. ★ASSBURY E., CZARNECKA J.: **Jak prowadzić bibliotekę fachową w zakładzie produkcyjnym**. Warszawa 1952. PWT, s. 125, 2 nlb.
Podręcznik przeznaczony dla osób nie posiadających przygotowania bibliotekarskiego, a pracujących w bibliotekach przy zakładach produkcyjnych. Ze względu na ujęcie całości zagadnień praktyki bibliotecznej i uwzględnienie najnowszych zdobyczy w tej dziedzinie, książka może być użyteczna dla wszystkich bibliotek instytucji i zakładów prod. oraz osób korzystających z tych bibliotek.
3958. BAŃHULSKI A.: **Archiwa gospodarcze w państwach kapitalistycznych**. Archeion. T. XIX/XX. 1951, str. 254—263.
Artykuł o charakterze informacyjnym, zaznający czytelnika z historią i stanem aktualnym archiwów gosp. i ich problematyką w państwach kapitalistycznych.
3959. **Bibliografia Zawartości Czasopism**. BNIB Miesięcznik. Warszawa 1952, z. 1—8.
Bibliografia rejestruje ważniejsze artykuły z czasopism polskich. Obejmuje ona wszystkie dziedziny piśmiennictwa. Układ bibliografii wg działów Przewodnika Bibliograficznego. Bibliografia Zawartości Czasopism należy do podstawowych pomocy przeznaczonych dla pracowników nauki i słuchaczy szkół wyższych.
3960. GRODEK A.: **Archiwalia gospodarcze**. Archeion. T. XIX/XX. 1951, str. 338—355.
Zadania służby archiwalnej Polski Ludowej w zakresie uporządkowania archiwalnych materiałów gospodarczych. Definicja archiwaliów gosp. Powstanie archiwaliów gosp. w gospodarce kapitalistycznej. Rozwój księgowości podwójnej w Polsce. Księgi handlowe jako archiwalia gospodarcze. Rodzaje archiwaliów gosp. Registratura i składnice archiwaliów przedsiębiorstwa. Artykuł ma charakter studium historyczno-gospodarczego i stanowi wprowadzenie do problematyki nie opracowanej dotąd w polskiej archiwistyce.

3961. I. S.: **Niektóre zagadnienia bibliograficzne w ZSRR.** Biul. Centralnego Inst. Dokumentacji Nauk.-Technicznej. Oprac. przez CIDNT. 1952, z. 10, str. 19-20. Dod. do mies. Prz. techn. 1952, nr 10.

Zarys organizacji i osiągnięć bibliografii radzieckiej w okresie od Rewolucji Październikowej do chwili obecnej.

3962. **Przegląd bibliograficzny zagadnień dokumentacji.** Oprac. przez Centralny Inst. Dokumentacji Nauk.-Technicznej. 1952, nr 5, str. 9—10. Dod. do mies. Prz. techn. 1952, nr 9.

3963. ZAMOYSKI T.: **Zagadnienie dokumentacji naukowo-technicznej.** Biul. Inst. Bibliograf. 1952, nr 7, str. 155—176.

Charakterystyka metody dokumentacyjnej. Przedmiot dokumentacji. Organizacja dokumentacji naukowo-technicznej w Polsce. Technika prac dokumentacyjnych. Postulaty kontynuowania prac badawczych nad teoretycznymi podstawami dokumentacji.

BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

3964. **Bibliografia finansowa (książek).** Finanse. 1952, nr 5, str. 178—183. Zob. poz. 758, 2102 i 3283.

3965. **Bibliografia z dziedziny zagadnień socjalnych i pokrewnych.** Oprac. J. Gromadzki. Prz. Zag. soc. 1952, nr 9, str. 53—56; nr 10, str. 53—60. Zob. poz. 3284.

3966. **Przegląd bibliograficzny. (Bibliografia wydarzeń międzynarodowych za miesiące lipiec—sierpień 1952).** Oprac. H. Janowska i J. Frieske. Sprawy Międzynarodowe. 1952, nr 5, str. 160—173.

Przegląd bibliograficzny, obejmujący m. in. działy: Międzynarodowe zagadnienia gospodarcze, Polityka światowa, Polska Ludowa, ZSRR, Kraje demokracji ludowej itp.

3967. **Przegląd bibliograficzny budownictwa okrętowego i morskiego oraz ekonomiki transportu morskiego.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Morskiego Inst. Technicznego. 1952, nr 9, 10. Dod. do mies. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 9, str. 427—430; nr 10, str. 475—478. Zob. poz. 3289.

3968. **Przegląd bibliograficzny elektrotechniki.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Elektrotechniki. 1952, nr 9, str. 25—28; nr 10, str. 29—30. Dod. do mies. Prz. elektrot. 1952, nr 9, 10.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, książek i artykułów z czasopism polskich oraz obcych. Zawiera dział bezpieczeństwa pracy.

3969. **Przegląd bibliograficzny górnictwa.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Górnictwa. 1952, nr 9, str. 33-36; nr 10, str. 37—40. Dod. do mies. Prz. gór. 1952, nr 9, 10.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, zawiera dział: „Nauki społeczne, prawo, administracja“.

3970. **Przegląd bibliograficzny kolejnictwa.** Oprac. przez Dział Dokumentacji Inst. Naukowo-Badawczego Kolejnictwa. 1952, nr 2. Dod. do mies. Prz. kolej. 1952, nr 10, str. nlb.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, książek i artykułów z czasopism polskich i obcych zawiera dział: „Ekonomika transportu kolejowego“.

3971. **Przegląd bibliograficzny nafty.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Inst. Naftowego. 1952, nr 4, str. 11—14; nr 5, str. 15—18. Dod. do mies. Nafta. 1952, nr 9, 10. Zob. poz. 3296.

3972. **Przegląd bibliograficzny normalizacji.** Oprac. przez Dział Dokumentacji PKN. 1952, nr 8, str. 15—16. Dod. do mies. Wiad. PKN. 1952, z. 8.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, książek i artykułów w języku polskim i obcych. Zawiera dział: „Ogólne zagadnienia normalizacji i jej rola w gospodarce“.

3973. **Przegląd bibliograficzny organizacji i mechanizacji budownictwa.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Nauk.-Technicznej IOMB. 1952, nr 8. Dod. do mies. Prz. budowl. 1952, nr 9, str. 359—360. Zob. poz. 3298.

3974. **Przegląd bibliograficzny przemysłu rolnego i spożywczego.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Głównego Inst. Przem. Rolnego i Spoż. 1952, z. 4. Dod. do mies. Gaz. cukrow. 1952, nr 8, str. 192; nr 10, str. 240. Zob. poz. 3300.

3975. **Przegląd bibliograficzny przemysłu rolnego i spożywczego.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Centr. Inst. Przem. Rolnego i Spoż. 1952, z. 10. Dod. do mies. Przem. rolny. 1952, nr 10, str. 405—406. Zob. poz. 3299.

3976. **Przegląd bibliograficzny rybołówstwa morskiego.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Morskiego Inst. Rybackiego. 1952, nr 9, 10. Dod. do mies. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 9, str. 431—432; nr 10, str. 479—480. Zob. poz. 3304.

3977. **Przegląd bibliograficzny zagadnień mieszkaniowych.** Oprac. przez Dział Dokumentacji Inst. Budown. Mieszkaniowego. 1952, z. 5, str. 1—4. Dod. do mies. Miasto. 1952, nr 10. Zob. poz. 3303.

Zob. poz. 3331, 3720, 3743, 3745, 3841, 3947.

ENCYKLOPEDIE — SŁOWNIKI

3978. ★ **Bolszaja Sowietskaja Enciklopedija.** 2. izd. T. 11 Germanik-Gołub. Moskwa 1952. Gos. Naucz. Izd. „Bolsz. Sow. Enc.“, s. 642, 6 nlb., 41 tabl., 23 mapy. Zob. poz. 3318—19, 3333, 3337—40, 3373, 3440, 3673, 3711, 3739, 3878.

3979. SŁAWIŃSKI T.: **O prawidłowe opracowanie słownika gospodarczego.** Życie gosp. 1952, nr 21, str. 1205—1208.

Negatywna ocena rosyjsko-polskiego, podręcznego słownika gospodarczego. Błędy metodyczne i merytoryczne słownika.

DO NASZYCH CZYTELNIKÓW

Dążąc do stałego ulepszania treści „Przeglądu Bibliograficznego Wydawnictw Gospodarczych“ i podniesienia jego poziomu skierowaliśmy do szeregu instytucji i osób ankietę z prośbą o jej wypełnienie.

Apelujemy do wszystkich czytelników „Przeglądu Bibliograficznego“ o zainteresowanie się naszą ankietą (załączoną do poprzedniego zeszytu „Przeglądu Bibliograficznego“) i przesłanie swych uwag, możliwie wyczerpujących, pod adresem Redakcji.

Materiał uzyskany na tej drodze będzie pomocny Redakcji w usunięciu niedociągnięć, przeprowadzeniu odpowiednich zmian w układzie czasopisma i dostosowaniu go w jak najszerszej mierze do potrzeb czytelników.

OMÓWIENIA, SPRAWOZDANIA, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Wielka Encyklopedia Radziecka Przewodnik bibliograficzny (c. d.)

ZAGADNIENIA PRACY

Aktyw związków zawodowych (Aktiw profsojuznyj) — t. I, str. 621—622 — stanowi wielomilionowa rzesza aktywnych szeregowych członków i pracowników, zajmujących kierownicze stanowiska w związkach zawodowych ZSRR.

W artykule omówione są cele działalności związków zawodowych i aktywu oraz zagadnienie kierowania pracą aktywu. Istnienie szerokiego aktywu członkowskiego nadaje radzieckim związkom zawodowym charakter nawskroś demokratyczny. Podany jest stan liczebny aktywu na 1.I.1949 r. (9.360 tys.), z uwzględnieniem spełnianych przezeń funkcji oraz informacje o rozmiarach szkolenia aktywu związkowego.

Gięlda pracy (Birża truda) — t. V, str. 237—238 — instytucja pośrednictwa pracy, działająca w ZSRR w latach 1918—1929.

Artykuł charakteryzuje stosunki na rynku pracy w warunkach gospodarki kapitalistycznej i związane z nimi formy pośrednictwa pracy: organizowanego przez związki zawodowe, zarobkowego, samorządowego i państwowego; omawia okoliczności powstania państwowych giełd pracy w ZSRR i ich funkcjonowanie. Giełdy pracy utraciły rację bytu w latach 1928 — 1929 wobec zlikwidowania bezrobocia.

Ośmiogodzinny dzień pracy (Wosmiczasowij raboczij dien') — t. V, str. 220—222 — to wynik długotrwałej walki proletariatu.

Artykuł omawia istotę dnia roboczego, przedstawia sytuację w zakresie czasu pracy w krajach kapitalistycznych oraz przebieg walki klasy robotniczej w Rosji carskiej o 8-godzinny dzień pracy. Już piątego dnia po dokonaniu Rewolucji władza radziecka wprowadziła 8-godzinny dzień pracy. Zagadnienie długości dnia roboczego stanowi jeden z elementów treści konstytucyjnie zagwarantowanego prawa do odpoczynku.

Bojkot (Bojkot) — t. V, str. 380—381 — potraktowany jest jako forma walki ekonomicznej i politycznej, występująca w kilku wariantach jako:

- a) jedna z form masowej walki klas pracujących i narodów uciemnionych przeciw eksploatacji kapitalistów i imperialistycznemu uciskowi,
- b) jedna z form walki kapitalistów przeciw robotnikom (czarne listy),
- c) jeden z przejawów walki przeciwstawnych obozów politycznych (kraje kapitalistyczne przeciw

ZSRR i demokratjom ludowym; represalia w stosunku do agresorów).
K. K.

EKONOMIKA PRZEMYSŁU

Globalna produkcja przemysłu (Wałowaja produkcija promyszlennosti) — t. VI, str. 577—578 — produkcja brutto — jeden z zasadniczych elementów, niezbędnych dla ustalenia rozmiarów dochodu narodowego.

Artykuł charakteryzuje metody obliczania rozmiarów produkcji przemysłowej, stosowane w ZSRR i ich przewagę nad metodami, przyjętymi w krajach kapitalistycznych.

Planowanie wewnątrzzakładowe (Wnutrizawodskoje planirowanije) — t. VIII, str. 302—303 — konkretyzujące plany państwowe w odniesieniu do przedsiębiorstwa, jego części składowych, oddziałów.

Artykuł omawia zadania planów wewnątrzzakładowych, sposób ich konstruowania oraz ważniejsze części składowe: rozdziały. Metodyka planowania wewnątrzzakładowego formułowania jest w oparciu o rozróżnienie: planowania techniczno-ekonomicznego i planowania operatywnego. Podkreślone jest znaczenie rozrachunku gospodarczego, jako jednego z czynników wykonania planów wewnątrzzakładowych.

Aktyw gospodarczy (Aktiw choziajstwiennyj) — t. I, str. 622 — najbardziej czynna część pracowników przedsiębiorstw i instytucji gospodarczych.

W artykule podano skład osobowy aktywu gospodarczego. Są to: kierownicy zakładów, przedsiębiorstw, urzędów, stachanowcy, przodujący pracownicy inżynierjno-techniczni.

Znaczenie aktywu polega na łączeniu doświadczenia fachowców z doświadczeniem mas pracujących.

Brygada produkcyjna (Brigada proizwodstwiennaja) — t. VI, str. 93—94 — najmniejsze ogniwo kolektywu wytwórczego w przedsiębiorstwach socjalistycznych, jedna z form organizacji pracy — scharakteryzowana jest w oparciu o następujące elementy: zasady tworzenia brygad produkcyjnych, ich znaczenie dla właściwego wykorzystania kadr i dla rozwoju współzawodnictwa.

Brygada najwyższej jakości (Brigada otlicznowo kaczestwa) — t. VI, str. 93 — utworzona została po raz pierwszy przez A. Czutkicha w lutym 1949 r. w przemyśle włókienniczym. W ciągu roku 1949 powstało w ZSRR 7.000 brygad najwyższej jakości. Artykuł omawia okoliczności, towarzyszące powstawaniu brygad w ZSRR i krajach demokracji ludowej.

K. K.

KAZIMIERZ ORTHWEIN

Klasycy marksizmu-leninizmu o pracy jako kategorii ekonomicznej

Praca i przyroda są źródłem wszelkiego bogactwa. Jednakowoż — wedle Engelsa — (*Rola pracy w procesie ucłowieczenia małpy*. MARKS K. — ENGELS F.: Dzieła wybrane. T. II. Warszawa 1949. K i W, str. 69) praca „jest ponadto czymś nieskończenie więcej“. Praca bowiem „jest pierwszym podstawowym warunkiem wszelkiego życia ludzkiego i to w tej mierze, że w pewnym sensie można powiedzieć: — stworzyła ona samego człowieka“. Nie wszelka praca oczywiście, lecz praca w sferze produkcji materialnej — praca produkcyjna.

Pierwszy paragraf słynnego Programu Gotajskiego z 1875 r. głosił: „Praca jest źródłem wszelkiego bogactwa i wszelkiej kultury“. W swej krytyce Programu Gotajskiego (*Uwagi na marginesie Programu Niemieckiej Partii Robotniczej*. MARKS K. — ENGELS F.: Dzieła wybrane. T. II. Warszawa 1949. K i W, str. 9) Marks obalił całkowicie to napozór prawdziwe twierdzenie. Marks mówił: „Praca nie jest źródłem wszelkiego bogactwa. Przyroda jest w równej mierze źródłem wartości użytkowych... jak i praca, która sama jest tylko przejawem jednej z sił przyrody, ludzkiej siły roboczej“. Natomiast siła robocza ma tę osobliwą właściwość, że „jest siłą tworzącą wartość, źródłem wartości, a przy tym — przy odpowiednim użyciu — źródłem większej wartości niż ta, którą ona sama posiada“. (ENGELS F.: *Wstęp do Marksza „Praca najemna i kapitał“*. Warszawa 1949. K i W, str. 12).

Powyższe trzy cytaty dają w ogólnym zarysie, a jednakże pełny pogląd na znaczenie pracy jako głównego elementu materialistycznego poglądu na świat.

Już w Manifestie Komunistycznym (MARKS K., ENGELS F.: *Manifest Komunistyczny*. Warszawa 1949. K i W, II Proletariusze i Komuniści — str. 41—49), który został napisany na parę tygodni przed wybuchem Rewolucji Lutowej w Paryżu, Marks i Engels przeprowadzili analizę pracy produkcyjnej ze względu na jej dwie różne postaci: pracę dawną, nagromadzoną i pracę żywą. Ze wzajemnego stosunku między obu postaciami pracy wyprowadzili historyczny sens tego stosunku w warunkach ustroju kapitalistycznego: „W społeczeństwie burżuazyjnym — głosił Manifest — praca żywa jest tylko środkiem do pomnożenia pracy nagromadzonej... W społeczeństwie burżuazyjnym przeszłość panuje zatem nad terażniejszością“...

Myśl tę rozwinął i pogłębił Marks w rok później ogłaszając szereg artykułów w „Nowej Gazecie Reńskiej“, które stanowiły łączny cykl pt. „Praca najemna i kapitał“ (Warszawa 1949. K i W, rozdz. III, str. 26—31). Nawiązując do cytowanych wyżej sformułowań z Manifestu Komunistycznego Marks pisał: „Istota kapitału nie na tym polega, że nagromadzona praca służy pracy żywej, jako środek do nowej produkcji. Polega ona na tym, że żywa praca służy pracy nagromadzonej, jako środek do zachowania i pomnożenia jej wartości wymiennej“. Stosunki produkcyjne kapitału oznaczają ujarzmienie nowego przez stare bowiem „dopiero panowanie nagromadzonej, przeszłej, uprzedmiotowanej pracy nad bezpośrednią, żywą pracą czyni z nagromadzonej pracy kapitał“.

Ustalając wewnętrzną treść i istotę stosunku społecznego, uwarunkowanego obiektywnie przejawianiem się pracy w jej dwu postaciach, znalazł Marks punkt wyjścia dla rozważań nad dynamiką rozwojową prawa wartości w społeczeństwie burżuazyjnym. Dopiero jednak w tomie I Kapitału (Wyd. polskie 3. Warszawa 1951. K i W dział III: *Wytwarzanie wartości dodatkowej* — str. 188 — 197, 223 — 243) wyjaśnił Marks ostatecznie istotę stosunku, zachodzącego między kapitałem a pracą i udowodnił naukowo na czym polega wyzysk robotnika przez kapitalistę.

Prawo wartości i praca produkcyjna stanowią węzłowe zagadnienia teorii ekonomii. Wspólną substancją społeczną wszystkich towarów a więc wartości, jest praca. Wartości wymienne towarów „są tylko funkcjami społecznymi owych przedmiotów i nic nie mają wspólnego z ich przyrodzonymi właściwościami...“ — mówi Marks (*Płaca, cena i zysk*. Warszawa 1949. K i W, rozdział 6: Wartość i praca — str. 29, 30, 32, 34). Towary jako wartości rozpatruje Marks wyłącznie z punktu widzenia „ucieleśnionej, zakrzepłej, skryształizowanej pracy społecznej“. Towary jako wartości różnią się między sobą tylko ilością pracy mierzonyj czasem, w ciągu którego praca trwa. Mówiąc o ilości pracy użytej na wytworzenie towaru Marks ma na myśli „ilość pracy niezbędnej dla jego wytworzenia w danym stanie społeczeństwa, w określonych przeciętnych warunkach społecznych produkcji, przy danej społecznie przeciętnej intensywności i przeciętnej sprawności stosowanej pracy“ (str. 32).

W powyższym sformułowaniu jest zawarta wyraźna wskazówka, że rozwój „społecznych sił pracy“ zależy bezpośrednio od procesów koncentracji kapitału i centralizacji produkcji, od postępów racjonalizacji i udoskonalania metod produkcji, od wynalazków w dziedzinie techniki produkcji. Marks ustala w związku z powyższym następujące prawo: „Wartości towarów są wprost proporcjonalne do czasu pracy, użytego dla ich wytworzenia i odwrotnie proporcjonalne do sił wytwórczych użytej pracy“ (str. 34).

Powyższe rozważania Marksa odnoszą się wprawdzie do zjawisk właściwych społeczeństwu kapitalistycznemu, są jednak niezwykle doniosłe dla oceny niektórych zagadnień ekonomicznych socjalizmu.

Weźmy dla przykładu najwyższą formę przejawiania się pracy nagromadzonej — przedsiębiorstwo-gigant, czyli przedsiębiorstwo o najwyższym składzie organicznym kapitału. Mimo, że jest ono wytworem specyficznym historycznym kapitalistycznych stosunków produkcji — jest obiektywnie słuszne i w warunkach socjalizmu. Marks, analizując rozwój społecznych sił pracy, doszedł do wniosku, że jedyną prawdziwą oszczędnością w produkcji jest oszczędność czasu pracy na jednostkę produktu oraz największą ilość fizyczną produktu. Temu zagadnieniu poświęcił Marks szczególnie dużo miejsca w tomie III Kapitału. Wniosek: najniższe koszty produkcji (oszczędność), czyli najwyższą wydajność i produktywność pracy zapewnia taka metoda produkcji, przy której najwyższy nakład narzędzi i środków produkcji (praca nagromadzona) przeciwstawiony jest najniższemu nakładowi pracy żywej. Na tym poziomie rozwoju gospodarki kapitalistycznej, usiłuje ona rozwiązywać problem pracy żywej przywołując na pomoc naukę.

Już w zaraniu budownictwa socjalistycznego Lenin postawił przed Władzą Radziecką ogromne zagadnienie: uczyć się pracować. „Ostatnie słowo kapitalizmu w tej dziedzinie — mówił Lenin (O związkach zawodowych. Z broszury „Najbliższe zadania Władzy Radzieckiej“ 1918 r. Warszawa 1949. K i W, str. 75). — system Taylora — jak każdy zresztą krok postępu kapitalizmu — łączy w sobie wyrafinowane bestialstwo wyzysku burżuazyjnego z szeregiem największych zdobyczy naukowych w dziedzinie analizy ruchów mechanicznych przy pracy“... Omawiając rolę związków zawodowych w warunkach objęcia władzy przez proletariat, Lenin podkreślał konieczność kojarzenia postępowych zdobyczy kapitalizmu w zakresie organizacji pracy z socjalistyczną zasadą zwiększania wydajności pracy przy pomocy współzawodnictwa.

Już w zaraniu budownictwa socjalistycznego Lenin uczył (Organizacja współzawodnictwa. — Z broszury: „Najbliższe zadania Władzy Radzieckiej“ — str. 76—81), że przez współzawodnictwo socjalistyczne wychowuje się nowy typ

człowieka, kształtuje nowy stosunek do pracy, nową dyscyplinę pracy. Lenin powiązał dyscyplinę pracy z systemem bodźców natury ekonomicznej i nie cofnął się nawet przed przymusem, żądał bowiem rozciągnięcia surowej kontroli państwowej „nad normą pracy i spożycia“. W genialnej pracy „Państwo a Rewolucja“ (Marks-Engels — Marksizm. Warszawa 1949. K i W, str. 364—367, 371) przeprowadził Lenin dogłębną analizę zasady socjalistycznej — „za jednakową ilość pracy jednakowa ilość produktu“ — jako zasady obowiązującej w pierwszej fazie społeczeństwa komunistycznego.

Myśli Lenina rozwinął i szczegółowo opracował J. W. Stalin. W przemówieniu wygłoszonym na naradzie działaczy gospodarczych dnia 23 czerwca 1931 r. Stalin udowodnił (Zagadnienia Leninizmu. Warszawa 1949. K i W. Nowa sytuacja, nowe zadania budownictwa gospodarczego — str. 337—353), że ówczesne niedomagania gospodarki radzieckiej miały swe źródło w nieumiejętnym organizowaniu pracy. Stalin zdemaskował lewackie tendencje zrównania płac. Wysunął natomiast dwa postulaty: ustanowienia racjonalnego, socjalistycznego systemu płac oraz wprowadzenia pełnej odpowiedzialności osobistej pracownika za wykonywaną pracę.

Przemówienie Stalina na pierwszej Wszechzwiązkowej Naradzie Stachanowców w dniu 17 listopada 1935 r. (Zagadnienia Leninizmu. Warszawa 1949. K i W, str. 496—508) posiada węzłowe znaczenie dla problemu wydajności pracy. Stalin określił ruch stachanowski jako nowy, wyższy etap współzawodnictwa socjalistycznego. Ruch stachanowski, podwyższając normy techniczne, stanowi siłę napędową wysokiej wydajności pracy. W ruchu stachanowskim ukazał Stalin pierwsze zawiązki wyższej fazy komunizmu, które się wyrażają w podniesieniu techniczno-kulturalnego poziomu robotników. Ruch stachanowski, jako ruch masowy i oddolny, otwiera nowe perspektywy dziejowe przed całym ludem pracującym.

Perspektywy te ukazał Stalin z przemożną siłą w swych ostatnich pracach, poświęconych ekonomicznym problemom socjalizmu w ZSRR (Nowe Drogi. 1952, nr 10, str. 3—66). Przejście do wyższej fazy komunizmu związał Stalin z udoskonaleniem procesu pracy produkcyjnej. Postulat powszechnych studiów politechnicznych oznacza takie podniesienie kwalifikacji technicznych ogółu ludności, że praca produkcyjna osiąga najwyższy poziom w dialektycznej jedności pracy umysłowej i fizycznej. Oznacza to również taką organizację produkcji, że „nikt nie może przerzucić na innych swego udziału w pracy wytwórczej, tego naturalnego warunku egzystencji ludzkiej“ (ENGELS F.: Anty-Dühring. Warszawa 1949. K i W, str. 228).

Czas pracy ulegnie wówczas skróceniu na skutek olbrzymiego wzrostu produktywności pracy.

KRYSTYNA PIOTROWSKA-HOCHFELDOWA

Pauperyzacja klasy robotniczej w krajach kapitalistycznych

Przegląd literatury

Na podstawie rozwoju kapitalistycznego sposobu produkcji klasycy marksizmu-leninizmu udowodnili, że w ustroju kapitalistycznym występuje względne i bezwzględne ubożenie mas pracujących.

Kapitalistyczny sposób produkcji opiera się na bazie kapitalistycznej reprodukcji rozszerzonej. By reprodukować w skali rozszerzonej kapitaliści dążą do osiągnięcia największych zysków. Zyski te pochodzą z nieopłaconej pracy robotników. W ten sposób kapitalistyczna reprodukcja rozszerzona odbywa się kosztem wyzysku klasy robotniczej. Oczywiście, że kapitalista zainteresowany jest w tym, żeby płaca robocza kształtowała się na najniższym poziomie. Nawet w wypadkach, gdy zmuszony jest do podniesienia płacy roboczej może podnieść ją jedynie do poziomu, który nie zagrażałby akumulacji kapitału. Wobec tego, wahania w poziomie płac mają swoje ściśle określone granice.

Dlatego też w ustroju kapitalistycznym niemożliwa jest trwała poprawa sytuacji mas pracujących. W miarę rozwoju kapitalistycznych stosunków produkcji z coraz większą ostrością występuje względne i bezwzględne ubożenie klasy robotniczej. Ubożenie względne oznacza, że w miarę wzrostu bogactwa społecznego zmniejsza się udział klasy robotniczej w dochodzie narodowym, a wzrasta udział w dochodzie narodowym klasy kapitalistów. Przez ubożenie bezwzględne rozumie się, że klasa robotnicza ubożeje absolutnie, to znaczy, że pogarsza się stale sposób jej odżywiania, ubrania, warunki mieszkaniowe itd.

Na ubożenie absolutne klasy robotniczej wskazują następujące czynniki:

1) wzrost bezrobocia, 2) obniżenie się poziomu płac realnych, 3) wzrost intensyfikacji pracy.

Względne i bezwzględne ubożenie klasy robotniczej, występujące w okresie istnienia ustroju kapitalistycznego, zaostriżyło się jeszcze podczas ogólnego kryzysu kapitalizmu, a w szczególności po II wojnie światowej.

Główną cechą podstawowego prawa współczesnego kapitalizmu jest — pisze Stalin w pracy pt. „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” — „zapewnienie maksymalnego zysku kapitalistycznego w drodze wyzysku, ruiny i pauperyzowania większości ludności danego kraju, w drodze ujarznienia i systematycznego ograbiania narodów i innych krajów, zwłaszcza krajów zacofanych, wreszcie w drodze wojen i militaryzacji gospodarki narodowej wykorzystywanych dla zapewnienia najwyższych zysków“.

Wzmagające się sprzeczności ustroju współczesny kapitalizm chce rozwiązać w drodze przygotowań wojennych, militaryzacji ekono-

miki. Zbrojenia przyczyniają się do szybkiego wzrostu zysków związków monopolistycznych i wpływają decydująco na obniżenie stopy życiowej mas pracujących. Wzrasta bezrobocie, gdyż kurczy się produkcja we wszystkich gałęziach gospodarki, z wyjątkiem gałęzi produkujących na potrzeby wojenne. Spadają płace realne, gdyż z jednej strony rząd, burżuazyjne dążą do zamrażania płac, a z drugiej strony rosną ceny artykułów pierwszej potrzeby. Rządy państw burżuazyjnych, przeznaczając olbrzymie sumy na zbrojenia czerpią je z podatków bezpośrednich i pośrednich, które całym ciężarem kładą się na barki mas pracujących. Ciągłe niedobory i deficyty w budżecie państwowym wyrównuje się przez maszynę drukarską, z tym, że ciężar inflacji ponoszą masy pracujące. W warunkach masowego bezrobocia wzrasta intensyfikacja pracy. Pogarszają się warunki pracy w przedsiębiorstwach kapitalistycznych, powiększa się liczba wypadków przy pracy, chorób zawodowych itp. Walka klasy robotniczej o poprawę warunków bytu daje nikłe rezultaty, gdyż uzyskiwane po strajkach wyższe płace w krótkim czasie są niwelowane przez nowe wyższe ceny, podatków itp.

Analiza prawidłowości rozwoju ustroju kapitalistycznego wyraźnie dowodzi, że poprawa sytuacji materialnej mas pracujących jest niemożliwa w ustroju kapitalistycznym. Jedynym wyjściem jest obalenie ustroju opartego na wyzysku.

Zagadnieniu pauperyzacji klasy robotniczej w krajach kapitalistycznych poświęcone były ostatnio następujące publikacje (cykl książek) wybitnego postępowego uczonego niemieckiego Jurgena Kuczyńskiego.

Położenie robotników w Stanach Zjednoczonych od roku 1789 do czasów dzisiejszych. Przedmowa Aleksandra Wolskiego. Warszawa 1950. KiW, s. 470.

Wydanie polskie jest tłumaczeniem drugiego wydania tej pracy, które ukazało się w języku niemieckim w 1948 r. W wydaniu polskim autor uwzględnił uwagi krytyków marksistowskich, poczynione nad pierwszym wydaniem. W pierwszych pięciu rozdziałach pracy omówione jest położenie robotników w okresie wyzysku prymitywnego (lata 1789—1840), pierwszego „złotego okresu“ (1840—1860), dojrzałości kapitalizmu amerykańskiego (1860—1900), kapitalizmu monopolistycznego od roku 1900 do wybuchu drugiej wojny światowej. Ostatni rozdział poświęcony jest położeniu robotników w czasach najnowszych, tj. w okresie drugiej wojny światowej i latach 1945—1948.

Położenie robotników w Anglii. Przedmowa A. Szeмиńskiego. Warszawa 1951. KiW, s. 312.

Pierwszy rozdział „Narodziny kapitalistycznej Anglii“ poświęcony jest analizie warunków, w jakich powstał proletariąt angielski. Dalsze rozdziały obejmują analizę położenia robotników w okresie rewolucji przemysłowej (1750—1840), w latach najpotężniej-

szego rozwoju kapitalizmu angielskiego i początkach jego rozkładu (1840—1900), w okresie imperializmu do wybuchu drugiej wojny światowej (1900—1939). W rozdziale piątym autor analizuje położenie robotników w okresie dwóch wojen światowych, a w ostatnim — sytuację Anglii i położenie robotników bezpośrednio po zakończeniu drugiej wojny światowej, tj. w drugiej połowie 1945 i w 1946 r.

Położenie robotników w Niemczech od 1800 r. do czasów dzisiejszych. Warszawa 1952. KiW, s. 578.

Część pierwsza pracy mówi o położeniu robotników w Niemczech od okresu wczesnego kapitalizmu (1800—1850) do powstania dyktatury faszystowskiej (1933 r.), część druga — o położeniu proletariatu niemieckiego w okresie faszystów (1933 — maj 1945). Książka poprzedzona jest przedmową, w której zanalizowano położenie robotników w Niemczech Zachodnich w okresie po drugiej wojnie światowej do 1951 r. Przedmowa została oparta na późniejszej pracy prof. Kuczyńskiego pt. „Kolonizacja i remilitaryzacja Niemiec Zachodnich“.

France 1700 to the present day (Francja od 1700 r. do czasów dzisiejszych). London 1946. Frederick Muller Ltd, s. 197.

Na podstawie analizy rozwoju kapitalizmu we Francji autor omawia położenie klasy robotniczej w okresie przed Rewolucją (tj. w latach 1700—1789), dalej w początkach kapitalizmu (1789—1850), w okresie przejścia do rozwiniętego kapitalizmu (1850—1870), w latach rozwiniętego kapitalizmu (1870—1900) i wreszcie w okresie upadku kapitalizmu (1900—1944). Ten ostatni rozdział jest stosunkowo słabo opracowany. Autor w przedmowie do książki wyjaśnia że część ta, zwłaszcza dotycząca okresu 1938—1944, nie mogła być należycie opracowana z powodu braku odpowiedniego i pełnego materiału statystycznego.

Opierając się na bogatym materiale statystycznym Kuczyński w powyższych pracach udowadnia, że położenie klasy robotniczej poprzez cały okres kapitalizmu ulegało i ulega stałemu pogorszeniu. Autor analizuje zagadnienie bezrobocia, ruch płac nominalnych, kosztów utrzymania i płac realnych. Bada zmiany, jakie zachodziły w poszczególnych okresach w intensywności pracy i wpływ wzrostu intensywności pracy na położenie klasy robotniczej. Bada dalej warunki pracy i płace zatrudnionych mężczyzn, kobiet i dzieci, sytuację robotników w różnych gałęziach przemysłu i w różnych rejonach każdego z wyżej podanych krajów. Analizuje również zagadnienia bezpieczeństwa pracy, wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Wreszcie bada ustawodawstwo socjalne i wpływ jego na położenie klasy robotniczej. Autor zajmuje się również zagadnieniem kształtowania się ruchu robotniczego, organizacji robotniczych i walką proletariatu o poprawę sytuacji materialnej na poszczególnych etapach rozwoju kapitalizmu.

Położenie proletariatu w krajach kapitalistycznych po drugiej wojnie światowej analizują następujące prace:

Institut Ekonomiki Akademii Nauk SSSR: *Położenie i bor'ba raboczewo klasa kapitalistycznych stran Jewropy posle wtoroj mirowoj wojny* (Położenie i walka klasy robotniczej kapitalistycznych krajów Europy po drugiej wojnie światowej). Moskwa 1952. Izdatelstwo Akademii Nauk SSSR, s. 466.

Książka obejmuje dziewięć prac, a mianowicie:

GRIGORIEW G.: *Bor'ba raboczewo klasa Zapadnoj Giermanii za powyszenije żizniennowo urownia, za mir i diemokraticzeskoje jedinstwo Giermanii* (Walka klasy robotniczej Niemiec Zachodnich o podwyższenie poziomu życia, o pokój i demokratyczną jedność Niemiec — str. 254—308,

IWANOW S.: *Podjom blagosostoianija trudiaszczichsija w stranach socjalistyczeskowo tagiera i obniszczanije raboczewo klasa kapitalistycznych stran Jewropy* (Wzrost dobrobytu mas pracujących w krajach obywatelskiego socjalizmu i ubożenie klasy robotniczej kapitalistycznych krajów Europy) — str. 5—87.

JAKOWLEW I.: *Raboczij klass Bielgii w bor'bie protiv nastuplenija kapitalizma i rieakcii* (Klasa robotnicza Belgii w walce przeciw atakom kapitalizmu i reakcji) — str. 380—419.

LIUBIMOWA W.: *Położenije i bor'ba raboczewo klasa w poslewojennoj Francii* (Położenie i walka klasy robotniczej w powojennej Francji) — str. 88—133.

NIKOLAJEW G.: *Ispanskij narod w bor'bie protiv faszizma i rieakcii* (Naród hiszpański w walce przeciw faszystom, i reakcji) — str. 349—379.

OBORINA G.: *Obniszczanije i bor'ba trudiaszczichsija Italii* (Ubożenie i walka mas pracujących Włoch) — str. 134—194.

SALKOWSKIJ O.: *Położenije i bor'ba raboczewo klasa Awstirii* (Położenie i walka klasy robotniczej Austrii) — str. 309—348.

SEGAŁ J.: *Położenije i bor'ba raboczewo klasa Szwecii* (Położenie i walka klasy robotniczej Szwecji) — str. 420—466.

ZORINA D.: *Usilenije obniszczanija anglijskich raboczich posle wtoroj mirowoj wojny* (Wzrost ubożenia angielskich robotników po drugiej wojnie światowej) — str. 195—253

BETTELHEIM C.: *Dokąd prowadzi Anglię polityka gospodarcza Partii Pracy* (Tłum. z Cahiers Internationaux. 1951, nr 27, str. 29—44). Warszawa 1951, K i W, str. 18.

W pierwszej części autor analizuje rezultaty polityki Partii Pracy, w drugiej części omawia perspektywy na rok 1951-52.

BENARD J.: *L'appauvrissement de la classe ouvrière en France* (Ubożenie klasy robotniczej we Francji). Cahiers Internationaux. 1951, nr 5, str. 57—65.

Autor analizuje zmiany, jakie zaszły w podziale dochodu narodowego we Francji po drugiej wojnie światowej na niekorzyść robotników i pracowników umysłowych oraz pokazuje w jakim stosunku pozostają zarobki robotnicze do minimum kosztów utrzymania (dane z 1949 r.).

ECONOMICUS: *Revenus, fiscalité et structure sociale en France* (Dochody, system podatkowy i struktura społeczna we Francji). Cahiers Internationaux. 1951, nr 24, str. 65—72.

Autor analizuje m. in. ustawodawstwo socjalne (dotyczy rodziny, renty starcze i inwalidzkie, zasiłki chorobowe) i wpływ jego na sytuację klasy robotniczej.

KOCZETKOW A.: *Wzrost pauperyzacji proletariatu angielskiego*. Tłum. z ros. Warszawa 1951, K i W, s. 40.

LIF S. B.: *Polożenie proletariata w Sojedinionnyh Sztatach Amieriki*. (Polożenie proletariatu w Stanach Zjednoczonych Ameryki). Moskwa 1949, s. 37.

Omówione jest tu zagadnienie absolutnego zubożenia klasy robotniczej przed pierwszą wojną światową, w okresie drugiej wojny światowej, a szczególnie w ostatnim okresie.

SZPARLIŃSKI W.: *Obniżanie się poziomu życia klasy robotniczej Stanów Zjednoczonych A. P.* W pracy zbiorowej pt. „Polożenie mas pracujących w krajach kapitalistycznych”. Warszawa 1951. Polgos, str. 31—47. (Tłum. artykułu z Wopr. ekonom. 1950, nr 5).

Autor porównuje poziom płac z wydatkami minimum, ustalonymi w tzw. budżecie Hellera (budżet rodziny robotniczej). Bada on poziom i sposób odżywiania się rodziny robotniczej w Stanach Zjednoczonych, wskazując na szczególne upośledzenie w zakresie odżywiania robotników murzyńskich.

WROŃSKI B.: *Obniżanie trudiaszczyhsija w Sojedinionnyh Sztatach Amieriki* (Ubożenie mas pracujących w Stanach Zjednoczonych Ameryki). Bolszewik. 1950, nr 20, str. 54—59.

Szczególna uwaga zwrócona jest tu na nadmierny wzrost intensywności pracy, który powoduje, że robotnik przekraczający 40 rok życia nie nadaje się do pracy. Podkreślony jest wzrost walki klasy robotniczej (strajki) przeciw wyzyskowi.

Wszyscy wyżej wymienieni autorzy twierdzą, że przyczyną stałego pogarszania się sytuacji klasy robotniczej jest wzrost wydatków na zbrojenia.

Na szczególne podkreślenie zasługuje praca:

Fakty o położeniu trudiaszczyhsija w Sojedinionnyh Sztatach Amieriki (Fakty o położeniu mas pracujących w Stanach Zjednoczonych Ameryki). Tłum. z ang. Labour Fact Book Nr 10. Moskwa 1952. Izdatelstwo Inostrannoj Litieratury, s. 198.

Praca zawiera bardzo szczegółową analizę położenia klasy robotniczej w Stanach Zjednoczonych w latach 1949—1950 na tle sytuacji gospodarczej Stanów Zjed-

noczonych. Pierwszy rozdział omawia kierunki rozwojowe gospodarki Stanów Zjednoczonych w tych latach, drugi — walkę o pokój. Rozdział trzeci zawiera dokładną analizę sytuacji materialnej robotników (mężczyzn, kobiet, dzieci, robotników murzyńskich, specjalnej kategorii robotników tzw. robotników wędrownych). Następne rozdziały traktują o znaczeniu walki klasy robotniczej, związków zawodowych, znaczeniu ustaw antyrobotniczych itd.

KRESSOL R.: *Rost cien wo Francii* (Wzrost cen we Francji). Moskwa 1949. Izdatelstwo Inostrannoj Litieratury, s. 112.

Praca ta poświęcona jest w zasadzie analizie ruchu cen i przyczynom stałej wyżki cen. Autor zajmuje się jednak przede wszystkim wyżką cen artykułów pierwszej potrzeby i analizą wpływu tej wyżki na sytuację materialną klasy robotniczej.

Poniższe prace zawierają analizę przyczyn ubożenia klasy robotniczej w okresie współczesnego kapitalizmu.

CZERMENSKI W.: *Militaryzm wzmagá zubożenie proletariatu w krajach kapitalistycznych*. (Przedruk art. z Bolszewika, 1951, nr 6). Warszawa 1951, str. 15.

GOŁĘBIEWSKI J.: *Zubożenie krajów kapitalistycznych w wyniku zbrojeń*. Warszawa 1952. Czyt., s. 74.

PONOMAREW B.: *Militaryzacja ekonomiki i obniżanie proletariata kapitalistycznych stran* (Militaryzacja ekonomiki i ubożenie proletariatu krajów kapitalistycznych). Bolszewik. 1952, nr 4, str. 50—63.

ZAWADZKI J.: *Zubożenie mas pracujących w krajach kapitalistycznych*. Nowe Drogi. 1952, nr 9, str. 104—149.

Autorzy wymienionych prac, analizują, w jaki sposób militaryzacja ekonomiki Stanów Zjednoczonych, Anglii, Francji, Włoch, Niemiec Zachodnich wpływa na wzrost bezrobocia, spadek płac realnych, wzrost podatków, obniżanie się spożycia artykułów pierwszej potrzeby i doprowadza do stałego pogarszania sytuacji materialnej klasy robotniczej.

Biblioteka Przodowników Pracy

Współzawodnictwo pracy jest już dzisiaj w Polsce rzeczywiście metodą socjalistycznego budowania. Wykonanie zadań, sformułowanych w naszych planach gospodarczych, tempo rozwoju wszystkich dziedzin naszego życia gospodarczego niewątpliwie zależą od rozwoju współzawodnictwa. J. Stalin w swej pracy pt. „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” wskazuje na pierwszorzędne znaczenie współzawodnictwa pracy jako czynnika w procesie znoszenia istotnych różnic między pracą umysłową a pracą fizyczną. Tak więc, poza efektami gospodarczymi, należy dostrzegać we współzawodnictwie element zasadniczych przemian społeczno-politycznych.

Zagadnienia współzawodnictwa pracy można opracować albo ukazując *generalne właściwości i prawidłowości ruchu*, jego powstawania, wzrostu, organizacji, albo też charakteryzując *poszczególne jego przejawy*.

Broszury, wydawane przez „Książkę i Wiedzę” w ramach „Biblioteki Przodowników Pracy”, charakteryzują właśnie w sposób opisowy poszczególne ogniwa ruchu współzawodnictwa. Dotychczas ukazało się ponad 70 broszur. Część z nich (ok. 25%) omawia osiągnięcia radzieckich przodowników pracy, pozostałe zaś — polskich.

„Biblioteka Przodowników Pracy” jest wydawnictwem popularnym. W sposób częściowo anegdotyczny przedstawia życie przodownika i drogę, po której doszedł on do osiągnięć produkcyjnych. Mimo to, jest ona niezwykle pożyteczna w pracy ekonomisty, w szczególności zajmującego się zagadnieniami wzrostu produkcji, wydajności pracy, racjonalizacji itp.

Zasadniczy cel, jaki spełnia „Biblioteka Przodowników Pracy”, to upowszechnianie metod przodujących pracowników, propaganda racjonalizacji i nowatorstwa. Niewątpliwie jednak

daje ona również pojęcie o stopniu rozwoju wyanalizowanej pracowniczey, o wkładzie klasy robotniczej w dziedzinę postępu techniki i nauki. Wkład ten uwidacznia się przede wszystkim w procesie produkcyjnym oraz ekonomicznie przedsiębiorstwa.

Wśród przeszło 70 broszur „Biblioteki“ reprezentowane są liczne gałęzie naszego przemysłu i w ogóle gospodarki narodowej. Szczególnie dużo broszur poświęcono omówieniu metod i wyników pracy przedowników górnictwa, przemysłu metalowego i hutnictwa, budownictwa, przemysłu włókienniczego oraz transportu. Niemal połowa wszystkich wydanych broszur (40%) — to pewnego rodzaju instrukcje, stanowiące oryginalny i cenny przyczynek do rozwiązywania problematyki danego procesu produkcyjnego i organizacji przedsiębiorstwa.

Sposób wiercenia otworów strzelniczych, nowa technika strzelania, nowa organizacja pracy przy budowie i nowy sposób samoczynnego ładowania opisane są w broszurze:

ZIELIŃSKI C.: *Jak wykonałem 721% normy*. Warszawa 1949. K i W, s. 53.

Szczegółowe opisy, stanowiące przykłady wzorowej organizacji pracy, zawierają broszury:

APRYAS F.: *Moje życie i praca*. Warszawa 1949. K i W, s. 34.

NIERYCHŁO J.: *Tajemnica wydajności mojej pracy*. Warszawa 1949. K i W, s. 39.

Omówione są tu specjalne zadania, jakie stoją przed górnikami, zajmującym się wiertniczymi robotami poszukiwawczymi i pracami w kamieniu.

ZAJĄC F.: *Z kilofem w przyszłość*. Warszawa 1949. K i W, s. 35.

Zbliżone zagadnienia poruszone są w pracy:

PODŻAROW P.: *Głębokim wrębem*. Tłum. z ros. Warszawa 1951. K i W, s. 58.

Metodę szybkościowego prowadzenia chodnika w stromo zalegającym pokładzie węgla, nazywaną przez autora metodą „głębokiego wrębu“ odkrył on w wyniku twórczego przemyślenia zadania produkcyjnego. Analiza geologicznych właściwości pokładu węglowego — wykorzystanie swoistości pokładu twardego, lecz niejednolitego — dała w efekcie poważne osiągnięcia produkcyjne.

Bardzo cenna jest broszura:

KUCZER W.: *Walka o wydobycie kombajnem 20.000 ton węgla miesięcznie*. Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 36.

Autor opisuje system organizacji pracy tzw. „brygad kompleksowych“, który doprowadził w styczniu 1950 r. do rekordowego wydobywania kombajnem „Donbass“ — 14.587 ton. Charakteryzuje równocześnie możliwości osiągnięcia pełnego cyklu na dobę, które winno zagwarantować miesięczne wydobywanie w wysokości 20.000 ton.

Wśród broszur, omawiających osiągnięcia przedowników pracy w przemyśle metalowym na szczególną uwagę zasługują:

KANIEWSKI J.: *Było to na Pa-Fa-Wagu*. Warszawa 1949. K i W, s. 48.

W bardzo plastyczny i prosty sposób autor opisuje powstawanie pomysłu racjonalizatorskiego na przykładzie swoich poczynąń w związku z produkowaniem przez Pa-Fa-Wag uszczeltek maźniczych.

ŁYKOWSKI M.: *Ja tylko usprawniałem*. Warszawa 1949. K i W, s. 53.

Autor, jeden z pionierów szybkościowego skrawania metali, omawia zastosowane przez siebie usprawnienia, które pozwoliły mu osiągnąć 1000% normy.

MICHAŁEK C.: *Było to całkiem proste*. Warszawa 1949. K i W, s. 41.

Autor, spawacz z fabryki parowozów, opisuje zastosowany przez siebie system „rybiej łuski“, który pozwolił mu wykorzystać całą energię cieplną płomienia, przyspieszyć proces spawania i osiągnąć 769,3% normy.

WALASZCZYK J.: *Małe ale ważne*. Warszawa 1950. K i W, s. 39.

Autor, pracownik Zakładów Optycznych, podaje kilka przykładów drobnych wprowadzeń usprawnień, ale mających istotne znaczenie dla przebiegu produkcji w PZO i dających poważne oszczędności.

Dużą wartość przedstawiają broszury, omawiające pracę kolektywów robotniczych:

KUDERSKI S.: *Czerwona Trzebinia*. Warszawa 1949. K i W, s. 50 — praca grupy montażowej.

KRÓLAK S.: *Nasza brygada remontowa*. Warszawa 1950. K i W, s. 59 — praca brygady remontowej.

ŚCIBOR-RYLSKI A.: *Orczewski i jego brygada*. Warszawa 1949. K i W, s. 45 — praca ochotniczej brygady robotniczej z warsztatów PKP, której członkowie w godzinach wolnych od pracy wykonali, z materiałów zupełnie niezdatnych do użytku, szereg cennych urządzeń i instalacji.

Nowatorskie koncepcje pracowników budownictwa przedstawione są w 9 broszurach. Wśród nich na uwagę zasługują:

KRAJEWSKI M.: *3.400 cegieł w ciągu 8 godzin*. Warszawa 1948. Książka, s. 45.

Omówiona jest tu, zastosowana przez autora, metoda „trójek murarskich“.

SZYRKOW I. P.: *Z doświadczeń radzieckiego murarza-stachanowca*. Tłum. z ros. Warszawa 1951. K i W, s. 52.

Autor broszury jest laureatem Nagrody Stalinowskiej, którą przyznano mu za wyniki prac nad konstrukcją narzędzi murarskich, przyrządów i sprzętu oraz nad udoskonaleniem metod murarskich. W pracy swej zajmuje się zagadnieniami przygotowania i zorganizowania zespołu pracującego, organizacji dostarczenia cegły na budowę, nowych narzędzi i inwentarza do robót murarskich. Stopień zmechanizowania robót murarskich, opisywanych przez Szyrkowa, jest znacznie wyższy niż w Polsce, dlatego też broszura jego ma specjalne znaczenie instrukcyjne.

TRZCIŃSKI J.: *Trójki tynkarskie*, Warszawa 1949. K i W, s. 45.

Autor broszury, został nagrodzony II nagrodą CRZZ i GIP za najlepszy opis metody pracy.

Spośród broszur, omawiających metody pracy przedowników z innych gałęzi przemysłu należy wymienić:

GMITRZYKOWSKI W.: *Za przykładem Matrosowa*. Warszawa 1949. K i W, s. 38.

Autor w broszurze tej podaje sposób, w jaki zastosował w Radomskiej Fabryce Obuwia system pracy słynnego radzieckiego bohatera pracy. Ścisła specjalizacja, wyeliminowanie wszelkich dodatkowych robót, ograniczenie czynności do wykonywania elementów zasadniczych obuwia — pozwoliły Gmitrzykowskiemu oraz zorganizowanym i przeszkolonym przez niego brygadam dorównać osiągnięciom Matrosova.

KUCICKI S.: *Pergaminiarka teraz pracuje dobrze*. Warszawa 1949. K i W, s. 43.

Autor, który zdobył V nagrodę w konkursie za najlepszy opis metody pracy, w broszurze tej omawia dwa swoje usprawnienia, które wyeliminowały całkowicie zawartość kwasu siarkowego z pergaminu, podnosząc do maximum wartość polskiego pergaminu.

MAZUR S.: *Nazwali mnie mistrzem urodzajów*. Warszawa 1950. K i W, s. 54.

Autor wyjaśnia tajemnice swoich sukcesów w dziedzinie uprawy buraka cukrowego. Czynny stosunek do przyrody, polegający na stosowaniu przepisów nowoczesnej uprawy ze zrozumieniem ich celu, ze zrozumieniem roli, jaką dany nawóz czy czynność odgrywa w życiu rośliny — stanowi gwarancję wysokich plonów. Współpraca z przyrodą i zrozumienie praw przyrody, a nie mechaniczne, niby naukowe metody pracy, gwarantują „sukcesy” — oto założenie, którego przykłady praktycznej realizacji daje Mazur.

MURASZEW T.: *Lekarze motorów*. Warszawa 1949. K i W, s. 35.

W broszurze tej „lekarzami motorów” nazywani są racjonalizatorzy z warsztatów PKS w Warszawie.

UZAR M.: *Urzednicy dotrzymują kroku robotnikom*. Warszawa 1949. K i W, s. 32.

Autor w pracy swej stwierdza: „kiedy obserwowalem imponujący wzrost produkcji — wypływający ze wzrostu uświadomienia robotników, współzawodnicstwa i racjonalizacji z jednej strony, a z drugiej nienadążanie na odcinku administracyjnym — zrozumiałem, że jest to sytuacja nienaturalna”. W wyniku wnikliwej analizy czynności obrachunkowych, które należy wykonać przy obliczaniu kart robotniczych M. Uzar skonstruował suwak rachunkowy, dający dzienną oszczędność pracy w jego dziale — 58 godzin.

Przytoczone wyżej pozycje zawierają omówienie osiągnięć indywidualnych racjonalizatorów, bądź też kolektywów o niezbyt wielkiej liczebności.

Poza tym w broszurach „Biblioteki” zawarte są relacje na temat pracy kolektywów:

CHABOWSKA T.: *Rok w Grodźcu ma trzysta pięć miesięcy*. Warszawa 1950. K i W, s. 72;

KRAJEWSKI M., OSTROMEŃCKI B.: *Ludzie ruszowań*. Warszawa 1950. K i W, s. 174;

MAŁCUŻYŃSKI K.: *Była to wielka narada wytwórcza*. Warszawa 1950. K i W, s. 93;

MAŁCUŻYŃSKI K.: *Ofensywa hutnicza rozwija front*. Warszawa 1950. K i W, s. 69;

WARNEŃSKA M.: *Ludzie kopalni im. Józefa Stalina*. Warszawa 1950. K i W, s. 119;

WARNEŃSKA M.: *Słowo huty „Pokój”*. Warszawa 1951, K i W, s. 54.

Autorami części broszur są, jak wynika z omówienia, sami przodownicy pracy. Opracowane one były z pomocą literatów, którzy czuwali nad językową poprawnością treści. Pewna liczba broszur została jednak przygotowana przez samych literatów, po zapoznaniu się przez nich ze stanem faktycznym na terenie zakładu pracy. Stwierdzić należy, że w zasadzie bardziej cenne są broszury napisane przez samych przodowników pracy — wartość ich podnoszą zwłaszcza załączony rysunki i opisy techniczne.

Wydawnictwo stosuje konsekwentnie jednolitą formę i rozmiary broszur; frapujące tytuły zachęcają do przeczytania, jasny i zrozumiały język ułatwia zrozumienie treści.

Pewne zastrzeżenia, z punktu widzenia tematyki, budzić może fakt nieuwzględnienia w dostatecznej mierze opisów metod pracy nagrodzonych na konkursie CRZZ i GIP (zamieszczono 3 na ogólną liczbę 71).

Seria wydawnicza „Biblioteka Przodowników Pracy” omówiona została w naszym czasopiśmiennictwie przez W. Brusa w artykule „Dokumenty wielkich przemian” (Nowe Drogi. 1950, nr 1, str. 168—180). W „Myśli Współczesnej” (1950, nr 2) zamieszczone jest tłumaczenie artykułu Sz. Rozenfelda na temat wydawnictw radzieckich, odpowiadających naszej „Bibliotece”. Artykuł nosi tytuł „Przodownicy radzieccy o swojej pracy”.

Kazimierz Kąkol

UZUPEŁNIENIA I ZMIANY W WYKAZIE CZASOPISM (I ICH SKRÓTÓW) ZAMIESZCZONYCH W ZESZYCIE 1/52 PRZEGLĄDU BIBLIOGRAFICZNEGO WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Czasopisma polskie

Archeion
Kwartalnik Polsko-Radziecki
Poligrafika
Przeгляд Geograficzny

Przeгляд Historyczny

Czasopisma radzieckie

Finansy i Kriedit SSSR
Problemy sowietskowo gradostroitelstwa

Do niniejszego zeszytu dołącza się skorowidz rzeczowy, skorowidz autorów, wykaz czasopism wykorzystanych w dziale bibliograficznym oraz wykaz artykułów, zamieszczonych w roczniku VI. 1952 r.

Cena egz. 10 zł

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Redaguje Kolegium. Naczelny Redaktor Mieczysław Gutkowski. Adres redakcji: Warszawa, ul. Hoża 35, III piętro. Tel. 806-28. Godziny przyjęć: 12—15. Konsultacje z czytelnikami poniedziałki w godz. 17—19, środy i piątki w godz. 13—15.

Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, Przedsiębiorstwo Państwowe, Warszawa, ul. Poznańska 15, Tel.: 736-46. Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze.

Cena pojedynczego egzemplarza zł 10, prenumerata półroczna zł 30, roczna zł 60.

Cena ogłoszeń: za 1 cm² w tekście lub poza tekstem 9 zł.

Zamówienie PWG Nr CP1 — P/C — 542/52 z dn. 6.12.52 r. Podpisano do druku 22.12.52 r.
Druk ukończono 31.12.52. Nakład 1500 egz. ark. wyd. 6.12. Papier druk. sat. kl. VII, 60 g 61×86.
Zakłady Graficzne i Wydawn. „Dom Słowa Polskiego”. Zam. 5580. 3-B-30704

